[illegible] الاردنية

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, י"א באב תשמ"ח, 25 ביולי 1988 • גליון 19478

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר
- דרושה עוד שביתת רעב / טדי פרויס
- שיח וקלישאות בחינוך / יעל פישביין
- משחקי הצנעה בארלוזורוב 93 / חיים ביאור
- המאבק על היקב / דני צדקוני
- משיח בתל־אביב / נתן רועי
- כלכלה (עמ' 5), עכשיו (10), ספורט (11), בידור (12)

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר להיום: נאה עם טמפרטורות גבוהות במקצת מהרגיל לעונה.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים 32-20, רמת־הגולן 35-21, צפת 30-20, חיפה 33-25, טבריה 40-24, עפולה 35-25, שומרון 32-21, תל־אביב 32-24, לוד 33-24, יריחו 41-25, עזה 31-25, באר־שבע 37-23, אילת 43-28.

עוצר על הגדה, ניתוק הטלפונים לשכם ותגבורות בירושלים – הבטיחו שקט יחסי

אולם המשטרה נאלצה לפעול נגד אנשי 'כך' ו'התחייה' שניסו להגיע להר הבית ועצרה שניים מהם

מאת דני רובינשטיין, יורם לוי ודני צדקוני, כתבי "דבר"

הטלפונים לאיזור שכם נותקו אתמול. בקלקיליה הוטל עוצר, וביום הראשון של חג הקרבן המוסלמי היתה אתמול אוכלוסייה של כ־250,000 מערביי השטחים תחת עוצר. בשכם, במחנות הפליטים שבסביבה, בקלקיליה ובעיירה בית־פוריק נשמר העוצר.

שני תושבי הגדה נהרגו אתמול מירי כוחות הבטחון. תושב קבטייה נהרג בתקרית בה נפצע קצין צה"ל. באותה תקרית נפצעו עוד שלושה תושבים מקומיים. תושב בית־ג'אלה שנפצע בבוקר בתקרית הפרות סדר מת אתמול בלילה מפצעיו.

2 פצועים ברצועה

שביתה כללית והפרות סדר היו אתמול ברצועה, והן כללו ידויי אבנים והבערות צמיגים במקומות שונים, ביניהם בעיירה בית חנון ובג'יבליה שבצפון הרצועה, שם הותקף המאחז הצבאי בשעה 9.30 בבוקר.

באייף אבו גלהון בן 15 נפצע ברגלו השמאלית הועבר לבית החולים "אל אהלי" בעזה. ג'אמל יוסף אבו קמסאן בן 19 שנפצע גם הוא מכדור ברגלו, הועבר לבית החולים "שיפא". הפגנות היו גם ברפיח ובמחנות הפליטים במרכז הרצועה. בכבישים וברחובות פוזרו דוקרנים כדי להפריע את תנועת הצבא ואת יציאת הפועלים לעבודה בישראל. משפחות של חללי המהומות פקדו את קברותיהם בבתי־העלמין.

160 עצירים בטחוניים ועצירים

מינהליים אמורים היו להשתחרר בליל אתמול מבתי הכלא ברצועה. על כך הודיע המפקד הצבאי של רצועת עזה וראש המינהל האזרחי, כמחווה של רצון טוב לכבוד חג הקרבן המוסלמי.

על השחרור המוקדם של העצירים הבטחוניים והעצירים המינהליים הוחלט על־פי המלצת ועדת החנינות, הפועלת ברצועת עזה ושמשתתפים בה נציגי כל גורמי הבטחון הפעילים באיזור. לפני שבועיים וחצי כבר שוחררו 53 עצירים בטחוניים ו־39 עצירים מינהליים, מתוך שיקולים דומים.

המשטרה בירושלים

גם מזרח ירושלים היתה אתמול רגועה יחסית. נוכחות מאסיבית של המשטרה, כמעט בכל פינות מזרח העיר, הורגשה היטב. השוטרים נאלצו להתמודד דווקא עם אנשי "כך" ו"התחייה" שניסו להגיע לאיזור הר־הבית, למרות שהיה ידוע להם במפורש כי בשל חג הקרבן הכניסה אליו אסורה.

החשש מפני הסלמה במצב בירושלים בעקבות מות הנער ניראל רבאודי מן הרובע הנוצרי בשבוע שעבר, והמחלוקת על מגורים בהר הכותל, העובדה כי אתמול חל ט' באב וחג הקרבן, הניעו את המשטרה לרכז מאות שוטרים בכל מוקדי הקהל והתפילה. בתוך החומות פיטרלו סיורים רגליים רבים, שמירה קפדנית הוצבה ליד כל שערי הכניסה להר הבית ומסביב לכותל ומחוץ לחומות סיירו שוטרים בניידות. חנויות רבות נפתחו אתמול כבר משעות הבוקר ובסימטאות טיילו תיירים יחסית רבים.

לרחבת הכותל זרמו כל היום אלפי מתפללים, לומר את קינות ט' באב. להר הבית הגיעו בבוקר כ־7000 מוסלמים להשתתף בתפילת החג. אותה שעה ערכו ערבים נוצרים עצרת אבל לנער רבאודי.

שר המשטרה חיים בר־לב סייר אתמול עם המפכ"ל דוד קראוס אצל כוחות המשטרה. הוא התרשם כי העיר פתוחה ובטוחה. לדבריו, יש לראות בחומרה רבה את ניסיונם של ערבים קיצוניים מיו"ש להסית את ערביי מזרח העיר אשר אינם נענים להם. "הרוב הגדול רוצה לחיות בשיתוף פעולה וברגיעה אבל הבעיה היא הגורמים המסיתים המצליחים להסית בעיקר צעירים וילדים". להערכתו, הנוצרים במזרח העיר לא יצטרפו לאינתיפאדה במלוא ההיקף.

על רקע הרגיעה היחסית בקרב האוכלוסייה הערבית בלטה אתמול הפעילות של קבוצות יהודיות שניסו, בדרכים שונות, להבליט את נוכחותן ואולי לגרום למהומות. קצינים

(המשך בעמוד 2)

ויה דולורוזה

אנשי "כך" ו"התחייה" וצליינים נוצרים מעורבים אלה באלה בתהלוכות שערכו אתמול בויה דולורוזה בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

עיקרון תחילה

- הטייבת הנח"ל נמצאת בימים אלה בעיצומו של מאמץ אימונים ושיפורים, כדי להשתחרר מטראומת ליל הגלשונים – עמ' 2.
- במרכז או"ם בניו־יורק ייפתחו מחר או מחרתיים שיחות איראן־עיראק על הפסקת האש ביניהן – עמ' 3.
- 200 מיליון ילדים בעולם חיים בתנאי עבדות ונמכרים בפרוטות מיד ליד – עמ' 3.
- הנהלת בל"ל דוחה את דרישות העובדים לתוספות שכר של 37 אחוז – עמ' 6.

<u>הנושא לא הועלה בממשלה</u>

שחל: ציפיית שמיר להתנצלותי תמוהה

מאת סופרו המדיני של "דבר"

על אף שהנושא לא הועלה בישיבת הממשלה תבע אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר מהשר משה שחל להתנצל. בהודעה שפורסמה אמש נמסר כי שחל לא יתנצל.

מקורביו של יצחק שמיר אמרו אמש כי ראש הממשלה לא העלה את הנושא בישיבה אתמול כדי לתת לשר האנרגיה לחזור בו מהאשמותיו.

כזכור טען השר שחל כי נודע לו שראש הממשלה הציע באמצעות נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו להעביר את המינהל ביהודה ושומרון ועזה לידי אש"ף. ראש הממשלה הכחיש טענות אלה וכינה אותן "שקר נאלה".

מקורבי יצחק שמיר הדגישו עם זאת כי הוא אינו מתכוון לספק מידע חדש בפרשה, והתייחסו לדיווח שנמסר לוועדת החוץ והבטחון עוד בספטמבר 87 לאחר השיחות בבוקרשט.

אמש הגדיר השר שחל את דרישת שמיר כי יתנצל כ"תמוהה". עוד אמר כי נציג ממשרדו של ראש הממשלה אמור היה למסור לו תדרוך אך משום מה לא נעשה הדבר.

דובר צה"ל תא"ל לפיד יפרוש ונחמן שי יחליפו

מאת טלי זלינגר, הכתבת הצבאית של "דבר"

דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, יסיים כבר את תפקידו בחודש אוקטובר. המועמד המוצע על־ידי הרמטכ"ל להחליפו הוא מפקד גלי צה"ל נחמן שי, אשר עשוי לקבל עם המינוי גם דרגת [illegible].

אתמול הופתעה לשכת הרמטכ"ל לגלות כי מאמר המשתרע על פני ארבעה עמודים בגליון האחרון של "חותם", שכותרתו "ל המשטר", ועניינו תפקוד יחידת דובר צה"ל ומפקדה, והתייחסות הרמטכ"ל לתקשורת, לא הובא לידיעת הרמטכ"ל. "יידוך קבע מפיץ דובר צה"ל מדי יום לקטי עתונות בוקר וצהריים, ובהם כל קטעי העתונות מאותו יום הנוגעים לצה"ל בתקשורת. לא אחת בעבר הוכנסו ללקטים קטעים הגובלים ברכילות, ולעומת זאת הושמטו קטעים אחרים, שמתקין הלקטים ביחידת דובר צה"ל חשב, או הונחה לחשוב, שעדיף כי לא יובאו לידיעת הרמטכ"ל והקצונה הבכירה.

תא"ל אפרים לפיד / נחמן שי

בתשובה לשאלה מדוע הושמטה רשימה גדולה כאו בהיקפה והנוגעת ישירות לצה"ל ולרמטכ"ל מתוך הלקטים היומיים, גם ביום ו', שהוא יום הפרסום, וגם ביום א', השיב תא"ל לפיד: "פספוס".

כאמור, נודע כי תא"ל לפיד יסיים את תפקידו באוקטובר.

קונסול בלגיה מכחיש שירק אל חיילי צה"ל בתקרית בבית־סח'ור

ירושלים (עי"ת). – קונסול בלגיה בירושלים, רוזר דהוזולף, דוחה את ההאשמות שהועלו נגדו על־ידי חיילי צה"ל, שאמרו כי ירק ביום ו' בכיוונם והעליב אותם.

בראיון שנתן לסוכנות הידיעות הצרפתית דחה הקונסול את הגירסה שנמסרה על־ידי חיילי צה"ל, אך הודה שאירעה תקרית.

דהוזולף אמר כי ביקר בממשל הצבאי בקשר עם חיפושיו אחר מכירתו המתגוררת בבית סח'ור ואשר לא יכלה לצאת מביתה בגלל העוצר.

"קיבלתי את הרשיון המבוקש, אך בצאתי מבנין הממשל הצבאי, הבחנתי בפלשתיני שהוצמד אל הקיר, כשעיניו מכוסות, ידיו כבולות מאחורי גבו, כששלושה חיילים ישראליים מצויידים במקלעים שומרים עליו".

"מצב זה זיעזע אותי עמוקות והעפתי מבט שהביע שאט נפש בכיוון אנשי הצבא. אז התקרב אלי אחד מהם ודיבר עמי בצורה תוקפנית בעברית. לפי נימת דבריו הבינותי שהוא שואל אותי אם אין אני מרוצה", הוסיף ואמר הקונסול. החייל רצה לעצור את דהוזולף, אך הוא הגיב באומרו באנגלית "תן לי ללכת בדרכי, אני קונסול בלגיה". דהוזולף מכחיש את הגירסה לפיה הוא ירק, באומרו: "זה לא תואם את החינוך שקיבלתי".

הדיפלומאט הצליח להגיע עד לבית סח'ור. "כאשר הגעתי למחסום של הצבא, לא נתנו לי החיילים להמשיך בדרכי והסבירו לי שרשיוני בוטל. לא התווכחתי עמם וחזרתי על עקבותי", הטעים הקונסול. דהוזולף הוסיף ואמר: "זו התקרית הראשונה שבה אני מעורב מאז הגיעי לפני שישה חודשים לקונסוליה בירושלים".

בדרך למוסקווה

שלושה מחברי המשלחת הקונסולארית הישראלית למוסקווה עם שר החוץ שמעון פרס. (צילום: יצחק הררי)

6 חברי המשלחת הקונסולארית ייצאו מחר להאג ומשם לברה"מ

בישראל שוהים עתה כ־2,000 תיירים מברה"מ

מאת סופרו המדיני של "דבר"

על עלייה במספר התיירים מברה"מ נמסר אמש בתדרוך לקראת צאתה של המשלחת הקונסולארית למוסקווה.

חברי המשלחת תודרכו אמש בשיחות נפרדות וקיבלו את "ברכת הדרך" מראש הממשלה יצחק שמיר ומממלא־מקומו שמעון פרס.

ראש הממשלה כינה את נסיעתם לברה"מ "היסטורית". הדגיש במיוחד את העובדה כי לאחר 20 שנות ניתוק בקשרים הדיפלומאטיים יוכלו יהודי ברה"מ לפגוש דיפלומאטים מישראל.

שמעון פרס ציין כי בעת מבקרים בארץ כ־2,000 תיירים מברה"מ, רובם יהודים הנפגשים עם קרוביהם. הוא ציין כי ישראל עמדה על עקרון ההדדיות ובסופו של דבר נענתה ממשלת ברה"מ לדרישה והיא מאפשרת ביקורי גומלין של משלחת קונסולארית מישראל.

המשלחת בראשות הדיפלומאט מרק גורדון תמנה שישה חברים והיא תצא מחר להאג בירת הולנד שם תקבל את אשרות הכניסה לברה"מ. ביום ה' היא תגיע למוסקווה ותתחיל לפעול בחסות שגרירות הולנד המייצגת את האינטרסים הדיפלומאטיים של ישראל.

המו"מ עם הרופאים ייפתח היום; האחיות דחו פניות שמיר וארבלי

אם במהלך הישיבה הבוקר יעריכו נציגי הרופאים שיש על מה לדבר ייפסקו מיד העיצומים בבתה"ח הממשלתיים והעירוניים – לא בקופ"ח

מאת [illegible], כתבת "דבר"

נציגי משרדי הבריאות והאוצר עומדים לפתוח הבוקר במשא ומתן עם ראשי ארגון רופאי המדינה על מבצע קיצור התורים לניתוחים. על־פי הנוהל עם שרת הבריאות, ייפסקו העיצומים בבתי־החולים הממשלתיים והעירוניים ברגע שהצדדים יתיישבו אל שולחן הדיונים, אולם על־פי פרשנות הרופאים אמש, ההוראה על הפסקת העיצומים תינתן ברגע שהרופאים יעריכו ש"יש על מה לדבר". שר האוצר הודיע אמש, שאינו נושא ונותן עם נוקטי עיצומים ושובתים.

הרעיון של פתיחת המשא ומתן הועלה ביום ו' האחרון, בעת פגישתה של שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו עם ראשי ארגון רופאי המדינה, בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות הרפואית והיועץ המשפטי שלה, עו"ד שמחה קיימן. אתמול גובש הרעיון סופית במגעים בין שרת הבריאות ומזכ"ל

(המשך בעמוד 2)

מי אחראי

משלחת האחיות השובתות אצל ראש הממשלה יצחק שמיר. (צילום: יצחק הררי)

<u>בעקבות ההחלטה להקים צוות בין־משרדי לאבטלה בערי הפיתוח</u>

בסרט הזה כבר היינו – אומרים בכיתן בית־שאן על הקמת הצוות

מאת אמנון אבור ויצחק פרידור, כתבי "דבר"

הממשלה החליטה אתמול להקים צוות בין־משרדי לטיפול באבטלה בערי הפיתוח. בשלב ראשון יעסוק הצוות בבעיות התעסוקה בבית־שאן ובהמשך ירחיב את טיפולו גם לערי פיתוח אחרות. בדיון שקיימה אתמול הממשלה במצב התעסוקה בבית־שאן שמעו השרים נתונים קשים על ממדי האבטלה בארץ.

שר העבודה משה קצב אמר כי במחצית הראשונה של השנה חלה עליה של 20 אחוז באבטלה בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה שעברה. משמעות נתון זה הינו תוספת של כ־8,000 מובטלים נוספים למשק.

שר הכלכלה גד יעקבי דיווח על הגירה שלילית של כ־18,000 איש שנרשמה בגליל ובנגב במהלך שלוש השנים האחרונות. יעקבי תבע להמיר את ההעדפה הניתנת כיום ליהודה ושומרון במתן עדיפויות לגליל, לנגב, לבקעת הירדן, לרמת הגולן ולמרחב ירושלים. כן תבע שר הכלכלה להאריך לאלתר את תוקף המעמד של ערי הפיתוח של נהריה,

(המשך בעמוד 2)

מאמץ להשלים הסכם השכר בשירות הציבורי עוד השבוע

הברפלד ודנון ייפגשו בהשתתפות משפטנים וכלכלנים

מאת חיים ביאור, כתב "דבר"

נסיון נוסף לגבש את הסכם השכר בשירות הציבורי לשנים 88־90 יעשה היום אחה"צ בפגישה בין יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד לבין הממונה על השכר באוצר, יעקב דנון.

בפגישה, שבה ישתתפו משפטנים וכלכלנים משני הצדדים, ילובנו שתי הבעיות העיקריות המעכבות את השלמתו של הסכם השכר החדש: החלת ההסכם על החברות הממשלתיות, למעט החברות השרויות במצוקה כלכלית וקביעת לוח זמנים להפחתה של שעות העבודה השבועיות בשירות הציבורי.

בצד שתי הבעיות הללו קיימות עוד שתי סוגיות שטרם הושגה בהן הסכמה, אך ההסתדרות והאוצר מייחסים להן חשיבות משנית. מדובר באופן חלוקתה של תוספת השכר בשיעור 11 אחוזים בכל אחת משתי שנות ההסכם (5 אחוזים בשנה הראשונה ו־6 אחוזים בשנה השנייה או בסדר הפוך) וכן מועד תחולתו של ההסכם.

הברפלד מסר אתמול ל"דבר" שאם תחול היום התקדמות בגיבוש ההסכם, תוזמן ליום חמישי פגישה נוספת, בהשתתפותם של מזכירי האיגודים המקצועיים, בתקווה להשלים את ההסכם. לדבריו, לא ניתן לדחות את החתימה על הסכם השכר מעבר לשבוע הנוכחי, מאחר ש"אנו נכנסים לקלחת הבחירות".

<u>הנהלת הכלא מתקשה להרגיע את הרוחות</u>

שוב קטטה בנווה־תרצה בין אסירות בטחוניות לפליליות

מאת נתן רועי, כתב "דבר" לענייני משטרה

המתח בכלא נווה־תרצה עלה לשיא חדש לאחר שפרצה אתמול קטטה בין שתי אסירות בטחוניות לבין שתי אסירות פליליות. הנהלת בית הכלא מתקשה להרגיע את הרוחות.

זה זמן שואפות האסירות הבטחוניות להשיג הפרדה מלאה מהאסירות הפליליות. הדבר נתקל בהתנגדות ההנהלה. במקביל מתנהלים מדי יום שורה של מעשי הסתה משני הצדדים, בעיקר חילופי קללות ואיומים.

בשבוע שעבר הגיע המתח לשיא כשרותם סערה, אחת הסוהרות במקום, הותקפה על־ידי שתי אסירות בטחוניות.

אתמול, לאחר ששתי אסירות בטחוניות נפרדו מבני משפחתן שביקרו אותן במקום, נעו השתיים לעבר מעונותיהן. בדרכן פגשו השתיים שתי אסירות פליליות ישראליות. התפתחה קטטה, שבמהלכה נפצעו קל אסירה בטחונית ואסירה פלילית.

דובר שירות בתי הסוהר ג'וני סטסר אמר אתמול, כי הנהלת הכלא עושה מאמצים להרגיע את הרוחות, אך לעת עתה הרוחות עדיין סוערות מאוד.

385 מיליון ש"ח – חובות תשלובת מילואות של ישובי הגליל המערבי

הדו"ח החסוי של צוות פרופ' חיים בן־שחר תולה את האשמה על ההסתבכות בהחלטות שהונחתו מלמעלה בלי בדיקה רצינית • ההפסדים הוסתרו תקופה ארוכה אפילו מן הקיבוצים והמושבים

מאת יוסי לובוביץ, כתב "דבר" בגליל המערבי

"לדעתנו, המערכת איננה מסוגלת להחזיר את חובותיה על המשק השוטף, גם לא לאחר שיפור משמעותי בניהול בתפעול (כלומר, לאחר תוכנית הבראה קיצונית). המערכת איננה מסוגלת לעמוד בכל נטל החובות, והיא מסוגלת לשאת חוב בסך 150 מיליון ש"ח בלבד" – כך מסכם פרופ' חיים בן־שחר דו"ח חסוי על תשלובת "מילואות", המפעלים האזוריים לעיבוד תוצרי חקלאות של 26 קיבוצים ומושבים בגליל המערבי. מהנהלת החברה סירבו אתמול להגיב על הדו"ח.

תשלובת "מילואות" צברה חובות בסך 385 מיליון ש"ח (נכון לדצמבר 1987), מזה 333 מיליון ש"ח לבנקים ו־52 מיליון ש"ח לספקים.

הסתבכותה הכספית של "מילואות", הנחשבת לאחת ההסתבכויות הגדולות של התנועות הקיבוציות, היתה ידועה זמן רב לבכירים בתשלובת, אבל קשר של שתיקה ובכלל זה איומים על בכירים שפרשו מהתשלובת, על מקורביהם, על עובדים בכירים הקשורים בוועד העובדים ועל עתונאים, שידעו על מצב התשלובת – גרמו לכך שדבר ההפסדים העצומים נשאר בחדרי חדרים.

כל מי שניסה להתריע על כך בקיבוצים, כולל בעלי תפקידים

(המשך בעמוד 2)

[illegible] من الاصل

صكرا من الأمن

שנאת חינם

(יורם לוי). – כשבידיהם שלטים האומרים: „שנאת חינם מחריבה את הבית – אנשים אחים אנחנו", ניצבו אתמול כ־150 חברי תנועות דתיות מתונות מול רחבת „היכל־שלמה" בירושלים בהפגנת מחאה נגד שנאת החינם של הממסד הדתי בישראל. (צילם: יצחק הררי)

„מי שמכה לגוי – סוף שמכה לישראל"

'עוז ושלום' ו'נתיבות שלום' עשו כינוס חשבון נפש בתשעה באב

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

150 חברי תנועות „עוז ושלום" ו„נתיבות שלום", תנועות דתיות מתונות, התכנסו אתמול מול היכל שלמה בירושלים לעצרת תחת הסיסמה „תשעה באב, חשבון נפש לאומי". בשל האבל לא נשאו כרזות והקהל התבקש שלא למחוא כפיים. מרבית המשתתפים חבשו כיפות ובאו להפגנה בעיצומו של הצום, אך היו בו גם חילונים.

פרופ' משהדוד הר אמר כי בזמן האחרון הדריג הפך לנורמה, אולי לא חוקית אבל בוודאי סטטיסטית. לדבריו, תופעות כמו רצח ילדים, כיסוי בעפר, הכאות וניקור עיניים מתחילות בתופעות כמו התייחסות לערבים כאל חיות. „מאותו רגע שהופכים את האויב לחיות ולזרוקים הדרך לא רחוקה מדיבורים למעשה". הוא הדגיש כי אשמים לא פחות אלה ששומעים את הדברים ולא עושים דבר נגדם. לדעתו תופעות אלו יכולות בקלות להתפשט בינינו. „מי שמכה לגוי סוף שמכה לישראל".

פרופ' אוריאל סימון הביע תרה נוכח הפגיעה במוסר והיווצרות סטאטוס קוו חדש לפיו אפשר לשנות את המצב בכוח צבאי. הוא קבל על שיתופים אווירת המרי־בריה, למרות שיש כוח. לדבריו ההבדל בין מתנות המעצר בשטחים למתנות ריכוז הוא מילולי. „כוח ההרתעה שלנו כשאנו מפוצצים בתים הוא מאוד מדומה ומשלה", אמר. לדבריו הפתרון המדיני נחוץ גם למען אנושיותה של ישראל.

מארגן העצרת, יוחנן פלוסר, התריע מפני תופעה שהיי אדם המכו לדבר הזול במדינה בכל התחומים. הוא סיפר על ההסתה והאיומים מצד הימין הקיצוני.

בשעת דבריו ניצבה מנגד קבוצה של אנשי „כך" ובידיה כרזה „עוז ושלום, בוגדים עם כיפה".

הבחנה בין סמכויות בתימ"ש השלום והמחוזי – עבר זמנה

קבע השופט המחוזי בדיון על פניית 'בגד עור'

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

ההבחנה בין סמכות בית־המשפט השלום לזו של בית־המשפט המחוזי, „היא הבחנה שעבר זמנה", אמר שופט בית־המשפט המחוזי בנצרת, עודד גרשון תוך הבעת צער על שאינו יכול לתת את הסעד המבוקש לבעל הדין שמבקשו.

השופט גרשון דן בבקשת חברת „בגד עור 81 בע"מ" למתן צו מניעה זמני נגד עובדיה המפוטרים. בית־המשפט נתבקש לתת בדחיפות צו שימנע מהעובדים לשעבר להפריע להנהלה להכנס ולצאת באופן חופשי למפעל, להוציא ממנו ציוד, סחורה וחומרי גלם. כן נתבקש בית־המשפט לתת צו קבוע שימנע מהעובדים להפריע לחברה לנהוג ברכוש המפעל ובמטלטלין כרצונה.

בית־המשפט המחוזי קבע שהעניין אינו בסמכותו והורה להעבירו לבית־משפט השלום בנצרת. „אם היה הצורך באיחוד הערכאות הדיוניות בישראל לערכאה דיונית אחת זקוק לראיה, תיק זה, הינו הראיה לכך" קבע השופט גרשון, והוסיף: „יש לפני סכסוך אמיתי שבו קיימת מחלוקת בין בעלי הדין ומחלוקת זו צריכה הכרעה שיפוטית. מה לי בית־משפט השלום, ומה לי בית־המשפט המחוזי. כאשר בעל דין עומד בפתח בית־המשפט ומבקש סעד יש להצטער על כך שבאי כוח הצדדים, והצדדים עצמם נאלצים לצאת משעריו של בית־משפט זה מבלי שתיפול הכרעה בעניינם, רק בשל ההבחנה שעבר זמנה בין סמכויותיו של בית־משפט אחד לאלו של חברו".

בג"ץ מעכב אישור ההרכב של המועצה הדתית בירוחם

(עו). – צו ביניים, שהוציא בג"ץ, מונע משר הדתות זבולון המר להחתום על הרכבה החדש של המועצה הדתית בירוחם. צו הביניים הוצא אתמול בידי השופט העליון אברהם חלימה, בעתירתם של אגודת „בני ישראל" ושישה מתושבי ירוחם החברים באגודה, הכוללת את יוצאי הודו החיים בישוב. לעתירה הצטרף גם משה פריץ, ראש המועצה הדתית בירוחם.

העותרים טוענים, באמצעות עורך הדין דוד קירשנבוים, כי ועדת השרים לחוק שירותי הדת היהודיים, ביחד עם שר הדתות, אינם יכולים לאשר הרכב חדש למועצה ללא שמשון אברהם, נציגה של העדה ההודית במועצה הדתית. שמשון אברהם הוצא מרשימת חברי המועצה הדתית, כדי שיהיה אפשר לכלול בה את לאה שקריאל, לאחר שזו זכתה בעתירתה לבג"ץ, שהגישה נגד שר הדתות וועדת השרים.

אנשי אגודת „בני ישראל" טוענים בעתירה, כי 30 אחוז מתושבי ירוחם הם מבני העדה ההודית, ועל־פי החוק, מועצה דתית חייבת לתת ביטוי בהרכבה לכל העדות והקהילות החיות באותו מקום. לדבריהם, אי־הכללת נציג של העדה ההודית במועצה הדתית החדשה היא בבחינת הפליה פסולה של תושבי ירוחם, שהם יוצאי הודו.

נציגי אגודת „בני ישראל" החליטו להמתין לתוצאות העתירה לבג"ץ שהגישה לאה שקריאל. לדבריהם, הם ידעו שלמרות שהמועצה המקומית רואה את דרישתם למנות נציג הודי למועצה הדתית הגישה, הרי ששר הדתות בודק את העניין, אך לדבריהם נדהמו, כאשר התברר להם שוועדת השרים השלימה את דיוניה בלא שנכלל במועצה הדתית נציג מטעמם.

השופט חלימה, שהוציא את צו הביניים העביר את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים, וקבע כי צו הביניים יעמוד בתוקפו עד לדיון בעתירה.

מכרז להעתקת שדה־התעופה של אילת – תוך כמה שבועות

מאת אמנון אגמי, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

בתוך שבועות אחדים עתיד משרד הכלכלה להוציא את תיק המכרז להעתקת שדה התעופה באילת.

הדרך להוצאת המכרז נפתחה אתמול לאחר החלטה עקרונית שקיבלה הממשלה בנושא. על־פי התוכנית יועתק השדה ממקומו הנוכחי במרכז העיר לאתר עין־עברונה, כ־15 ק"מ מצפון לאילת.

פרויקט העתקת השדה נמצא באחריותו של משרד הכלכלה, ולפי הערכות נאמד היקפו הכולל בכ־250 מיליון דולאר.

בשטח השדה שיתפנה יוקם מרכז מסחרי־תיירותי שיכלול בתי־מלון, מסעדות וחנויות.

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: דוד יורם פרי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ב'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111־2־3, ת.ד. 33106

בסרט הזה

(המשך מעמוד 1)

נצרת־עילית, מגדל העמק, עפולה וגוש שגב.

אכזבה בבית־שאן

החלטת הממשלה על הקמת הוועדה גרמה תסכול ואכזבה בקרב פועלי מפעל הטקסטיל „כיתן" ובקרב ציבור פועלי בית־שאן כולו.

„בסרט הזה כבר היינו", אומרים בבית־שאן. „אנחנו כבר מנוסים בוועדות מנכ"לים, ההופכות עד מהרה לוועדות של פקידים, הבאות לעיירה, שומעות את מה שיש לנו להגיד, ואחר כך מגישות עוד דו"ח שאיש לא מתיחס אליו". כך אמר אמש ל„דבר" מזכיר מועצת פועלי בית־שאן, פיני קבלו. „אני מוכרח לציין את המסירות בה מטפל בעניין השר דוד לוי", הוא הוסיף, „שהיה, אגב, היחיד שמצא לנכון לירידע אותנו, מיד אחרי ישיבת הממשלה על הדיון. אנחנו נמתין, כמובן, לראות איך יפול דבר, ובינתיים אנחנו מתכוננים להפגנה גדולה, אותה נקיים בירושלים ביום ד', ועד אז, פועלי 'כיתן' ימשיכו להתיצב במפעל, שימשיך להיות מושבת".

המתפרה – לעובדים

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות עליזה תמיר, פנתה למנכ"ל „כלל" תעשיות עמוס מרחיים, והציעה לו שמתפרת „כיתן" תועבר לבעלות של עובדות המתפרה ולניהולן.

מפ"ם מגישה הצעת אי־אמון

(עש"ת). – סיעת מפ"ם תגיש מחר הצעת אי־אמון בממשלת האחדות הלאומית בשל כשלונותיה בבריאות, בתעשיה ובחקלאות, וכן בשל הקפאון המדיני והמצב בשטחים.

פיקוח סורי על הבחירות בלבנון

ביירות (ע"מ). – מקורות מדיניים מהימנים בביירות מסרו כי דמשק מינתה את חיראם חיכמאת שאהבי ואת עלי דובא לפקח על הבחירות לנשיאות לבנון בתחומים המדיני, הצבאי והבטחוני.

מקור לבנוני מהימן מסר כי התקיימה פגישה לאחר שובו של סאלימן פראנג'ייה מדמשק ובה הוחלט סופית כי הוא יציג את מועמדותו לנשיאות.

שרי 'העבודה' למסע בחירות במגזר הערבי

(עש"ת). – שרי מפלגת העבודה יקיימו השבוע סדרה של ביקורים במגזר הערבי, על־מנת לברך את בני העדה המוסלמית, החוגגים את חג הקרבן.

יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס יבקר היום בנצרת ובכפר ג'וליס. לאחר שיתן את ברכתו לראש העדה הדרוזית, שייח' אמין טאריף, יתקיים כינוס גדול של בני העדה הדרוזית בביתו של סלאח טאריף, המועמד הדרוזי של מפלגת העבודה לכנסת ה־12. כן יבקרו באותו יום השר גבתן בשפרעם ובכפר מושירפה (במשולש הצפוני); השר בר־לב ביפו, לוד ורמלה; סגן השר כדיען יבקר אצל הבדווים בוואדי־סלמה ליד כרמיאל ואצל הדרוזים במרר.

ביום שלישי יבקר השר וייצמן בסכנין, ערבה, דיר־חנא ועיבלין. השר שחל יבקר בכפרי עמק יזרעאל המזרחי, מקיבלה, סייבה ואעזרא.

ביום רביעי יבקר השר גור ביישובי הבדווים בנגב.

ביום חמישי יבקר יו"ר הכנסת שלמה הלל בשפרעם ובג'ת בגליל.

ביום שישי יבקר השר נחמקין בקאבול ועיבלין.

הגרעון החודשי של אגד 9.5 מליון ש"ח

מאת אריה אורן, סופר „דבר"

„אגד" סובל מגרעון של 9.5 מיליון ש"ח בחודש בשל גידול של 13 אחוז בנסיעות מול ירידה במספרם של הנוסעים, אמר יו"ר הקואופרטיב שלמה לוין.

היו"ר לוין אמר עוד, כי כתוצאה מכך מתקשה „אגד" לעמוד בהתחייבויותיו הכספיות.

עוד אסיר ברח מכלא עתלית

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

בעוד המשטרה מתחקה אחר עקבותיהם של העצירים שלמה סעדיה לוי מיהוד ואלברט בן שטרית מבתשיים, שהצליחו לחמוק ביום חמישי שעבר מכלא עתלית, הצליח אסיר נוסף להערים על שלטונות הכלא ולהימלט מבית־הסוהר.

העצור מדובר באברהם נסים כהן, בן 25, מאשדוד, שנידון ל־18 חודשי מאסר בגין עבירות סמים והחל לרצות את עונשו באוקטובר 87.

ביום שישי חזר כהן מחופשה של 72 שעות. אתמול, סמוך לשעה 4 אחר הצהריים, הגיעה אחותו לבקר אותו. סוהר נכנס לתאו ולהדהמתו לא מצא בו איש. בית־הכלא נסגר מיד, נערכה ספירה כללית ואז התברר כי האסיר אמנם ברח.

כהן שוכן באגף א' הסמוך לכלא 6 הצבאי. ההשערה היא כי עבר את הגדר סמוך לכלא 6 ומשם נמלט. ראש מינהל הבטחון ושידות בתי הסוהר תת־גונדר עמי שגיב מינה קצין בודק לפרשה.

שלושה עוצרים איימו על פועלי סופרמרקט

(ע).– שלושה צעירים ערבים, בני 27־21 מעזה, נעצרו אתמול בידי המשטרה, כחשודים באיומים על פועלי נקיון בסניף הקראוף ברחוב בורוכוב באיזור התעשייה של גבעתיים, כדי להכריחם לנטוש את עבודתם.

השלושה הגיעו לסניף סמוך לשעה 11.00 לפני הצהריים, ניגשו אל כמה פועלי נקיון ועובדים ערבים, ואיימו עליהם, כי אם לא יפסיקו את עבודתם בסניף, יהיו חייהם בסכנה.

העובדים פנו אל יוסף אלגלי, הקבלן המעסיק אותם, וסיפרו לו על המקרה. בינתיים, הסתלקו הצעירים המאיימים, להסתלק מן המקום. הקבלן יצא בעקבותיהם ואיתר אותם בקרבת תחנת הדלק הסמוכה.

מנהל סניף הקראוף הזעיק במקביל את המשטרה.

הקבלן יוסף אלגלי, ניהל עם שלושת הצעירים דין ודברים, כשלמקום הגיע באקראי חבר ברכב מסחרי. השניים השתלטו על שלושת הערבים והחזיקו אותם ברכב, עד לבוא השוטרים.

★ ג'ורג' חושמה (33) ממזרח־ירושלים הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בירושלים בהריגתו של ישראל בן הרוש, נהג המשלוחים של סופרמרקט הקראוף בבית־זכרים, במהלך תקרית ביניהם ב־1 בינוי השנה.

★ שני חיילים, שהורשעו בפיצוץ נפץ באיזור מגורים בתל אביב כדי להפיג שעמום, נידונו אתמול בבית הדין הצבאי המחוזי־צפון לחודשיים מאסר בפועל וארבעה חודשים מאסר על תנאי.

המו"מ עם הרופאים

(המשך מעמוד 1)

ההסתדרות הרפואית, עו"ד קיומו. על־פי הנוסחה שגובשה, כל צד מודע לעמדתו של הצד האחר. יחד עם זאת, מכירים שני הצדדים בצורך בהידברות על־ידי משא ומתן, שמחייב הפסקת עיצומים. הנושא נדון אתמול בוועדת השרים המיוחדת ובישיבת הממשלה וראש הממשלה יצחק שמיר הטיל על שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו ליזום את המשא ומתן עם רופאי המדינה.

הרופאים רואים בנוסחה, שמאפשרת את פתיחת המשא והמתן, התקדמות, לאור העובדה שעד עתה הממשלה היתה מוכנה לדבר איתם רק על ביצוע החלטתה לקיצור התורים לניתוחים. עצם המשא ומתן נראה לרופאים כבסיון להגיע לפשרה. לעומת זאת, האלטרנטיבה היא צווי ריתוק, שיביאו לקיפאון בסכסוך, ומשום כך עדיף לתת סיכוי להידברות – סבורים הרופאים.

הבוקר נמשכים העיצומים בכל בתי־החולים, אולם בשעה 11.00 לפני הצהריים מתכנסת מזכירות רופאי המדינה לקבל החלטות לגבי הפסקת העיצומים. סביר להניח, כי בשעות הבוקר המוקדמות, לפני כינוס המזכירות, יהיו מגעים מוקדמים בין הצדדים למשא ומתן והרופאים ירצו לגשש אם „יש על מה לדבר". אם יבוטלו העיצומים בבתי־החולים הממשלתיים והעירוניים, ייפתחו מרפאות החוץ כבראה, מחר כבוקר. בבתי־החולים של קופת־חולים העיצומים נמשכים, מרפאות החוץ המלוקת לאשפוזים סגורות ואין ניתוחים אלקטיביים.

ד"ר אליאס ויליקובסקי, מראשי הסיבת רופאי בתי־החולים של קופת־חולים, אמר אתמול, שמאבקם של רופאי קופת־חולים לא ייפגע מהפסקת העיצומים בידי רופאי המדינה. „לנו יש הסכם חתום עם קופת־חולים על קיצור התורים לניתוחים. הסכם זה הופר, ועתה מציעים לנו שאריות מהסכם זה, שאין בהן תשובה לבעיות החולים, המערכת והרופאים". לדברי ד"ר ויליקובסקי הנהלת קופת־חולים אינה מתכחשת להסכם החתום, אבל אינה מתכוונת ליישמו. כמצב כזה, סבור ד"ר ויליקובסקי „על הנהלת קופת־חולים להציג לנו תוכנית חליפית. במידה שההצעה תהיה מקובלת עלינו ובתי־ביצוע בתוך זמן קצר ייפסקו העיצומים גם בבתי־החולים של קופת חולים" – אמר ד"ר ויליקובסקי.

מנכ"ל קופת־חולים נחום פסה קרא אמש לרופאים לחזור לאלתר לעבודה מלאה, לאור המגעים וההבנה, שהושגו בשיחות עם הנהלת קופת־חולים לגבי המשך פיתוח המערכת של קופת־חולים גם בתום תשעת חודשי המבצע לקיצור התורים לניתוחים. המנכ"ל פתח בסדרת סיורים בבתי־החולים של הקופה ואתמול נפגש בבית־החולים „קפלן" עם ועד הרופאים המקומי במאמץ לשכנעם להסכים להצעות ועדת השרים לקיצור התורים לניתוחים. לדברי פסה, יש בהצעות ועדת השרים „הישג כביר שלא יאומן". הרופאים לא שוכנעו. היום מבקר המנכ"ל במרכז הרפואי „בילינסון".

שביתת האחיות

שביתת הרעב של מנהיגות האחיות נכנסת הבוקר ליומה ה־13 וניכרים בהן סימני תשישות. שובתות הרעב עצמה פלפל העבירה אתמול לבית־החולים על־פי הוראה רפואית. על־פי בקשתן של שובתות הרעב הן נתקבלו אתמול לשיחה עם ראש הממשלה יצחק שמיר. „הממשלה כולה, ואתה בראשה, אחראים לגורל החולים ולגורלנו אנו" – אמרו השובתות לשמיר. ראש הממשלה קיבל את האחיות בפעם הראשונה מאז פתחו בשביתת־רעב, והפגישה נמשכה כחצי שעה. שמיר ביקש מהאחיות לחדול משביתת הרעב בטענה, כי זה צעד קיצוני ומסוכן ביחסי עבודה. האחיות הסבירו לראש הממשלה, כי בחרו בדרך שביתת הרעב על־מנת להתריע, כי אין ברצונן לפגוע בחולים, הן מוכנות לפגוע בעצמן כדי להביא את מערכת האשפוז. „בתי־החולים זקוקים לתוספת כוח־אדם אותה אנו דורשים עתה ולא בעוד ארבע שנים" – אמרו האחיות לראש הממשלה. הן גם ציינו, כי כל הסכם עם הרופאים לא יוכל להיות בר־ביצוע בלי התגבור הדרוש לאחיות בתי־החולים.

המנהיגות השובתות דחו אתמול גם את המצורתיה של שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו להפסיק את שביתת הרעב ולחזור לעבודה תקינה, כי השיגו הסכם תקינה מספק. מזכ"ל הסתדרות האחיות והאחים מלכה גרבלר שיגרה אתמול לראש הממשלה יצחק שמיר מברק מחאה על אדישות הממשלה כלפי מצבן של האחיות השובתות רעב והיא דרשה לפתוח במשא ומתן מיידי בנושא התקינה לאחיות בבתי־החולים. העתקי המברק נשלחו לירועת מ"מ ראש הממשלה, שר האוצר ושרת הבריאות.

נציגות האחיות של בתי־החולים עומדות לקיים מחר בשעה ארבע אחר הצהריים עצרת הזדהות עם שובתות הרעב ליד „אוהל המחאה" מול לשכת ראש הממשלה בירושלים. האחיות קראו לציבור להשתתף בעצרת, שבסופה יצעדו המשתתפים לכיוון משכן הכנסת.

385 מיליון ש"ח

(המשך מעמוד 1)

ב„מילואות", הנגדר כ„מודד". יתרה מכך, מזכירי קיבוצים, שהם הבעלים של התשלובת, לא ידעו עד כמה קשה מצבה הכלכלי. בקיבוצים מטויימים נדהמו למקרא הפרסום הראשוני של דו"ח בקשתור בשבוע „כותרת ראשית", משום שהם לא ידעו כלל על קיום הבדיקה.

ביקורת על ההנהלה

בדו"ח בקשתור, המקיף 108 עמודים החתום על־ידי ארז צור ואורי חלף ממשרדו של פרופ' חיים בקשתור, נמתחת ביקורת קשה על הדרג הניהולי: „המערכת חסרה כלים ניהוליים בסיסיים וקריטריונים להחלטות", נאמר שם. „השקעות בוצעו ללא בדיקה מסודרת וללא התייחסות לפוטנציאל השוק. הדרגים הניהוליים חיו במציאות שבה ההחלטות התקבלו מלמעלה, הם לא ראו צורך במידע נוסף. חלק ממנהלי המפעלים לא ידעו למסור בבטחון נתוני יסוד על העתשיות הענפים שבהם פועלים מפעליהם. בעורך הבקרה התפתחיר לוקה בחסר. אין קריטריונים למיגויים. בעלי התפקידים אינם מתאימים. חסרה רוח צוות, המוטיבאציה נמוכה, והדרגים הניהוליים חסרה יוזמה".

את הידרדרותה של תשלובת „מילואות" מהצלחתה הכלכלית הגדולה ועד מצבה הנוכחי תולה דו"ח בקשתור בסיבות הבאות: „העדר דיווח מפורט בזמן אמיתי לבעלי התשלובת והעיד את ההנהלה ואת המשקים ללא מידע מתאים על ההפסדים. אפילו הדרגים הניהוליים חיו במציאות, שבה ההחלטות התקבלו בשבילם למעלה, בלי לספק להם מידע נוסף".

„משותפי מאזנים"

מדו"ח בקשתור עולה, כי בתשלובת „סיחוק" בין המאזנים של „ארגון משקי המפרץ", שהוא ארגון הקניות של קיבוצי הגליל המערבי, לבין המאזן של תשלובת „מילואות". משותפי ההעברה התאפשרו משום שמאזן „משקי המפרץ" נחתם ב־31 במארס ומאזן המפעלים – בסיומה של השנה החקלאית.

„סיכת הברוחה" סייעה להציג תמיד מאזנים מאוזנים ולשמור על הרושם שהכל בסדר. אולם השיטה התשבשה ב־1986, כאשר השנה החקלאית והשנה התקציבית אוחדו. לספר „דבר" נודע, שכתוצאה מכך לא נחתם מאזן „משקי המפרץ" לשנת 1986 במשך תקופה ארוכה, בניגוד לנוהג המאזנים, המחייב חתימה על מאזן בתום ארבעה חודשים מיום סיכומו.

1,000 עובדים

כדי להמחיש עד כמה קשה מצבם של 14 מפעלי התשלובת, המעסיקים כ־1,000 עובדים, הנה כמה דוגמאות מדו"ח בקשתור המתייחסות לשנת 1987:

● „מילופוף", משחטה ושיווק עופות – מעסיק 250 עובדים. סה"כ מכירות 44 מיליון ש"ח. סה"כ הוצאות המפעל 46 מיליון ש"ח. הפסד כולל לאחר מימון ופחת – 5 מיליון ש"ח.

● „מילומפו", חלבון ושמן מבותנה – 110 עובדים. הפסד לפני פחת 4.3 מיליון ש"ח.

● מילובקי – בהקמה הושקעו 23 מיליון דולאר. יחד עם ההוצאות הגלוות תפחה עלות ההקמה והסתכמה ב־42 מיליון דולאר. ב־1987 יוצרו 2,000 טונות תוצרת. 1,000 טונות נמכרו, והיתר נשאר במלאי. בפועל ההפסדים כבדים, רחוק מנקודת האיזון; במלים אחרות, כל ההשקעה עלולה לרדת לטמיון.

● „מילודי" – הכנסות 47 מיליון ש"ח. יתרה תפעולית 2.8 מיליון ש"ח. אולם הוצאות מימון בסך 7.8 מיליון ש"ח הותירו הפסד, לפני פחת, בגובה של 5 מיליון ש"ח.

● „מילופל", מפעל לייצור מטרה אבוקת – עד היום הושקעו בו 17 מיליון דולאר, אך הוא סובל מהקלות רבות. לאחר תחילת הייצור נוכחו לדעת, שאין דרישה למכירת כיום קו הייצור משותק, ייצויין, כי מתוך 17 מיליון דולאר, 5 מיליון ש"ח הועמקו למפעל מכספי המדינה. ב־1987 הגיע המפעל להפסד לפני פחת בסך 3.5 מיליון ש"ח.

● „מילוקי", בשר סמם ושיווק בשר להו"ל – מעסיק 280 עובדים. בשנים האחרונות באו הפסדים כבדים, שהגיעו ב־1987, אחרי ריבית ולפני פחת, ל־8.7 מיליון ש"ח.

מהדו"ח עולה עוד, כי בין התאריכים 1.4.85 ו־31.12.86 הפסידה תשלובת „מילואות" 90 מיליון ש"ח. ב־1987 הפסידה התשלובת יותר מ־50 מיליון ש"ח.

יצויין, כי אפילו המטרה שלשמה הוקמה „מילואות", לקרב את הקיבוצים לשוק ולהסדך את פער התיווך – לא הוגשמה. בדו"ח נאמר: „מטרתם של מפעלי 'מילואות' לא הוגשמה בפועל. הקשר בין המפעלים לבין המגדלים מצומצם".

מפקד הנח"ל, תא"ל בנצי ויינר:

הנח"ל במאמץ לצאת מטראומת ליל הגלשונים – ומשפר אימוניו

מאת טלי זלינגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

חיילי חטיבת הנח"ל יתחילו השבוע, הוא שבוע הנח"ל, בקבלת הכומתות בצבע ירוק בהיר שעל מיסודן הוחלט והוכרז לפני כמה חודשים. צפוי עיכוב בחלוקת כומתות לכל החיילים בשל תיאום לקוי בין הנח"ל וגורמי אכ"א ואג"א.

בפגישה עם הכתבים הצבאיים לרגל שבוע הנח"ל אמר אתמול תא"ל בנצי ויינר, מפקד הנח"ל, כי חטיבת הנח"ל ופיקוד הנח"ל עושים באחרונה מאמצים להתגבר על „משבר ליל הגלשונים", שעורר לדבריו תחושה כי חיילי הנח"ל טובים פחות מחיילי החטיבות הסדירות האחרות. במסגרת המאמץ הזה יימשכו הפעולות לשפר את העצמה הצבאית של החטיבה. לדבריו, נעשו שינויים במתכונת הטירונות לחיילי החטיבה, הוקדם והורחב פרק הגיבושים, ויש כוונה לשפר עוד את פרקי הקליעה, רמת האימון וההתרגלות.

תא"ל ויינר דיבר על „העמקת הטיפול בנורמות הלחימה של הלוחמים". המטרה היא ליצור רקע אימונים ותעסוקה מבצעית של החיילים בחטיבה, ולשנות בכך את מסלול השירות כדי לשפר את הרמה הצבאית. במקביל, נעשים צעדים כדי להפריד את המירב מפרק ההאחזויות ולהכין את חיילי הנח"ל לחיי הגשמה.

על־פי נתונים שהציג תא"ל ויינר, כ־20 אחוזים מחיילי הנח"ל מגשימים אחר־כך בקיבוצים השונים. עוד הוסיף כי יש כוונה להקים האחזויות בערבה, בבקעת הירדן, בוואדי ערה ובגבול המערבי עם מצרים.

בהתייחסו למעשי ההתאבדויות שאירעו בבסיס הטירונים של הנח"ל, סיפר תא"ל ויינר כי הנח"ל מקים מערך פסיכולוגיה כדוגמת החיילות האחרים. במסגרת ההיערכות יורחבו פעולות הסברה וההתבוננות בחיילים, ויגדל מספר קציני בריאות הנפש הפועלים בנח"ל. הבסיס הראשון שבו תפעל חוליית הפסיכולוגיה יהיה בבסיס הטירונים במחנה 80.

מאות ק"ג בשר 'שחור' ומזון מזוהם – הוחרמו בירושלים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

אגף הפיקוח של עיריית ירושלים החרים במהלך השבוע שעבר מרוכלים ערבים מאות ק"ג של בשר משחיטה שחורה, ירקות, פירות ומוצרי חלב, שגודלו בתנאי תברואה ירודים.

מנהל המחלק לשיפור פני העיר בעיריית ירושלים מסר כי על־פי חוק אסור להכניס למזרח ירושלים תוצרת חקלאית מיו"ש ללא רשיון, אך לפני חגים מגיעים לעיר רוכלים רבים מיו"ש ומוכרים מוצרי מזון, העלולים לגרום מפגעים תברואיים, משום שרוב שטחי הגידול ביו"ש מושקים על־ידי מי ביוב.

מפקח עירוני ראשי משה בישון מסר כי בשבוע שעבר נערך מבצע מיוחד למניעת רוכלות בלתי חוקית של מזון במזרח העיר. בכביסות לירושלים הוצבו עם שער מחסומים וכך הוחרמו 900 ק"ג בשר כבש משחיטה שחורה, 200 ק"ג עופות, טונה ירקות, 200 ק"ג שמן שאוחסן בפחים חלודים, מוצרי חלב ותערובות לפלאפל שהובלו בתנאים בלתי סניטאריים. בהוראת רופא הושמד כל המזון. התברר כי 60 אחוז מן הבשר המובא לירושלים מקורו בשחיטה שחורה. בפעולה השתתפו גם שוטרים, רופאי השירות הווטרינארי העירוני ופקחים ממועצת הפירות ומועצת החלב.

פקחי העירייה הגבירו בשנת הקיץ את הביקורות גם במערב העיר. בחודש יוני נערכו 1100 ביקורות תברואה ואחזקה, 822 חנויות קיבלו התראה, נגד 35 סוחרי מזון נפתחו תיקים בעקבות גילויי ליקויים חמורים. נגד פיצריה במרכז העיר הוצא צו סגירה ופתיחתה אושרה רק לאחר תיקון הליקויים.

כבד מדי

מטוס בואינג של „אייר פראנס" מוטל בשדה ליד גמל־התעופה הבין־לאומי של גוו־דלהי, לאחר נסיון המראה לא מוצלח. כל 260 נוסעי המטוס חולצו בשלום דרך פתחי החירום של המטוס לאחר שאחד ממנועיו הוצלקה. הטיסה היתה מיועדת במקורה לפאריס. (צילום: א.פ.)

עוצר על הגדה

(המשך מעמוד 1)

בכירים במשטרה טענו כי חלק מן הפעולות היו פרובוקציה ברורה והביעו צער על שהמשטרה נאלצה להפריש מכוחותיה לשמירה על הסדר מפניהם.

„כך" ו„התחיה"

בשעות הבוקר קיימו נאמני הר־הבית עצרת מחאה ליד שער המוגרבים נגד החלטת הממשלה לאסור את כניסתם. קבוצת צעירים מן „התחיה" רצתה לערוך שביתת שבת ליד פתח המנהרה בוויה דולורוזה וכוח משטרה מיהר להרחיקם. אנשי „כך" ההודף לבטחון ברכבים פתחו אתמול במבצע ליווי אוטובוסים בקווים שנרגמו לאחרונה באבנים פעמים רבות. על המכונית הצב שלט „רכב ליווי" ובו ישבו כמה מתנדבים חמושים בנשק ועם מכשיר קשר. הנהגות שקיבלו מראשי הוועד, כך סיפרו כמה מהם, היו ברורות: להפגין כוח ולא להסס להשתמש בו במקרה הצורך.

קבוצה של אנשי „כך" חסמה בצהריים את שער האריות. כדי למנוע עימות עם מתפללים שבאו להר הבית, ביקשו מהם השוטרים להתרחק. אנשי „כך" סירבו ואז נעצרו שניים מהם. נער שלישי נחבל בידו ופונה לבית החולים. כעדי העתיקה הרחיקה המשטרה כמה פעילים שניסו להגיע לביתו של הצעיר מרובע הנוצרי.

מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס התייחס אתמול לתופעה: „בכל מקרה שתהיה איזה שהיא פעילות בניגוד להוק, המשטרה תטפל בזה בכל הנחישה". במשטרה הסבירו כי מבחינת החוק הישראלי, אסור להשתמש בכוח גם נגד מישהו שלכאורה עבר עבירה.

אתמול הוארך מעצרה של הצעירה בת ה־21 תושבת הכפר טירה שבמשולש שנעצרה ביום ו' בשעה שניסתה, יחד עם בעלה, להכניס שמונה בקבוקי תבערה להר־הבית. בעלה שוחרר. בחקירתה טענה כי עשתה זאת כדי להפליל את בעלה כדי שבסופו של דבר תוכל להתגרש ממנו. בית המשפט אסר לפרסם כל פרט על ההליך ועל החשודה.

שר המשטרה חיים בר־לב הביע צער על כך שערבים ישראלים, אמנם מעטים, משתתפים בפעולה עם מחבלים. לדבריו, מרבית ערביי ישראל מתנגדים להפרות סדר.

מהומות במצרים בעת התפילות בחג הקרבן

אסיוט (ע"ר). – קנאים מוסלמים תקפו אתמול קיצונים מוסלמים אחרים באבנים ובסכינים באסיוט שבדרום מצרים, מסרו מקורות בטחוניים. עד כה נמסר על 31 פצועים במהומות אלה, ביניהם שלושה שוטרים.

המהומות פרצו על רקע תפילות חג הקרבן, אמרו המקורות. המשטרה עצרה יותר מ־30 מתפרעים המשתייכים לארגון הג'יהאד, על שתקפו את תומכי הארגון המוסלמי היריב, האחווה המוסלמית, בשתי תקריות נפרדות. התברר כי שני הארגונים הקצוניים נמצאו במקום אחד לקיום תפילת החג אתמול והתוצאה מכך פרצה תגרה.

אנשי הג'יהאד מתנגדים גם למנהגו של ארגון האחווה המוסלמית לחלק מתנות לילדים ביום החג, באומרם כי נוהג זה מנוגד לרוח האיסלאם.

כינוס הביוכימאים הבא יהיה ב־1991 בירושלים

חרף הבעיות הפוליטיות הנוכחיות בישראל, אישר האיגוד הבין־לאומי לביוכימיה את החלטתו הקודמת לקיים את הקונגרס הבא – בעוד שלוש שנים – בירושלים.

על כך דיווח השבוע פרופ' אוריאל ליטאור, ראש המחלקה לביוכימיה בכמכון ויצמן, עם שובו מכינוס האיגוד בפראג שבצ'כוסלובקיה, שם הוא עמד בראש משלחת של 45 מדענים מישראל.

לדבריו, במשלחת הישראלית היו חברים שלושה מדענים, אשר עלו באחרונה מצ'כיה, אשר עד כה לא יכלו להכנס אל מדינה זו. דגלה של מדינת ישראל היה הדגל היחיד, פרט לדגל הצ'כוסלובאקי, שהתנוסס מעל לאולם הדיונים. שני הדגלים באו לציין, כי הכינוס הנוכחי נערך בפראג והכינוס הבא – בירושלים.

מפלגת העבודה הישראלית / מחוז תל־אביב
המשמרת הצעירה
ביום שלישי 2.8.88 בשעה 18.00 תתקיים
בחירת מזכ"ץ המשמרת הצעירה למועצת העיריה
הגשת מועמדות (מסירה ביד) במחוז ת"א בחדר 22, עד ליום שלישי 26.7.88 שעה 12.00
פרסום הנוף הבוחר (מועצת המשמרת) במחוז תל־אביב.
אבי כהן
יו"ר ועדת הבחירות

בחירות בתאילנד

חיילים תאים מסתדרים בשורה כשפקידי בחירות בודקים את שמותיהם ברשימת הבוחרים לקראת הצבעתם בבחירות הכלליות שנערכו בתאילנד אתמול. (צילום: א.פ.)

סקר: לדוקאקיס יתרון 17 אחוז על פני יריבו הרפובליקאי בוש

ניו־יורק (ע"ר, ע"צ). – סקר דעת קהל שראה אור ב"ניוזוויק" אתמול מורה על יתרון גדול למועמד הדמוקראטי לנשיאות מייקל דוקאקיס על פני יריבו הרפובליקאי ג'ורג' בוש, בהפרש של 17 אחוז.

הסקר, שנערך מיד עם תום ועידת המפלגה הדמוקראטית באטלנטה מראה כי 55 אחוז מן הנשאלים מעדיפים את דוקאקיס כנשיא לעומת 38 אחוז בלבד, המעדיפים את בוש. 81 אחוז מן הבוחרים השחורים הודיעו שיבחרו בדוקאקיס.

מומחים טוענים כי דוקאקיס יגבר על בוש במערכת הבחירות בכל נושא שהוא, למעט מדיניות החוץ. עם זאת, טוענים משקיפים פוליטיים בניו־יורק, כי בדרך כלל זוכים מועמדים ביתרון זמני קטן מיד לאחר הוועידות המפלגתיות.

בוש בעד הפצצת מעבדות סמים

ניו־יורק (ע"ר) – מועמד המפלגה הרפובליקאית לנשיאות ארה"ב, סגן הנשיא ג'ורג' בוש, אמר כי היה שוקל הקצאת כוחות אמריקאיים להפצצות מן האוויר על מעבדות הקשורות בסמים במדינות זרות, אם יפעלו כוחות אמריקאיים כאלה במסגרת כוח בינלאומי.

בוש אמר זאת בראיון לעתון "ניו־יורק ניוזדיי" שפורסם אתמול.

"אם תוכל לאתר בית חרושת המייצר רעל זה, בית חרושת של מוות שתוצרתו מרעילה בני נעורים, ואם המדינה שבה נמצא המפעל זקוקה לעזרה כדי למחוק אותו מעל פני האדמה – הייתי שוקל את הדבר בלב פתוח", אמר בוש. בהמשך הדגיש כי לא היה רוצה שארה"ב תפעל בנושא זה, אלא על־פי בקשת הממשלה שבארצה נמצאת המעבדה, ולאחר שיינקטו כל הצעדים הדרושים כדי למנוע אובדן חיי חפים מפשע.

בוש, העומד בראש צוות־משימה פדראלי למלחמה בהברחת סמים לדרום פלורידה ערך השוואה בין ההפצצות מן האוויר, לבין תוכניות שמטרתן להשמיד יבולי סמים בארצות זרות, בעזרת חיל האוויר האמריקאי. "בימים אלה אנו שולחים לשם מסוקים, העורכים גיחות נגד היבולים", הבהיר בוש. "מה השוני הגדול בין זה לבין תוכנית ההפצצות?", שאל.

בחירות 88 • בחירות 88 • בחירות 88

שריד הגיש תיקון לחוק הבחירות:

חמש שנות "צינון" לאדם שישב במאסר ורוצה להיבחר לכנסת

מאת מרגה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

99 ימים לבחירות

שר המשפטים אברהם שריר הגיש אתמול לממשלה הצעת חוק לתיקון [illegible] חוק הבחירות לכנסת. לפי התיקון [illegible] להיבחר לכנסת [illegible] וטרם חלפו חמש שנים מהיום שסיים לרצות את עונשו.

הזכות להיבחר נשללת כיום רק ממי שנדון למאסר בפועל לתקופה של חמש שנים או יותר בשל עבירה נגד בטחון המדינה.

בחוק יסוד הכנסת קיימת הוראה בדבר העברת ח"כ מכהונתו עקב הרשעה שעליה הוטל עליו עונש מאסר בפועל של שנה אחת ויותר. בדיני הבחירות לרשויות המקומיות, נשללת הזכות [illegible] ממי שחוייב בדין על עבירה שיש עימה קלון, ולא עברו 5 שנים מיום שהוגשה רשימת המועמדים הכוללת את שמו.

הצעתו של שר המשפטים מבקשת להתאים את ההוראות בדבר שלילת זכותו של עבריין להיבחר לכנסת להוראות הנ"ל, כדי למנוע פעילות בחירות מבית הסוהר ובזיון לבית המחוקקים.

בדיון שקיימה הממשלה אתמול אמרו כמה שרים, שהנושא מחייב דיון ממושך יותר, ועל כן טרם נתקבלה החלטה בנושא.

כינוס מועצת חכמי התורה עשוי להידחות כדי למנוע קרע בש"ס

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

ישיבת מועצת חכמי התורה, האמורה להתכנס היום כדי לדון בטענותיו של הרב פרץ כנגד מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, עשויה להידחות למועד אחר כדי למנוע את הקרע הצפוי בש"ס.

מגורמים המקורבים למועצת חכמי התורה ולרב ש"ך נמסר אתמול כי חברי מועצת חכמי התורה והרב ש"ך עצמו המומים מצעדו של הרב פרץ. "לא היה כדבר הזה בעולם החרדי, שנציג ציבור יצא בפומבי נגד החלטות מועצת חכמי התורה. אין מקום בש"ס לאדם שאינו מקבל את מרות מועצת החכמים ואת מרותו של הרב ש"ך", אמר אחד הדוברים.

הרב פרץ מתנה את השארותו בש"ס בכך שמועצת חכמי התורה תכריע באופן חד וברור בעימות בינו ובין הרב דרעי. פרץ דורש כי הוא יוצב במקום הראשון ברשימה וכי ייקבע מראש מי יהיה שר ומי יהיה מנכ"ל מטעם ש"ס. גורמים בש"ס אמרו אתמול כי הרב פרץ אינו קורא נכון את המפה ואם בכוונתו ללכת עד הסוף בוויכוח זה, הוא ימצא עצמו בחוץ.

היום ההצבעה על החוק לשינוי שיטת הבחירות • המפד"ל מוחה

(ע). – "ההצבעה בכנסת על שינוי שיטת הבחירות לשיטה האזורית־יחסית היא גורלית לעתיד הדמוקראטיה בישראל וליציבות המשטר", אמר שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקבי, לקראת ההצבעה שתיערך היום בכנסת בקריאה שנייה ושלישית.

הוא הביע תקווה שהכנסת תאמץ את השינוי המוצע, כדי שניתן יהיה לגשת לביצוע הרפורמה מיד לאחר הבחירות הקרובות. הוא קרא לחברי הכנסת לא להחמיץ את ההזדמנות ולתמוך ברפורמה.

לדברי השר יעקבי, מפלגת העבודה תתמוך בבחירתם של כמה חברי כנסת בכל איזור בחירה, כאשר חברי הכנסת הנותרים ייבחרו בשיטה הארצית־יחסית. לדבריו, מפלגת העבודה תעשה כל שביכולתה כדי שהכנסת תקבל החלטה.

המפד"ל מזהירה מפני השינוי

(עש"ת). – "המערך והליכוד קושרים קשר לערוך מחטף פוליטי בשבוע האחרון של מושב הכנסת. תאוות השלטון היא המעבידה אותם על דעתם", כך אומר המזכיר המדיני של המפד"ל וראש מטה ההסברה שלה בבחירות, שאול יהלום, בתגובה לידיעות בדבר כינוס משותף של נציגי שתי המפלגות למציאת נוסחה לשינוי שיטת הבחירות.

"שתי המפלגות הגדולות איבדו את המצפן, ואם תתקבל על דעתן הצעתו של השר גד יעקבי לשינוי שיטת הבחירות, הרי שזו תשבש ותעקם את הדמוקראטיה. הצעה זו באה לחסל את כל המפלגות האחרות, מימין ומשמאל, ולנקות את השטח מכל התמודדות רעיונית. בדרך הזאת יינתן ביטוי פוליטי רק לליכוד ולמערך ולערביי ישראל. האזרח בישראל עלול לגלות באיחור רב מדי, כי במתכונת תכננו המערך והליכוד לפרק את זכותו הדמוקראטית ואת שיקול דעתו לבחור במפלגות ובאישים המייצגים זרמים אידיאולוגיים ודתיים אחרים.

המפד"ל מזהירה את המערך ואת הליכוד מפני צעד פזיז, אנטי־דמוקראטי ובלתי נסבל, שייחשב להם לרגע כנצחון, ובמשנהו – יהיה בכייה לדורות.

טבריה סוערת: ראש העיר כינה את ממלא־מקומו "זונה פוליטית"

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

סערה ציבורית ופוליטית מתחוללת בימים האחרונים בטבריה, לאחר שראש העיר, יוסף ביבי, כינה את ממלא־מקומו ואיש מפלגתו, יוסי פרץ, בתואר הלא־מחמיא "זונה פוליטית", בתגובה למגעים שמנהל פרץ עם הליכוד על התייצבות בראש הרשימה בבחירות בטבריה.

דבריו הבוטים של ביבי, הידוע כאיש מתון שאינו משתמש במלים חריפות, פורסמו במקומון "כל העמק והגליל", וגרמו לסערת רוחות בעיר ובמסדרונות העירייה. ביבי גם כינה את ממלא־מקומו ואיש אמונו "בוגד" והשתמש במלים בוטות בתוקפה חסרת־תקדים.

ישיבת הנהלת העיר, שהתכנסה ביום שישי, כמעט שפוצצה בעקבות דבריו של ביבי, אך הוא סירב להתנצל על הדברים. ביבי מאשים את פרץ, כי לא רק שהוא מנהל מגעים עם הליכוד והמערך, אלא שאינו ממלא את תפקידו בעירייה כנדרש והדבר, טען ביבי, כמעט ועלה לו במקומו ברשימת המפד"ל לכנסת.

עתה שוקל ביבי לצמצם את סמכויותיו של ממלא־מקומו ואיש סיעתו, וכבר עתה החליט לפעול לסילוקו של פרץ ממשרות המפד"ל אליהם נבחר בתמיכת ביבי. יצויין, כי פרץ טרם סיכם עם הליכוד על הליכה בראש סיעתם בבחירות לראשות עיריית טבריה.

בתגובה על דבריו הקשים של ביבי, לא נשאר פרץ חייב ואמר, כי ביבי ניהל מאחורי גבו מגעים עם אישים בטבריה, במטרה שיצטרפו לרשימתו ובתמורה יזכו לתפקידים בכירים.

נתונים שאספה האגודה נגד העבדות בלונדון:

200 מיליון ילדים־עבדים בעולם נמכרים בפרוטות לעבודות פרך

לונדון (ע"ר). – ברחבי תבל מוחזקים לפחות 200 מיליון ילדים בתנאי עבדות, כשהם מנוצלים בחוות חקלאיות, בבתי חרושת לשטיחים ובתעשיית המין. הם עובדים שעות רבות מדי יום, לעתים קרובות מתעללים בהם ושכרם הוא שכר רעב – לפי נתונים שנאספו על־ידי האגודה נגד העבדות שמרכזה בלונדון.

נתונים אלה מגלים שבמדינות מסוימות אפשר לרכוש ילד תמורת סכום של 15 דולאר ובמדינות אחרות הם מועבדים בפרך עד 20 שעות ביממה. כמה מבין ילדים אלה, שגילם 14 שנים או פחות מזה, נמכרו תמורת כסף, אחרים אבדו למשפחותיהם ונמלטו מבתיהם ואילו אחרים נפלו קורבן לאימוץ מדומה או נחטפו.

בספר שהופיע לאחרונה תחת הכותרת "ילדים בתנאי עבדות" כותב רוג'ר סויר כי עתה ישנם בעולם יותר עבדים מאשר במאה הקודמת כאשר העבדות הוכרה כבלתי חוקית. רבים מבין עבדים אלה הם ילדים. סויר, מי שחיבר כמה ספרים נוספים על העבדות, מגדיר את העבדות כניצול על־ידי בעלות, כולל זנות, עבודה חקלאית, עבודה בבתי חרושת ואף השתתפות במלחמות כלוחמים.

המחבר, בן ה־57, קיבל דוקטוראט בהיסטוריה והתמחה בתפקיד שמילא השירות הקונסולרי הבריטי בעקירת העבדות מן השורש בתחילת המאה הזו. העבדות אמנם קיימת גם בעולם המערבי, אך היא נפוצה במיוחד בעולם המתפתח, שם מוכרים ילדים, הופכים אותם לנכים, משכירים אותם, מוסרים אותם למעביד שמנצל אותם עד שהם מתים בגיל צעיר, מציין אלן ויטאקר מהאגודה למלחמה בעבדות.

בספרו מתאר סויר את התנאים בבית חרושת בצפון הודו, שממנו חולצו 27 נערים שנחטפו. הוא מציין כי ילד שהרג מהמיכסה של 20 שעות עבודה ליום הוכה במוט ברזל. מי שנבה הוכה באבן מכוסה בבד. ומי שניסה להימלט נתלה בעץ כשראשו למטה ונצרב בברזל לוהט. כמה מבין ילדים אלה נחטפו, אחרים נמכרו על־ידי אמהות שהיו זקוקות לכמה רופיות כדי להאכיל את שאר בני המשפחה. ביניהם היו גם כאלה שמושכנו למלווים בריבית כדי לרכוש מזון.

באירופה ובארה"ב מועסקים ילדים־עבדים לרוב בתעשיית המין: זנות ומה שמכונה בשם "פורנוגראפיה של ילדים". "מי שעוקב אחרי הסבל הפיסי של הילדים שאותם מנצלים בתעשיית הסרטים הפורנוגראפיים, בעסקי זנות ובסחר הסמים, יגיע למסקנה שרוב הילדים העובדים בעולם השלישי הם בעלי זכויות יתר בהשוואה עימם", כותב סויר. הוא מציין גם כי עסקי הזנות מתרחבים בפאריס, ניו־יורק ולונדון. בפאריס בלבד ישנם לפי אומדנים כ־8,000 ילדים העוסקים בזנות, הן נערים והן נערות, שמוצאם בעיקר מאלג'יריה וממארוקו. בארה"ב נתגלו מה שכונה לכינוי "אחוות" של נערים העוסקים בזנות בגילים שבין 12 ל־14 בערים הגדולות. לדברי "ילדים בתנאי עבדות" מתמחים 264 כתבי עת פורנוגראפיים בזנות של ילדים ותעשייה זו הכניסה למפעיליה סכום נקי של 500 מיליון דולאר בשנה.

באמריקה הלטינית, הבעיה הראשית היא ילדי הרחוב. מבין 60 מיליון הילדים באמריקה הלטינית החיים ברחובות, כמחציתם נמצאים בבראזיל. "כמה ננטשו, כמה אבדו במעבר מהכפר לערים ואחרים נמלטו, בסברם שחייהם יהיו טובים יותר כשיתרחקו ממשפחותיהם. לעתים קרובות חייהם טובים יותר מאשר במסגרת משפחותיהם, אך הם ישנים על מדרגות בתים, בפארקים או על המדרכות והם אוכלים רק כשהם גונבים או מקבצים נדבות", כותב ויטאקר.

שיחות הפסקת האש איראן־עיראק ייפתחו בתוך יום־יומיים בניו־יורק

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים וכתבי סוכנויות הידיעות

שיחות הפסקת האש בין איראן לעיראק ייפתחו בחסות האו"ם בניו־יורק מחר או ביום ד'. שר החוץ של איראן עלי אכבאר ולאיאתי אמור להגיע לניו־יורק היום ואילו שר החוץ העיראקי, טאריק עזיז, אמור להגיע זמן קצר לאחר מכן. מזכיר האו"ם פרז דה קויאר אמר אתמול כי הוא מקווה שיעלה בידו לשכנע את שרי החוץ להיפגש פנים אל פנים ולנהל את השיחות על הפסקת האש בין שתי המדינות.

איראן מתנגדת לשיחות ישירות והמו"מ יתנהל כנראה בתיווכו של קויאר. עיראק עומדת על ניהול המו"מ פנים אל פנים עם איראן, כדי לשים קץ למלחמה, הנכנסת לשנתה השמינית.

פרז דה קויאר הודיע כי צוות של מומחי או"ם יבלה מספר ימים בטהראן, לפני שימשיך בדרכו לבגדאד, כדי לקבוע את מספר השבויים המוחזקים בידי שני הצדדים ולבדוק אפשרות של חילופי שבויים, כמצוין בהחלטה 598. כן בכוונת הצוות לקבוע פרטים טכניים להפסקת האש ולנסיגת הכוחות. לאחר שצוות זה ישוב לניו־יורק ויגיש את הדו"ח שלו יקבע מזכיר האו"ם את היום אשר בו תכנס הפסקת האש לתוקפה.

שר ההגנה האמריקאי פראנק קארלוצ'י אמר בראיון טלוויזיה כי ארה"ב תצמצם את נוכחותה הימית באיזור המפרץ רק לאחר שהפסקת האש תשים קץ לפעולות האיבה. הוא הדגיש כי ארה"ב לא תפנה כליל את כוחותיה עד שיתברר סופית כי אכן מובטח חופש המעבר בנתיבים הימיים של המפרץ. עם זאת הדגיש קארלוצ'י, כי "אין אנו רוצים להחזיק שם 27 אניות אפילו רגע אחד יותר מן הדרוש."

נשיא איראן יוצא לחזית – קורא לתושבים להצטרף

נשיא איראן עלי חאמינאי הודיע אתמול כי הוא יוצא לחזית וקרא לכל שכבות האוכלוסיה להצטרף אליו כדי "להשמיד את התוקף" העיראקי. בינתיים הודיעה סוכנות הידיעות האיראנית כי נסגרו כל האוניברסיטאות במדינה וכל הסטודנטים גויסו "להדוף את הפולש העיראקי". טהראן הודיעה אתמול כי מטוסים עיראקיים הפציצו אתמול אזורי מגורים, הרגו ופצעו מספר גדול של אזרחים. איראן הזרימה אתמול תגבורות לחזית בנסיון להדוף את הכוחות העיראקיים שחדרו, לדברי האיראנים עצמם, לעומק של 40 ק"מ בתוך איראן.

שלטונות עיראק המשיכו לטעון כי אין להם שאיפות התפשטות לגבי הטריטוריה האיראנית והדגישו כי כבר החלו לפנות את השטחים הכבושים. בסוף השבוע עיכבה עיראק התקפות בגיזרה המרכזית ובגיזרה הדרומית של החזית הארוכה בין שתי המדינות במגמה לתפוס שטחים נוספים. משקיפים רואים בכך נסיון של עיראק לשפר את עמדת המיקוח שלה בשיחות הצפויות. שגריר עיראק באו"ם, עבד אל אמיר אל עונברי, אמר בראיון לטלוויזיה בארה"ב כי עיראק אינה חותרת להתפשטות וציין "ברגע שתהיה הפסקת אש, נכבד אותה. אולם עד אז אנו נתונים עדיין במלחמה".

מורים ערבים מלוד עתרו לבג"ץ על סירוב לקבלם לעמותת דיור

(ע). – בית־המשפט הגבוה לצדק הוציא בסוף השבוע שעבר צו ביניים האוסר על עמותת "עגבל" מלוד לסגור את רשימת הזכאים להירשם לתוכנית בנייתה של שכונה חדשה המיועדת למורים ולאנשי חינוך בעיר.

צו הביניים הוצא בעקבות עתירה שהגישו שני מורים ערבים מלוד, סעיד אל־נקיב ובידס בידס. הם טוענים, שביקשו להצטרף לעמותה, אך נדחו בטענה שאינם יוצאי צבא.

שופט בית־המשפט העליון אברהם חלימה, שהוציא את צו הביניים, העביר את העתירה לדיון בהרכב של שלושה שופטים.

שני העותרים אומרים בעתירה, כי בחודש דצמבר 1987 פירסם מינהל מקרקעי ישראל, בשיתוף עם עיריית לוד, תוכנית בנייה עצמית למורים, לגננות ולאנשי חינוך בשכונת נווה־נוף. יו"ר סניף הסתדרות המורים בעיר, יוסף וסרמן, פנה אל שני המורים הערבים והזמין אותם להשתתף בהקמת העמותה, שמטרתה לבנות ולאכלס את השכונה החדשה. בידס ואל־נקיב הגישו לוסרמן רשימה של מורים הרוצים להיות חברים בעמותה, אך כאשר הוקמה העמותה הם לא הוזמנו להשתתף בה. כשפנו כדי לברר את העניין, נדחו בטענה שהם ערבים ואינם יוצאי צבא. וסרמן אמר לשני העותרים, כי בקשתם להתקבל כחברים בעמותה נדחתה, מאחר שהם ערבים, וחברי העמותה מסרבים להתגורר בשכונה אחת עם ערבים.

שני המורים אומרים בעתירתם, כי בתקנות העמותה נכלל סעיף המבטיח לבדוק לגופן פניות של אנשים שאינם יוצאי צבא. "בעיר לוד מתגוררים יהודים וערבים, ויש בה ציבור גדול של אנשי חינוך שאינם יוצאי צבא. התנאי הזה הוא תנאי מפלה וכל מטרתו למנוע מהעותרים לקבל זכויות שוות כאזרחי המדינה, דבר המהווה פגיעה באופיה הדמוקראטי של החברה הישראלית. ההגבלה ליוצאי צבא מעניקה זכויות־יתר לקבוצה מסויימת של אנשים, ומאידך גיסא מקפחת קבוצה אחרת ללא צידוק. יש לשמור על שוויון בדיור בין אזרחי המדינה ללא הגבלה של לאום", טוען עו"ד פאנוס, פרקליטם של העותרים.

בג"ץ אישר סמכות צה"ל לתפוס הבית בחלחול • הפינוי – מחר

(ע). – בג"ץ דחה את עתירתה של משפחה מהעיירה חלחול שביתה נתפס על־ידי כוחות צה"ל בחודש שעבר.

צווי התפיסה לביתן של שתי משפחות הוצאו נוכח ריבוי הפרות הסדר על כביש ירושלים חברון, בעיקר בקרבת המבנה הסמוך לבית. אלוף פיקוד המרכז מצא שיש הכרח להציב כוח צה"ל קבוע במקום כדי להוות אמצעי הרתעה.

הצו לתפיסת הבתים הוצא בחודש שעבר ותוקפו לשישה חודשים. נקבע ששתי המשפחות יקבלו דיור חלופי או דמי שימוש מצה"ל עבור השימוש בביתן. יום לאחר הוצאת הצו עתרו שתי המשפחות, אבו־ריאן וג'חשאן, לבג"ץ באמצעות עו"ד פליציה לנגר. בג"ץ הוציא צו על תנאי שאסר על הצבא לפנותן.

במהלך הדיון בעתירה הסכימו השלטונות לבטל את צו התפיסה על דירתה של משפחת ג'חשאן. פרקליטת משפחת אבו־ריאן, עו"ד לנגר, טענה שצה"ל לא הוכיח לפני השופטים את הצורך לתפוס את הבית, משום שלשלטונות צה"ל היו יכולים לבנות מאחז קבוע לכוחות על מבנה הסמוך לבית.

שלושה שופטי בג"ץ, שלמה לוין, גבריאל בך ואליעזר גולדברג, קבעו בפסק דינם שבו דחו את העתירה, כי סמכותו העקרונית של מפקד כוחות צה"ל ביו"ש לתפוס את הדירה אינה יכולה להיות שנויה במחלוקת. "אין ספק שאחד התפקידים המוטלים על שלטונות הצבא הוא להבטיח תנועה תקינה בדרכי התחבורה שבאיזור. אם אכן התברר שלצורך הגשמת מטרה זו יש צורך בתפיסה זמנית של נכסי הפרט כנגד תשלום, רשאיות רשויות הצבא לעשות זאת".

השופטים דחו גם טענה נוספת של בני משפחת אבו־ריאן לפיה, אמרו להם שני קציני צה"ל, כי הם חפים מכל פשע, אך צה"ל "מבקש ללמד לקח את תושבי חלחול".

"ההסברים המפורטים שקיבלנו על נסיבות ההחלטה שיכנעונו שמלכתחילה הוצא צו התפיסה לצרכים צבאיים", אמרו השופטים. הם גם קבעו כי הקמת מאחז גבוה על הגג, כפי שהציעו העותרים, אינו פתרון, משום שהדבר כרוך בשלושה חודשי עבודה ובהוצאה כספית של אלפי ש"ח. השופטים אומרים בפסק דינם, כי הם בטוחים שלשלטונות צה"ל יעשו כל הדרוש, כדי להבטיח לבני משפחת אבו־ראין פיצוי ריאלי על הנזקים שייגרמו להם עקב פינוי הבית. השופטים נתנו לבני המשפחה ארכה נוספת לפינוי דירתם עד מחר בערב.

משאל שנערך בוועידת הקונסרווטיבים בירושלים:

רוב הרבנים הקונסרווטיבים בעד מו"מ בלי תנאים והחזרת שטחים

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

הרוב המכריע של הרבנים הקונסרווטיביים (84 אחוז) בדעה, שעל ישראל להיות מוכנה להחזיר שטחים תמורת שלום, אם כי הם מרגישים שאין המדובר בכל השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים.

73 אחוז מהם סבורים, שעל ישראל לגשת למו"מ עם הערבים בלי תנאים מוקדמים ו־64 אחוז מהם תומכים בוועידת שלום בין־לאומית, כהקדמה לשיחות ישירות בין ישראל לערבים, עם ערבויות שהוועידה לא תהווה תחליף לשיחות אלה.

כך עולה ממשאל שנערך בין חברי כנסת הרבנים הקונסרווטיבים, המקיימים בימים אלה את ועידתם ה־88 בירושלים.

לדברי נשיא כנסת הרבנים, הרב קסל אבלסון ממיניאפוליס, זאת הפעם הראשונה שארגון יהודי עורך משאל בין חבריו בנושא התמודדות מדינת ישראל עם השלום במזרח התיכון.

מבין 1,200 חברי כנסת הרבנים, שקיבלו שאלון בנושא תהליך השלום ותפקידה של התנועה הקונסרווטיבית בישראל, התקבלו תשובות מ־371 חברי הארגון, ארה"ב, קנדה, ישראל, דרום־אפריקה וארצות אירופה. לשאלה האם יהודי ארה"ב צריכים להביע בפומבי חוסר הסכמה למדיניותה של ישראל, השיבו 50 אחוז בחיוב, 45 אחוז השיבו בשלילה ול־5 אחוזים לא היתה דעה בנושא. עם זאת, 70 אחוז מהמשיבים אמרו, שיש להימנע מלהביע את חוסר הסכמתם למדיניותה של ישראל באמצעי התקשורת.

השייח' פראללה: לפתור את בעיית בני־הערובה

ביירות (ע"צ). – מנהיגם הרוחני של אנשי חזבאללה בלבנון, השייח' מחמד חוסיין פראללה, קרא אתמול לכל אלה הנוגעים לבעיית בני הערובה המוחזקים בלבנון, לפעול למציאת פתרון לבעיה זו.

"אנו קוראים לכל אלה הנוגעים לעניין בני הערובה, לנקוט פעולה ברמה הפוליטית, כדי להגיע לפתרון צודק ומוחשי שיוכל להביא סוף מאושר לבעיה זו", הצהיר השייח' פראללה במהלך דברי ההטפה שהשמיע לרגל חג הקרבן המוסלמי בפרבר שיעי בדרום ביירות.

השייח' הביע את הדעה, כי "ארה"ב ומדינות אירופה מנצלות את עניין בני הערובה מבחינה פוליטית, במגמה להשתלט על העולם". בחלק מדבריו עבר השייח' על "טיבה המסובך של בעיה זו, אשר בה ההיבט הפוליטי קשור קשר הדוק בהיבט האנושי".

פראללה אף אמר כי "אנו חשים כאב עקב שביים". הוא הוסיף והדגיש את החשיבות הרבה שיש לייחס ל"היבט האנושי של מציאת פתרון".

חמישה עשר בני ערובה זרים, תשעה מהם בריטים ושניים אמריקאים, מוחזקים עדיין בלבנון. חלק מהם מוחזקים בשבי מזה יותר משלוש שנים, בידי ארגונים חשאיים המקורבים לתנועת החזבאללה הפרו־איראנית.

2 מילואימניקים נעצרו בשל תלונת רב הכותל ושוחררו לאחר בירור

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של "דבר"

ממלא מקום הפרקליט הצבאי הראשי הורה אתמול בתום בירור בן כמה שעות, לשחרר ממעצרם לאלתר שני חיילי מילואים של הג"א שנכלאו בעקבות תלונה של רב הכותל באוזני מפקדם. השחרור התבצע בעקבות פניה של ח"כ יוסי שריד ("רצ").

בשבת לפני שבועיים שמרו שני חיילי מילואים, שמעון שמעון ויוסי אמסלם, ברחבת הכותל. חיילת חיב"ה שהיתה אתם שמעה טרנזיסטור ולאחר שהעירו לה כי יש בכך חילול שבת בפרהסיה כיבתה את הטרנזיסטור.

למחרת, התברר כי רב הכותל הגיש תלונה על התנהגות השלושה. הם נשפטו, ושני חיילי המילואים קיבלו תקופות מעצר של 14 ו־17 ימים. החיילת רותקה שבוע לבסיסה.

הדברים הובאו לידיעתו של ח"כ שריד וזה בירר אתמול אצל סגן הפצ"ר את פשר העניין. כעבור מספר שעות הודיע לו מ"מ הפצ"ר כי השניים שוחררו ממעצרם לאחר שנשפטו "על בסיס תלונה לא מתאימה". נמסר כי יתכן שהשניים יועמדו למשפט על עבירה מתאימה.

לא היה אפשר אתמול לברר מהי העבירה שביצעו והאם ייעשה בירור עם מפקדים שהושיבם בכלא "על בסיס תלונה לא נכונה".

עו"ד דב שפי התמנה יועץ מערכת הבטחון

תא"ל (מיל.) עו"ד דב שפי נתמנה ליועץ משפטי בפועל של מערכת הבטחון. תוקף המינוי מיום 15 ביולי 1988.

במסגרת תפקידו יפעל שפי כייעוץ לשר הבטחון, להנהלת משרד הבטחון, לאגפי המשרד וליחידות הסמך שלו בכל הנושאים המשפטיים של מערכת הבטחון.

דב שפי הוא בן 55. בשנת 1956 סיים את הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת ירושלים במסגרת העתודה האקדמאית. מ־1957 עד 1984 שירת בצה"ל, תחילה כקצין בחטיבת "גולני" ולאחר מכן בפרקליטות הצבאית בתפקידים שונים, לרבות יועץ משפטי ראשון של יהודה ושומרון בשנת 1967.

מ־1979 עד 1984 שירת כפרקליט צבאי ראשי. מ־1973 עד 1976 שירת כעוזר למתאם הפעולה בשטחים. ב־1976 שימש כחבר משלחת ישראל לאו"ם. השתתף בוועידות בין־לאומיות של הצלב האדום והאו"ם. ב־1978 שירת כסגן היועץ המשפטי למערכת הבטחון במשך שנה אחת. מ־1979 עד 1980 השתתף בשיחות האוטונומיה בקהיר ובת"א. מ־1984 שירת כמשנה ליועץ המשפטי למערכת הבטחון.

נשוי ואב לשלושה ילדים.

האוצר: האינתיפאדה לא עולה 2 מיליארד

(עש"ת). – הידיעה שפורסמה אתמול בכלי התקשורת, לפיה במשרד האוצר מעריכים שהאינתיפאדה תעלה 2 מיליארד ש"ח היא שקרית וחסרת אחריות, טוען דובר משרד האוצר.

הדובר מציין, כי באוצר לא יודעים על מספרים כאלה, והמקורות המצוטטים אינם מהאוצר.

מתקן טול כרם יוחלף במתקן אחר לעצורים

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של "דבר"

מתקן השהייה בטול־כרם, שנועד לעצורים ערבים ל־48 שעות שטרם התברר עניינם, יוחלף כנראה במתקן אחר.

בתשובה לשאילתה של ח"כ דדי צוקר ("רצ") בעניין התעללות בעצורים במתקן זה, וקשירת גפיהם ועיניהם, נאמר, כי פיקוד המרכז הוציא נהלים חדשים, המגדירים סבירויות של מתקני שהייה. בהתאם לנהלים החדשים, מתקן טול־כרם אינו מתאים עוד לתפקידו ויוחלף כנראה באחר. עוד נמסר, כי הונהג איסור על קשירת ידיים ועיניים של עצורים במתקן.

ירידה בהשקעות בתוך ישראל – וגידול בגדה

מאת אמנון אמיר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

במהלך השנה שעברה נרשמה ירידה בהיקף ההשקעות ברוב אזורי הארץ, פרט ליהודה ושומרון שבהם חלה עלייה בהשקעות.

כך מתברר מריכוז נתונים שהעביר מנכ"ל משרד הכלכלה, משה רבות, לשר הכלכלה, גד יעקבי.

מהנתונים עולה, כי בשנת 1987 פחתו ההשקעות באיזור הדרום ב־48 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. ההשקעות באזורי הפיתוח קטנו ב־27 אחוז, ואילו ההשקעות בערי הפיתוח ירדו ב־21 אחוז.

באיזור הצפון וביישובי קו העימות נעה הירידה בהשקעות בין 10 ל־11 אחוז.

בניגוד למגמת הירידה שהקיפה את האזורים הפריפריאליים שבתחומי הקו הירוק, נרשמה בהשקעות ביהודה ושומרון דווקא עליה, בהיקף של עשרה אחוזים.

هكذا من الأصل

פרס: יש להתאים את מערכת הכבישים לכמות המכוניות

תאונות־הדרכים מראשית יוני

תאונות/נפגעים	15-21.7	יולי 1988	בחשבון חודשי	יולי 1987	השינוי באחוזים	יוני 1988	השינוי באחוזים	סה"כ 1988	ממוצע שבועי 88	ממוצע שבועי 87	השינוי באחוזים
קטלניות	5	16	21	36	-41%	23	-7%	207	7.14	8.38	-14.87%
קשות	43	139	185	239	-22%	199	-7%	1272	43.86	56.33	-22.13%
סה"כ חמורות	48	155	207	275	-25%	222	-7%	1479	51.00	64.71	-21.19%
הרוגים	5	16	21	48	-56%	27	-21%	234	8.07	9.48	-14.89%
פצועים קשה	78	220	293	295	-1%	276	6%	1772	61.10	72.60	-15.83%
סה"כ נפגעים	83	236	315	343	-8%	303	4%	2006	69.17	82.08	-15.72%

29 שבועות – 88 מול 87

תאונות/נפגעים	ינ'-יולי 1988	ינ'-יולי 1987	השינוי באחוזים
קטלניות	207	225	-9%
קשות	1272	1668	-31%
סה"כ חמורות	1479	1893	-28%
הרוגים	234	252	-8%
פצועים קשה	1772	2093	-18%
סה"כ נפגעים	2006	2345	-17%

מ"מ ראש־הממשלה שמעון פרס אמר בסוף השבוע, כי "יש להתאים את מערכת הכבישים, כדי שתעמוד בפרופורציה עם כמות כלי־הרכב במדינה". לדעתו נובעות התאונות מכך, שאנו דור ראשון למוטוריזציה ויש לעשות את מערכת הכבישים סלחנית יותר לטעויות אנוש. "אין טעם לשאת על כך דרשה. צריך לשבת עם מפה ועם ספר התקציב ולהחליט איפה לסלול כבישים ואיך להגן על הולכי־הרגל, שרוב ההרוגים הם מתוכם. צריך להתאים את קצב הסלילה לאפשרויות התקציב", הדגיש.

הוא הוסיף, שכאשר טבע באמצע שנות השישים את הסיסמה "מכונית לכל פועל", צחקו ממנו. "עכשיו עוד מעט צריך יהיה לקרוא, 'פועל לכל מכונית'", הוסיף. "גוש דן כולו הפך לפקק אחד גדול וצריך לפתור את הבעיה הזאת", סיכם.

הפאסאט החדשה: מכונית משפחתית מהנה למי שמוכן להתחשב במיגבלות המנוע

מאת אריה ארד

ה"פאסאט" החדשה של "פולקסווגן" הוצגה באחרונה בפני כתבי רכב ישראליים בנסיעה מתל־אביב לאילת. מבחינת הנוסעים עיקר החידוש הוא במרווחותה יוצאת הדופן של המכונית ובמרחב הגדול למטען; מבחינת הנהג — הנהיגה החלומית ואחיזת־הכביש המעולה.

המכונית נמכרת בארץ בשתי גירסאות. מחיר האחת (לפי שערו של המארק כעת) 39 אלף שקל ומחיר האחרת 46 אלף שקל. מחירים אלה כוללים מע"מ. עם זאת אין לפי שעה גירסה אוטומטית למכונית זאת. חברת "אלכס אוריגינל" פיתחה למכונית מזגן, שעלה 2,300 שקל.

להצגת ה"פאסאט" בפני הכתבים הישראליים נשלח מגרמניה המהנדס, שריכז את פיתוח המכונית החדשה. הוא בא לארץ עם כל החומר שהוצג בעת ההשקה הבינלאומית של ה"פאסאט" לפני שלושה חודשים. זו הפעם הראשונה, שיצרן רכב עורך השקה ישראלית מיוחדת במתכונת בינלאומית.

זה הדגם השלישי של ה"פאסאט", שהוצגה לראשונה ב־1973. הדגם השלישי הוא אחות ה"אודי 80" הנוכחית, שהוצגה לפני שנתיים. הדגם הקודם של ה"פאסאט" היה עותק מושלם של ה"אודי 80" הישנה, אולם בדגם החדש ישמו לקחים ממישגים שנעשו בתיכנון ה"אודי 80" החדשה. הגרמנים בעלי אחוות היחידה, השומרים בקנאות על ההפרדה בין בין "פולקסווגן" שבוולפסבורג ו"אודי" שבאינגולשטאט, מכחישים זאת ואומרים שמלכתחילה תיכננו את ה"פאסאט" כך. "אפילו רצינו הזמן לא היה מספיק כדי ליישם לקחים מה'פאסאט'", אומרים.

מרכבה של ה"פאסאט" הוארך ב־4.5 סנטימטרים, בהשוואה לדגם הקודם תודות להנחת המנוע לרוחב המרכב. תוספת המרחב נוצלה כדי להגדיל את הנוחות במושב האחורי, שהיה צפוף כלשהו בדגם הקודם, וכן את השטח המיועד למטען. המרחב הפנימי העומד לרשות הנוסעים משתווה עתה עם ה"וולבו" מסידרת 700 וה"פאסאט" היא כעת המרווחת ביותר בקרב המכוניות מסוגה. המושב האחורי ניתן לכיוונון או לקיפול חלקי או מלא כדי להתאים את שטח המטען לצרכים.

המכונית מצויידת בסידרת מנועים החל ב־1,600 סמ"ק, המפיק 75 כוחות־סוס, וכלה ב־2,000 סמ"ק שבו 16 שסתומים המפיק 136 כוחות־סוס ומאפשר מהירות מירבית של 206 קמ"ש, כאשר התאוצה מ־0 ל־100 קמ"ש מושגת ב־9.9 שניות. מקדם־הגרר הוא 0.29, כמו ב"אודי 80". בארץ נמכרת המכונית כעת רק עם המנוע הקטן ביותר, המעורר הסתייגויות.

המנוע הוא מיושן ומפתח רק 75 כוחות־סוס, בעוד שמנוע ה"סיטרואן ב.אקס." בנפח דומה מפתח 95 כוחות־סוס. ל"פולקסווגן" לא יהיה מנוע חדש עד אמצע העשור הבא. אולם המנוע הנוכחי בתוספת תיבת־הילוכים בת חמישה הילוכים אינה מתאימה למכונית הכבדה יחסית הזאת. משום כך היא מתקשה לעמוד בדרישותיה של נהיגה מאומצת ומחייבת החלפת הילוכים תכופה בתחום שבין שני־שלישי־רביעי־חמישי. לדבר הזה השפעה על הבטיחות האקטיבית, כלומר על קשייה של המכונית לחמוק בהאצה תפוחה מתאונה. בנסיעה רגועה של 80־90 קמ"ש, החסר בכוח לא יורגש. לי נראה, שתיבה בת ארבעה הילוכים קידמיים מתאימה יותר למנוע הזה במרכב הזה. מכיוון שההפרש במחיר גדול למדי, הייתי מוותר על *תיבה בת חמישה הילוכים*. התיבתה בת ארבעה הילוכים תצליח לנצל טוב יותר את המומנט הגבוה של 13.7 קג"מ בסל"ד הנמוך יחסית של 2,600.

המנוע הקטן מדי משפיע גם על איכות המיזוג. הספק המנוע מגביל את יצרן המזגנים ומה שמתקבל יכול לצנן היטב את המכונית במרכז, אך לא בדרום. בערבה יצטרכו הנוסעים להסתפק בכך, שנהגם יזכה במנה נאותה של אוויר קר ובכך תהיה נהיגתו בטוחה יותר. באשר לאחרים, המזגן יפצה אותם רק על הנסיעה בגלונות מגובים, אך לא מעבר לזה.

למכונית תיבת־הילוכים חדשה, דומה או זהה ל"אודי 80". צמד כבלים, שקצותיהם שקועים במיכל שמן, מחליף בה את המוטות המקובלים בדרך כלל. המיבנה־החדש מאפשר החלפת הילוכים חלקה, שקטה ומדוייקת יותר. מכאן היכולת לנהיגה ספורטיבית נמרצת בדגמים שבהם מנועי 1,800 ו־2,000 סמ"ק. תיבת־הילוכים אוטומטית תסופק רק באביב ורק במכוניות שבהן יותקן מנוע בן 1,800 סמ"ק. מחירה של המכונית הזאת ינוע באזור ה־60 אלף שקל.

ב"פאסאט" החדשה תקנו סכנת היגוי־היתר, כלומר הסלת ירכתי הרכב נגד כיוון העיקול, תודות לסרן אחורי חדיש, המתאים את תנועת הגלגלים האחוריים לאופי הפניה שמבצע הנהג. בכך תורם סרן אחורי זה במידה ניכרת ליכולתה של המכונית להימנע מאבדן שליטה על ההגה בשעת תימרון חריף למניעת תאונה, או כאשר הנהג טועה בהערכת חריפותו של עיקול. מכאן אחיזת־הכביש יוצאת הדופן של המכונית והיא מאפשרת להביא לידי ביטוי את ההגה הזריז והמדוייק להפליא, שרכותו תואמת היטב את הצרכים. למרות שמדובר בהגה־כוח, תחושת־הכביש היא מצויינת. זה אחד ההגאים הטובים ביותר שאני מכיר.

המימצאים בנהיגת־המיבחן

* התאוצה: במנוע ה־1,600 לא די נמרצת.
* המנוע: שקט חלק התנעה קלה עם משנק אוטומטי מעולה: עם 1,600 סמ"ק לא די גמיש. 57 כ"ס ב־5,200 סל"ד ומומנט של 13.7 קג"מ ב־2,600 סל"ד.
* תיבת־ההילוכים: מעולה מבחינת התיפעול; תיבה בת חמישה הילוכים מתאימה רק למנוע גדול יותר.
* המצמד: נוח וטוב.
* הגה: יוצא דופן באיכותו; מדוייק עם תחושת־כביש מעולה.
* הנהיגה: נעימה.
* אחיזת הכביש: מעולה.
* היציבות: טובה.
* בלמים: יוצאי דופן באיכותם; מגיבים היטב גם בתנאים קיצוניים, מדורגים יפה.
* תנוחת הנהיגה: נוחה מאד.
* אביזרי נוחות: טובים.
* עזרי השליטה: ממוקמים היטב.
* המושבים: נוחים, משתפים מעט.
* הראות: טובה.
* המקומות: נוחים מלפנים; מאחור — נוחים לשניים סבירים לשלושה.
* הנסיעה: רכה ונעימה.
* הרעש: שקטה למדי.
* האוורור: טוב, המזגן חלש מדי.
* ההסקה: טובה.
* המהירות המירבית: 161 קמ"ש.

צריכת הדלק: בעיר: 10 ק"מ לליטר; בנסיעה בין־עירונית: 15.9 ק"מ לליטר (לפי הצהרת היצרן).

* המחיר: 39,741 שקל הדגם האחד, 44,838 שקל האחר.
* אחריות: שנה ללא הגבלת קילומטראז'; שלוש שנים לצבע; שש שנים מפני חלודה.
* טיפולים: החלפת שמנים כל 15,000 ק"מ או בחילופי עונות (חורף־קיץ); טיפולים כל 30000 ק"מ או אחת לשנה.
* לסיכום: מכונית משפחתית מהנה מאד במחיר סביר (תודות לירידת שער המארק) לנהיגה לארוכות; עדיפה עם תיבת־הילוכים בת ארבעה הילוכים.

משטרת ישראל החלה מצטיידת באורח נסיוני בטרנספורטר מתוצרת פולקסוגן לצי הניידות שלה. המכוניות מצויידות במנוע בנזין בנפח של 1,900 סמ"ק, המפתחים 78 כוחות־סוס. הניידות מתוצרת פולקסווגן כבר נמצאות בשימוש קרוב לשלושה חודשים ובשבועות הקרובים יחלו אנשי מחלקת הרכב של המטה הארצי לסכם את תוצאות הניסוי.

אריה ארד

צמיגים מומלצים: קונטיננטל, גודייר ומישלן

מאת אריה ארד

קניית צמיגים היא בעגת אנשי השיווק "רכישה במצוקה": היא בלתי נמנעת, יקרה ואין בה הנאה. בימים אלה הופיע מדריך "ויץ'", ירחון הצרכנות הבריטי האמין מאד, לצמיגים.

אמינותו של הירחון נובעת מכך, שאין הוא מקבל מודעות ואת המוצרים שהוא בוחן, הוא קונה מן המדף. לרשות "ויץ'" מומחים מהטובים בבריטניה ולרשותם מעבדות עצמאיות. במיבחן הצמיגים נכללו תוצרתם של 16 יצרנים, בהם הפופולריים בארץ. הם עברו מאות קילומטרים בדרכים שונות. גודל הצמיגים שנבחנו היה 175/70R13, המשמשים את ה"אוריון" של פורד, את ה"גולף" של פולקסווגן ואחרים. אולם בתנאי שהוראות היצרן נשמרות לגבי מידות הצמיג ולחץ האוויר שבו, טובים המימצאים לכל הגדלים של היצרנים האלה.

תחילה נסעו בצמיגים לאורך 480 ק"מ על כביש יבש ואחר כך על מסלול מבחן לבדיקת אחיזתם במעגל הולך וקטן. נבחנו תגובת ההיגוי, נסיעה בקו ישר על כביש חלק ומשובש, מעבר מהיר מנתיב לנתיב ומיבחן סלאלום במהירות של 144 קמ"ש. כן נבחנה השפעת הצמיג על הנהיגה, על דיוק ההיגוי ועל היציבות בביצוע סיבוב במהירות של 96 קמ"ש. "גודייר ג'י.סי." היתה הטובה ביותר.

בנסיעה על כבישים רטובים פוחתת אחיזת־הכביש ויכולת ההיגוי. בנסיעה מהירה על כבישים רטובים באמת קיים חשש לשיוט על פני המים: נחלשת אחיזת הצמיג בכביש והוא צף במקום להיאחז בכביש. מומחי "ויץ'" מדדו מרחקי בלימה על כביש רטוב. הם בחנו באיזו מהירות אפשר לנהוג בביטחה על כביש רטוב בצמיגים שונים. הם מדדו את מהירות הנסיעה שבה יצוף הצמיג, כאשר גובה המים מגיע ל־7 מ"מ ול־11 מ"מ מעל פני הכביש. הגרוע שבצמיגים צף במהירות של 77 קמ"ש, הטוב שבהם ב־107 קמ"ש. "קונטיננטל סי.טי. 21" ו"דאנלופ אס.פי. 6" היו הטובים ביותר.

מיבחנים דומים נעשו גם על כבישים מושלגים וקפואים, אך תנאי נסיעה כאלה כמעט אין בארץ. לעומת זאת יש עניין במיבחני הנוחות בנסיעה. הנוחות תלויה בעיקר במיתלים, בבלמי הזעזועים ובמושבים, אך לצמיג בכל זאת נותר תפקיד חשוב, שכן הוא בא במגע "פנים אל פנים" עם הכביש. מומחי "ויץ'" בחנו את נוחות הנסיעה במהירויות גוברות והולכות על כבישים משובשים. כן בחנו את אחידות הצמיגים, שכן היעדר אחידות עלולה לגרום רעידות. כן נבחן רעש הצמיגים בתוך הרכב ומחוצה לו. הטובים ביותר היו "דייקינג" הבריטי, שאינו נמכר בארץ, ו"ברידג'סטון אס.אף. 216" היפאני, המורכב על ה"סובארו", למשל.

אורך חיי הצמיג נבחן לאורך מסלול של 25,000 ק"מ תוך מדידת החריצים אחרי 10,000, 20,000 ו־25,000 ק"מ. כמה מהצמיגים הצליחו להגיע לאורך חיים של 25,000 ק"מ בלבד, בעוד ש"קונטיננטל", "גודייר" ו"מישלן אם.איקס.אל." הגיעו ל־50,000 ק"מ.

לבסוף הגיעו מומחי "ויץ'" למסקנה, שהאיזון הטוב ביותר קיים בשלושה צמיגים, המקובלים מאד גם בארץ:

* "קונטיננטל קונטקט סי.טי. 21";
* "גודייר ג'י.סי.";
* "מישלן אם.איקס.אל."

הצמיג, שהוא אולי הפופולרי ביותר בארץ, ה"פירלי פי. 4" כשל על שלג ועל קרח, אולם נחות גם בתחומים אחרים בהשוואה למיטב. גם צמיגי "קלבר סי. 2", הנמכרים אצלנו במרץ, כשלו בעיקר על שלג, אך גם בתחומים אחרים לא תפסו מקום בראש. ה"ברידג'סטון אס.אף. 216" היפאני כשל בשלג, אך מצטיין על כביש יבש ובנסיעתו החלקה. "אוניריואל אר. 280", המקובל בארץ, כשל על קרח, אך גם בתחומים אחרים לא הגיע לרמת המומלצים.

להמלצות הללו יש ערך לא רק כאשר נהג נאלץ להחליף צמיג ישן, אלא גם לגבי רכישת מכוניות חדשות. היצרנים מציידים את מכוניותיהם במיגוון צמיגים על־פי זמינותם בשוק בזמן נתון. כמה מהצמיגים הללו אינם עומדים ברמה הנדרשת או אף הרצויה. למשל, על ה"אוטוביאנקי" שקניתי לפני שלוש שנים, הרכבו צמיגי "ציאט" איטלקיים מהגרועים ביותר שהכרתי מימי. אולם "לנצ'יה" משתמשת גם בצמיגי "פירלי" ו"מישלן".

לרוכש הנבון מומלץ לשאול את הסוכן עם איזה צמיג תגיע המכונית והוא רשאי בהחלט לעמוד על בחירת הצמיג הטוב ביותר במבחר הקיים אצל היצרן. תחילה יביטו עליו כבעל שדון וינסו לבלבל את מוחו באמיתות סתמיות כאלה ואחרות. אולם אם די לקוחות יעמדו על עניין הצמיג, יתחילו היבואנים לשים לב לנקודה זו ויחדלו למכור ללקוח הישראלי מן הזיבורית. יבואן "פיאט" סיפר לי לפני שנה, שהודיע למפעל בטורינו, שלא יסכים לקבל מכוניות עם צמיגי "ציאט", למשל.

ראוי לשים לב לעניין זה, שכן שאלת הצמיג מקפלת בתוכה נושאי בטיחות, נוחות וכדאיות כספית בו בזמן. הצרכן רשאי לקבל תמורת כספו את המיטב.

אושר אירגונה מחדש של חטיבת סחר החוץ בכור

מאת אבי שוברט

הנהלת כור־תעשיות אישרה את תכנית ההבראה של חטיבת סחר החוץ בכור, שהציג מנכ"ל כור סחר חוץ שאול צפריר. התכנית כוללת היערכות חדשה של המטה ושל הסניפים בחו"ל.

על־פי התכנית תביא ההיערכות החדשה לחסכון תפעולי של 7 מיליון דולר והיא אמורה להביא את כור סחר לאיזון עוד השנה. היקף הפעילות של כור סחר חוץ יגיע השנה ל־419 מיליון דולר.

במסגרת התכנית הוקטן מטה החטיבה בארץ ל־36 עובדים, לעומת 100 קודם. מספר העובדים הישראליים בסניפי כור־סחר העומד על 45 איש, לעומת 75 קודם. כן הוחלט על סגירת הסניפים בצרפת, בגאנה, בחוף השנהב, במלאווי, בקמרון, בטאיוואן, באיתיופיה ובוושינגטון.

הפריסה החדשה תהיה איפוא:

* בארה"ב — פלכור ניו־יורק;
* באירופה — בריטניה, גרמניה, ספרד, אוסטריה ואיטליה;
* בדרום אמריקה — קוסטה ריקה, מקסיקו והרפובליקה הדומיניקנית;
* באסיה — הונג קונג, תאילנד, אוסטרליה, סינגפור, יפאן, קוריאה והפיליפינים;
* באפריקה — קניה, ניגריה, זאמביה, טנזאניה ומצרים.

מבטחים

מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

ההנהלה המרכזית

מאזן ליום 31 בדצמבר 1987

(בשקלים חדשים)

נכסים	1987	1986
השקעות מוכרות	1,583,967,662	951,786,323
השקעות אחרות	80,722,523	58,235,934
רכוש קבוע	1,170,300	708,426
הלוואות	18,476,185	4,882,259
רכוש שוטף	16,420,088	12,606,614
חייבים ריבית והצמדה	95,097,369	74,927,137
חייבים אחרים	2,814,508	3,034,199
מזומנים בקופה	1,033	484
סה"כ לפני שיערוך:	1,798,669,468	1,106,181,376
הפרשי שיערוך	5,683,173,778	4,882,925,394
	7,481,843,246	5,989,106,770

הון והתחייבויות	1987	1986
קרן פנסיה		
התחייבות אקטוארית	3,555,000,000	2,720,000,000
התחייבות לאחרים	3,459,104,526	2,923,504,021
	7,014,104,526	5,643,504,021
עתודות פנסיוניות	149,464,086	103,662,464
קרן תגמולים	12,909,813	33,032,599
קרן פיצויים	189,844,489	137,569,013
תג"ם	979,786	901,329
חסכון	65,051,884	34,741,412
קרנות הדדיות וסוציאליות	27,916,672	11,796,785
תקבולים לפני זיכוי אישי	8,539,712	12,588,695
התחייבויות שוטפות	12,944,977	11,250,202
קרן שמורה	87,000	58,000
יתרה בלתי מיועדת	301	250
	7,481,843,246	5,989,106,770

חשבון הכנסות והוצאות

לשנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1987

הוצאות	1987	1986
הוצאות שוטפות	39,540,305	31,388,268
הוצאות הנהלה אחרות	909,680	695,162
הפחתות	285,019	150,655
עודף הכנסות מועבר לחשבון יעוד העודפים	1,387,228,936	1,215,944,138
	1,427,963,940	1,248,178,223

הכנסות	1987	1986
רבית, הצמדה לרבית, דיבידנד	120,418,752	138,022,710
הכנסות שוטפות אחרות		
רווחי הון והפרשי הצמדה שמומשו	503,439,494	351,617,111
הפרשי שיערוך	800,281,011	756,322,461
הכנסות אחרות	3,824,683	2,215,941
	1,427,963,940	1,248,178,223

חשבון קרן פנסיה

לשנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1987

משיכות	1987	1986
תשלומי פנסיה	323,338,976	237,057,460
החזרים לעמיתים שפרשו	74,307,468	50,863,541
ביטוח הדדי – תשלומים	453,975	405,275
העברה לקרנות אחרות	19,441,674	16,344,320
יתרת הקרן מועברת למאזן	7,163,568,612	5,747,166,485
	7,581,110,705	6,051,837,081

הפקדות	1987	1986
היתרה בתחילת השנה	5,747,166,485	4,466,738,427
דמי גמולים ממעסיקים ועובדים:		
פנסיה יסוד	86,868,718	67,000,035
פנסיה מקיפה	399,773,485	296,810,304
העברות מקרנות אחרות	28,005,323	36,467,725
מייעוד הרווחים	1,319,296,694	1,184,820,590
	7,581,110,705	6,051,837,081

י. חשביינא — יו"ר המועצה

עמוס ערן — מנהל כללי

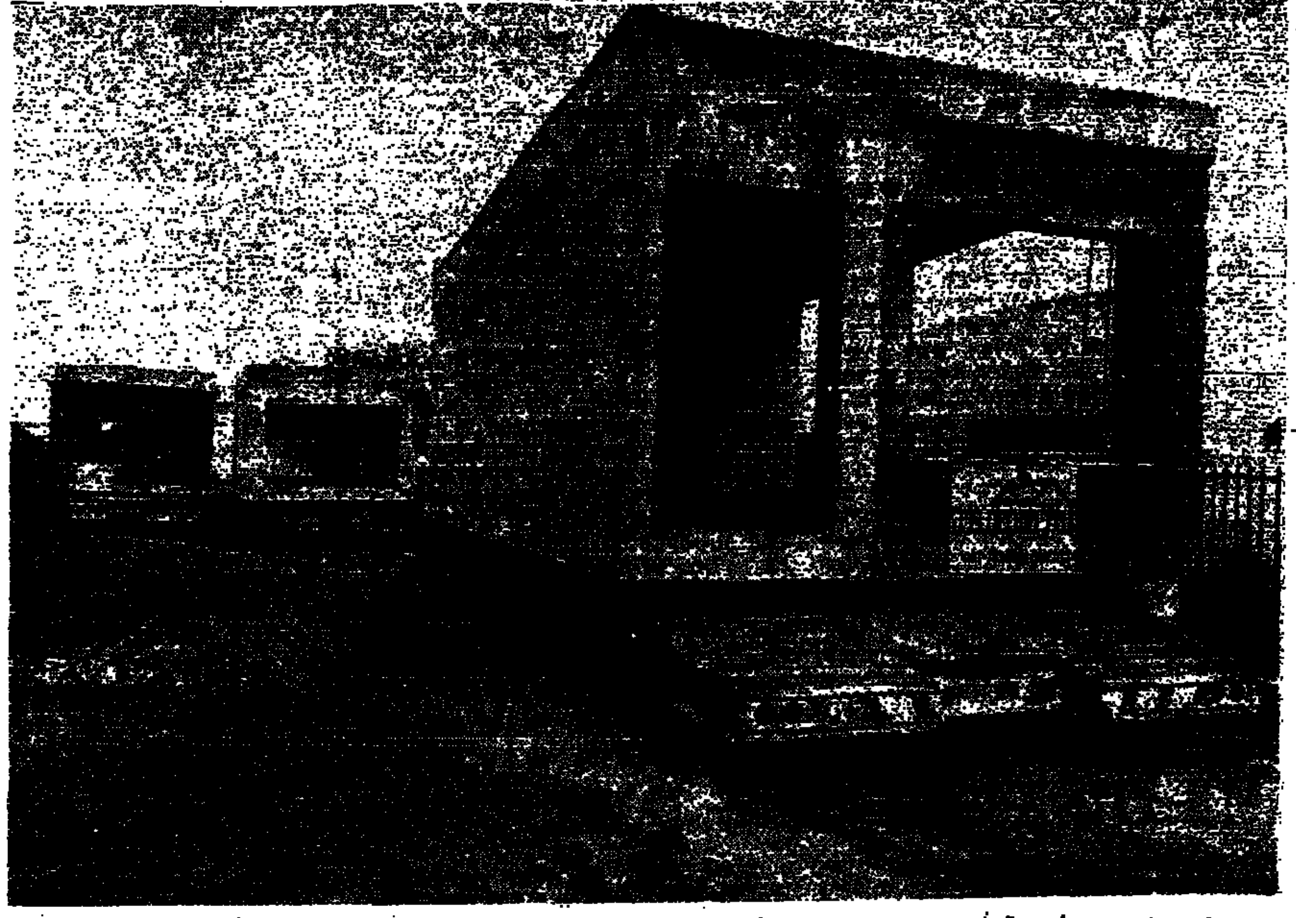

מעון היום החדש של נעמ"ת בקרית בן־גוריון בחולון נבנה בשיטת בניה חדשנית – הבניה הקונוונציונלית התעשייתית. חברת „כלל מערכות בניה" התחייבה וסיפקה את מיבנה המעון על כל יחידותיו ותכולתו, תוך חמישה חודשים. בניית המבנה בבניה קונוונציונלית היתה אורכת 18–20 חודש. בשיטת הבניה של „כלל" – מותכנן ומוקם המבנה במפעל למרטי פרטיו על כל תכולתו (מטבח, כביסה, ארונות, אחסון, מקלט) ומועבר בשלמותו למקומו, וכל זאת תוך 4–5 חודשים. שיטת הבניה הזאת, המאפשרת פתרונות מהירים למבני ציבור (מתנ"סים, בתי ספר, גני ילדים), זוכה בהתעניינות גדולה. בתצלום: 11 יחידותיו של מעון נעמ"ת מובלות על גבי מובילים מהמפעל בפרדס־חנה לקרית בן־גוריון.

כץ־עוז: האוצר מקפה מגדלי הכותנה

מאת דויד משיוב

מגן שר־החקלאות אברהם כץ־עוז מאשים את אנשי משרד־האוצר, שהם מקפחים את ענף הכותנה ומונעים ממנו פיצוי, אף על פי שהועדה משותפת למשרדי החקלאות, האוצר ומועצת הכותנה קבעה, שהענף הפסיד 48 מיליון דולר משחיקת שער הדולר בהשוואה ל־1985.

כץ־עוז אומר, שאנשי האוצר מעכבים את הממצאים ומעלים טענות נוספות כדי להימנע ממתן הפיצוי שנקבע. להערכתו, עד אשר לא יתמוטטו שניים־שלושה ענפי יצוא חקלאיים, לא ישנו אנשי האוצר את דרכם.

ביטוח משלים נגד דליקות

יועץ הביטוח דוד גוברין מציע, שחברות הביטוח והארגונים הכלכליים, ביניהם הבנקים, יפעלו מיד להכנסת ביטוח משלים ללקוחותיהם, כדי שלא ינזקו בגל השריפות וכדי שלא ישארו ללא פיצוי.

גוברין מזהיר, שאם יימשכו ההצתות, הן עלולות לגרום קשיים ניכרים לבעלי הרכוש ובמקרים מסויימים אף להביא לפשיטת־רגל.

לדברי גוברין מפצה קרן הפיצויים הממשלתית ניזוקי־הצתות רק על נזקי רכוש ולא על נזקים תוצאתיים. הפיצוי על הרכוש נמוך מדי ואין בו כדי להשיב עסק על כנו. יש המבוטח אינו זוכה לכל פיצוי. עם זאת מסתבר, שמבטחים מחו"ל מוכנים לפצות את מבוטחיהם במקרים של „נפילה בין הכסאות", יותר מאשר חברות הביטוח הישראליות.

יצוא כבד אווז: 10 מיליון דולר

יצוא כבד האווז יגיע השנה ל־320–330 טונות בשווי של 10 מיליון דולר, גידול של 10 אחוזים בהשוואה לשנה שעברה.

כבד האווז נמכר ב־39,000 דולר הטונה. בשנתיים האחרונות הוגדר כבד האווז הישראלי לשוק היפאני והיצוא לשם מגיע ל־30–40 טון בשנה, כלומר 12–14 אחוז מכלל יצוא האווז.

18.5 מיליון שקל – הלוואות למגדלי האבוקדו

הלוואות בסכום של 18.5 מיליון שקל יקבלו מגדלי האבוקדו על־פי החלטת מנכ"ל משרד־החקלאות מאיר שמיר. ההחלטה היא על דעת משרד־האוצר.

בהתאם להחלטה תסכם בימים הקרובים מועצת הפירות עם הבנקים את תנאי ההלוואות, שינתנו לעשר שנים.

בכך הושלמו המאמצים להבטיח סיוע למגדלי האבוקדו, שיבולם הושמד בשל מגה־האויר.

בשל המצב ייסגרו שלושה בתי אריזה מתוך 12 בתי־האריזה של האבוקדו, שארזו אשתקד 110,000 טונה פרי. בשנה הקרובה יופעלו רק שלושה בתי־אריזה, שיארזו 20,000 טון אבוקדו.

נדל"ן/אבי שוברט

בת־ים: בניה ב־100 מיליון דולר

פרוייקטים בתחומי המסחר, המשרדים, המגורים, המלונאות, ומבני הציבור בהשקעה כוללת של כ־100 מיליון דולר, מוקמים ומתוכננים בימים אלה בבת־ים. ראש העיריה אהוד קינמון אומר, כי בשנים האחרונות הפכה בת־ים לעיר מושכת בעיני משקיעים תודות לפעולות פיתוח נרחבות. העיריה השקיעה בפיתוח כבישים, גנים ציבוריים, איצטדיון עירוני, בריכות שחיה וחידשה את פני הטיילת.

בעקבות הפריחה בבניה ובהשקעות מגלים יזמים רבים, בהם משקיעי־חוץ, עניין רב בכל הקשור בנדל"ן בעיר והלקם החל להשקיע בפרוייקטים הנבנים כעת בעיר. עם הפרוייקטים הללו נמנים קניון בשטח של 13,000 מ"ר, שמקימות „שופרסל" ו„אשטרום"; בנין משרדים בן 11 קומות, שמקים „שקם"; רב־קומות בשטח של כ־12,000 מ"ר, המיועד למסחר, שמקימה „מישנאלי"; מלון־דירות, שתבנה על שפת הים „אורים"; בית־אבות „שלב ב'" שבונה „אורים".

עמלה: דרושה הסכמת הצד האחר

אם מתווך במקרקעין פונה בשם לקוחו למוכר או לקונה מיועד, עליו לקבל את הסכמתו של האחרון לטפל בעניין גם בשמו כמתווך, אחרת יהיה זכאי לדמי תיווך רק מצד הלקוח שמטעמו פעל – אומר היועץ המשפטי של מלר"ן שמואל גרוסמן.

עם זאת, גם אם לא היתה הסכמה מפורשת על שיעור דמי התיווך, לדעת עו"ד גרוסמן זכאי המתווך לעמלה על־פי הנהוג הקיים בשוק הנדל"ן: שני אחוזים מערך העיסקה במכר מקרקעין.

יציבות באזור רחובות

יציבות מחירים בשוק הנדל"ן ניכרת בתקופה האחרונה ברחובות, למרות תנועה ערה של קונים ומוכרים בעיר.

יעל נורדנברג ממנהלי „אנגלו־סכסון" ברחובות אומרת, כי בבנייני דירות חדשים מבקשים הקבלנים 160,000 דולר לדירת חמישה חדרים בבניין בן שלוש קומות עם שישה דיירים, אך למעשה מקבלים רק 150,000–155,000 דולר בלבד.

עיסקאות נדל"ן, שנעשו בתקופה האחרונה ברחובות באמצעות הסוכנות: בבניין יוקרתי בן ארבע קומות ברחוב פינס נמכרה דירת חמישה חדרים ב־150,000 דולר; דירות הקוטג' בקומות שלישית ורביעית נמכרות ב־200,000–220,000 דולר; דירת חמישה חדרים מיד שניה באזור מרכזי, ב־137,500 דולר.

קאנטרי קלאב חדש בכפר־סבא

מאת דויד משיוב

3 מיליון דולר הושקעו בבניית הקאנטרי קלאב החדש בכפר־סבא, שנפתח בשבוע שעבר. המפעל שייך ל„אמפל" מקבוצת בנק הפועלים ול„מנוף", המתמחה בפרוייקטים בתחום הנופש הפעיל.

הקאנטרי קלאב החדש משתרע על 36 דונם והוא מעמיד לרשות המנויים שתי בריכות שחיה, מגרשי טניס ומגרשי ספורט רב־שימושיים, מרכז הבריאות ובו חדר כושר, סאונה, ג'אקוזי ואולם פעילויות ייפתח בנובמבר עם בריכת שחיה שלישית, שתהיה מקורה ומחוממת.

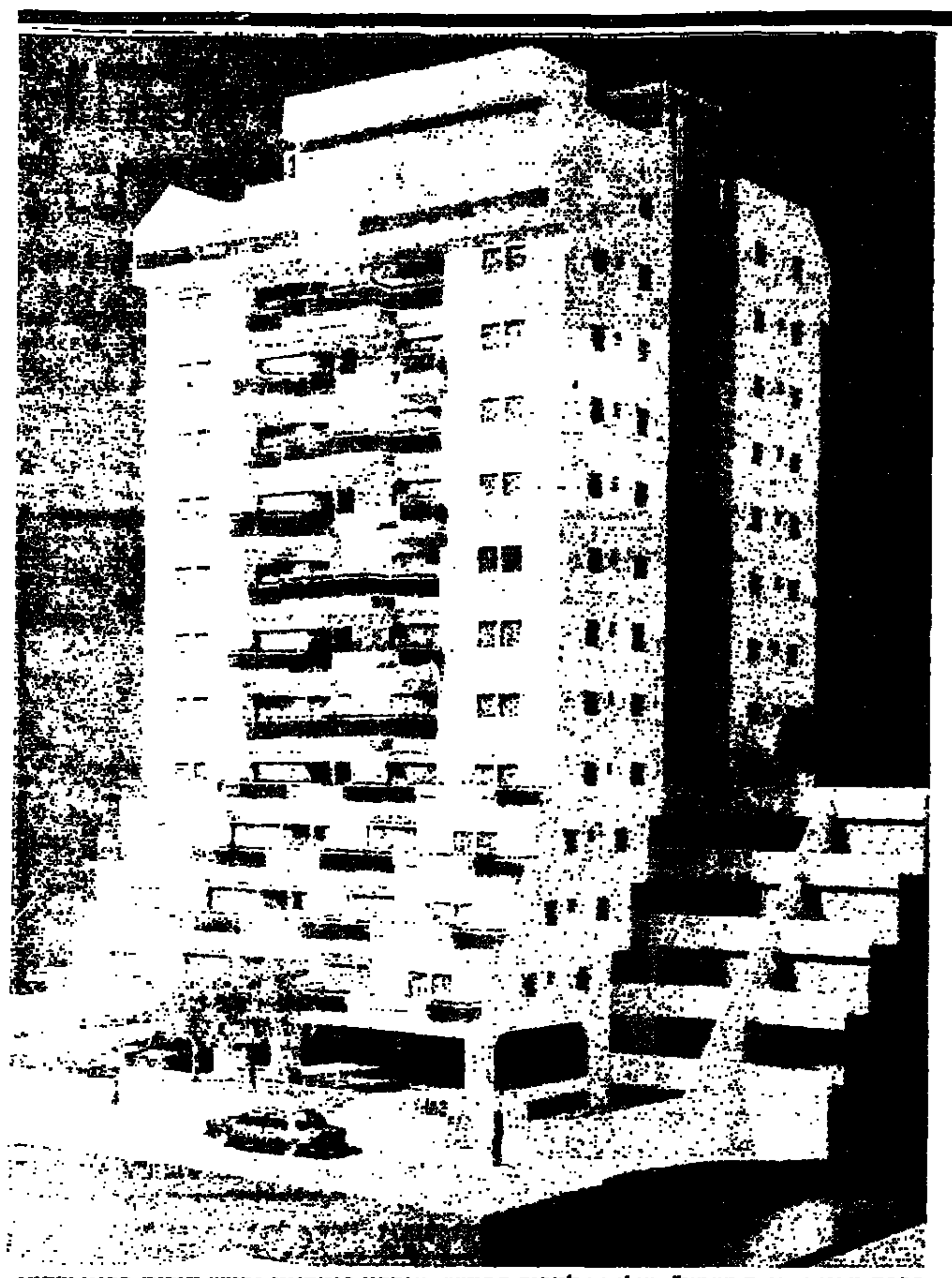

חברת הבניה „גזית ושחם" הצליחה למכור בחודש האחרון פנטהאוז וחמש דירות בבנין שהיא בונה בשיכון בבלי בצפון תל־אביב (בתצלום). את הדירות בבנין, המכונה „מגדל הקשת", מוכרת חברת אנגלו־סכסון. חברת הבניה וחברת התיווך מנהלות מו"מ מתקדם עם עוד עשרה קונים. הפנטהאוז נמכר ב־759,000 דולר כולל מע"מ. מחירן הממוצע של הדירות בבנין הוא 280,000 דולר לדירה בת ארבעה חדרים ו־320,000 דולר לדירה בת חמישה חדרים. בקומה השלישית של הבית תהיה בריכה מקורה.

איגוד לשכות המסחר: ההאטה העמיקה ביוני

מאת אבי שוברט

ההאטה בפעילות הכלכלית העמיקה בחודש שעבר ופגעה בענפי משק נוספים, עולה מסקר של איגוד לשכות המסחר.

הסקר בדק היקפי פעילות כלכלית ב־73 חברות מובילות ב־12 ענפי־משק, כאשר בסיס הבדיקה הוא חודש יוני בהשוואה לחודש מאי ובהשוואה לממוצע החודשי ברבעון הראשון של השנה.

מן הממצאים שבאספו עולה, כי במרבית הענפים נרשמה ירידה במכירות. בחלק מהענפים הגיעה הירידה במחזור ל־20–30 אחוז בהשוואה לממוצע החודשי ברבעון הראשון של השנה. היקף הירידה בענף המשלוחים וסוכני המכס, המשקף את כלל הפעילות ביבוא, הגיע ל־20 אחוז לעומת הרבעון הראשון של השנה. הירידה בענף מוצרי החשמל מגיעה ל־25 אחוז ובענף הצעצועים עד 30 אחוז.

בענפים אחרים הירידה מתונה יותר. בענף ציוד רפואי – 10 אחוזים, משקאות חריפים – 15 אחוז, השכרת רכב – 10 אחוזים.

בענפי המזון, כלי בית וציוד חשמלי לתעשיה מסתמנת יציבות.

מימצאים אחרים: בחודש יוני צומצם מספר ההתקשרויות העסקיות החדשות. צימצום זה עלול לבוא לידי בטוי בהאטה נוספת בכמה ענפים בחודשים הקרובים. בדרך כלל אין הצטברות של מלאי תודות להיזהרותם הרבה של בעלי העסקים.

קיימת מגמה ברורה להאריך את תקופות האשראי ללקוחות. הסיבה העיקרית היא התחרות הגוברת. ענפים, שבהם תנאי התשלום היו שוטף+30 יום, עוברים לשוטף+45 יום והענפים, שבהם היו תנאי התשלום שוטף+60 יום, עשויים לפעול עתה בתנאי אשראי של שוטף+90 יום.

יש יציבות במספר ההמחאות החוזרות ללא כיסוי, מפני שבעלי העסקים נוקטים מישנה־זהירות ומספקים סחורה רק כנגד בטחונות. עם זאת, רמת החזרות ההמחאות עדיין גבוהה יחסית. הערכת בעלי העסקים היא, שהמצב ישאר כשהוא גם בתקופה הקרובה. בחלק מן הענפים עשויה לחול התאוששות לקראת החגים.

נמשכים המגעים עם נציגי השוק האירופי והאמריקאי

מאת אבי שוברט

נמשכים המגעים עם נציגי השוק האירופי המשותף ועם הרשויות האמריקאיות בקשר להצעות ישראל לפתרון בעיות התב"א ומס קניה.

מנכ"ל משרד התעשיה יורם בליזובסקי אומר, שהצעות מפורטות בשני הנושאים הועברו לנציגות השוק בבריסל ולשגרירות האמריקאית בישראל. לדבריו יש בהצעות כדי להשיב על הטענות נגד ישראל על הפליית היבוא לעומת היצור המקומי, לכאורה בסתירה להסכמי הסחר שעליהן היא חתומה. הצעות ישראל מביאות בחשבון, שהתעשיה תצטרך להתאים עצמה במשך תקופה מוגבלת לתנאי הסחר המתחייבים, אולם בהדרגה.

בליזובסקי אומר, כי התגובות הראשונות היו אוהדות. עם זאת צפוי מאבק קשה כדי שעמדת ישראל תתקבל.

התעשיינים: לתת עדיפות לסחר עם המזרח הרחוק

מאת אבי שוברט

„עצם בואה של משלחת יפאנית, הכוללת אנשי פיננסים ותעשיה, תוך חודשים מאז ביקורה של המשלחת הישראלית שם, מהווה איתות לשינוי כיוון, שנקבע ככל הנראה בדרגי הממשל הגבוהים ביפאן", אומר יו"ר ועדת הכלכלה בהתאחדות התעשיינים אורי מנשה, שעמד בראש המשלחת הישראלית שביקרה ביפאן. „אני חושש שנפספס גם את ההזדמנות הזאת ובהחלט זה יהיה חבל", הוא מזהיר.

להערכת מנשה חייבים משרדי הממשלה הנוגעים בדבר לתת עדיפות לקשרים מסחריים עם יפאן ועם קוריאה. מנשה מוסיף, כי בעקבות הסכמי הסחר, שחתמה ישראל עם מדינות השוק האירופי המשותף, והסכמי הסחר החופשי עם ארה"ב לא יהיה אפשר לסייע ליצוא אליהן ולכן יהיה אפשר להידתם לפיתוח היצוא ליפאן ולקוריאה. הסיוע יתבטא בסקרי שוק, בהרחבת הנציגות הכלכלית־מסחרית ביפאן ובפתיחתה של נציגות דומה בקוריאה.

יו"ר ועדת הכלכלה בהתאחדות התעשיינים סבור, שעל הממשלה לסייע למשקיעים יפאניים וקוריאניים, שירצו להקים מפעלים בישראל כדי להסתייע בהסכמי ישראל עם אירופה ועם ארה"ב. מנשה מוסיף, כי על תעשיינים בעלי יתרון יחסי במוצר מסויים להיערך לשיווק מוצריהם ביפאן ובקוריאה תוך שיתוף גורם מקומי. מנשה מעריך, כי השקעות כאלה יצדיקו עצמן.

הסחר עם בריטניה יגיע השנה למיליארד לי"ש

בחמשת החודשים הראשונים של השנה עלה היצוא הישראלי לבריטניה ב־6 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד והגיע ל־204 מיליון לי"ש. היבוא ירד ב־9 אחוזים והסתכם ב־208 מיליון לי"ש. מעריכים, שהסחר עם בריטניה יתקרב השנה למיליארד לי"ש.

עו"ד ברוך גרוס, שנבחר השבוע ליו"ר לשכת המסחר ישראל־בריטניה במקומו של שמואל אייל, אומר, כי יש לנצל את כל האפשרויות להגדיל את היצוא כדי להיות מוכנים לשנת 1992, שבה יוכרז המכסים בשוק המשותף. „העולם מחפש מוצרים חדשים, והבצטיינים במקוריות ובחדשנות, ולישראל יש מה להציע", אומר גרוס. הוא קורא לעודד מפעלים בינוניים וקטנים להתחיל לייצא ולהרחיב את ה„יצוא הסמוי" – בשירותים שונים.

מאגר נתונים ממוחשב בהתאחדות התעשיינים

מאגר נתונים ממוחשב הוקם באחרונה בהתאחדות התעשיינים. המאגר כולל כ־1,000 סדרות בנושאי תעשיה, חשבונות לאומיים, סחר־חוץ, מחירים ושערי־חליפין.

סאיטקס ממירה חוב וממששת אופציות ב־10 מיליון דולר

מאת אבי שוברט

„סאיטקס קורפוריישן" הודיעה אתמול ששלושת בעלי המניות העיקריים מימשו את זכותם לרכוש 1,739,130 מניות רגילות של החברה תמורת 10 מיליון דולר. רכישת מניות אלה מפחיתה את חובות החברה ב־10 מיליון דולר.

זכויות הרכישה מומשו על־פי התנאים העיקריים של אופציות חכוית המרה, שהוענקו בזמנו בקשר לסכום של 10 מיליון דולר, שניתן על־ידי אותם בעלי מניות לסאיטקס ב־1986 וב־1987 בריבית שנתית של 8 אחוזים, שאמורים להיפרע בינואר 1992.

גדל מספר הנוסעים למזרח־אירופה

מאת דויד משיוב

עליה ניכרת חלה במספר הישראלים המעדיפים לנסוע לארצות מזרח־אירופה – רומניה, הונגריה ויוגוסלאביה – לעומת ירידה במספר הנוסעים ללונדון ולפאריס, מעריך מנכ"ל חברת־הנסיעות „אוניברס" אלכס מוריסון.

חבילות הסיור לשלוש ארצות מזרח־אירופה אלה הן זולות במאות דולרים מהחבילות לארצות מערב־אירופה. סיור לשלוש מדינות במערב־אירופה ל־15 יום עולה 1,658 דולר על בסיס לינה וארוחת בוקר, ואילו חבילת תיור למזרח־אירופה על בסיס חצי פנסיון עולה 1,150 דולר.

עסקים טובים בהשכרת רכב

חברות להשכרת רכב בישראל ישווקו השנה 50־70 אלף מכוניות לישראלים היוצאים השנה לטייל באירופה ובארה"ב – מעריך מנכ"ל „בארג'ט" מוני בר.

התקופה הממוצעת של השכרת הרכב לישראלי בחו"ל היא 18.3 יום והממוצע הקילומטרים שנוסעים ברכב הוא 15 אלף.

40 אחוז מבין שוכרי הרכב מתחילים את תקופת ההשכרה בגרמניה בגלל מיקומה הנוח וכן בשל תעריפי ההשכרה הזולים בהשוואה למדינות אחרות. אחרי גרמניה באות צרפת, איטליה, אנגליה, אוסטריה ושוויץ.

השנה נרשמה עליה גדולה במיוחד בהשכרות רכב לארה"ב ולקנדה. ב„בארג'ט" מדווחים על עליה של 250 אחוז בהשכרות אלה בהשוואה לקיץ אשתקד.

שערי מטבע חוץ ביום 24.7.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.58	1.66	1.59	1.66	1.59	1.66	1.6109	1.6311	1.6089	1.6311	1.6119	1.6322	1.6206
1 מארק גרמני	0.86	0.91	0.87	0.91	0.89	0.91	0.8815	0.8925	0.8832	0.8942	0.8839	0.8951	0.8880
1 לי"ש	2.75	2.88	2.75	2.88	2.75	2.88	2.8022	2.8373	2.7998	2.8348	2.7983	2.8355	2.8166
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2619	0.2652	0.2618	0.2651	0.2617	0.2650	0.2631
100 ינים יפאניים	1.21	1.27	1.21	1.26	1.21	1.27	1.2297	1.2451	1.2278	1.2432	1.2304	1.2459	1.2376
1 גולדן הולנדי	0.77	0.81	0.77	0.81	0.76	0.80	0.7835	0.7933	0.7832	0.7929	0.7823	0.7921	0.7871
1 פרנק שווייצרי	1.04	1.10	1.04	1.09	1.04	1.10	1.0626	1.0759	1.0640	1.0773	1.0646	1.0780	1.0694
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.25	0.26	0.25	0.26	0.2563	0.2596	0.2560	0.2592	0.2563	0.2595	0.2576
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2426	0.2456	0.2426	0.2456	0.2425	0.2456	0.2439
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2321	0.2350	0.2320	0.2349	0.2319	0.2348	0.2334
1 מארק פיני	0.36	0.38	0.36	0.38	0.36	0.39	0.3714	0.3761	0.3712	0.3758	0.3714	0.3761	0.3758
1 דולר קנדי	1.32	1.39	1.33	1.39	1.32	1.38	1.3475	1.3644	1.3461	1.3628	1.3460	1.3630	1.3553
1 דולר אוסטרלי	1.23	1.35	1.27	1.36	1.27	1.36	1.3121	1.3285	1.3114	1.3278	1.3121	1.3286	1.3224
1 ראנד דרא"פ	0.44	0.53	0.40	0.56	0.43	0.60	0.6757	0.6842	0.6723	0.6807	0.6764	0.6849	0.6796
10 פרנקים בלגיים	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4172	0.4225	0.4219	0.4272	0.4219	0.4272	0.4243
10 שילינגים אוסטריים	1.23	1.29	1.23	1.29	1.24	1.30	1.2556	1.2713	1.2546	1.2705	1.2583	1.2741	1.2636
1000 לירטות איטלקיות	1.16	1.23	1.17	1.24	1.18	1.26	1.1919	1.2069	1.1933	1.2081	1.1937	1.2087	1.1988
1 „סל" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8356	1.8586	1.8353	1.8582	—	—	1.8475
1 דינר ירדני	4.17	4.42	4.45	4.24	4.28	4.57	—	—	—	—	—	—	4.3108
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.03	—	—	—	—	—	—	—	0.0460
1 לירה מצרית	0.68	0.70	0.62	0.66	0.64	0.69	—	—	—	—	—	—	0.7171

הוסלה מחלה שעמדה להרוס ענף הדבורים

מאת דויד משיוב,

מוסר „דבר" לענייני חקלאות

המצאה ישראלית יעילה וזולה הדבירה את מחלת הוורואה, שסכנה את ענף גידול הדבורים עד כדי כיליון. מאז הכנסה השיטה החדשה לטיפול בכוורות, מתעניינות בה רבות מן הארצות המגדלות דבורים ביניהן מדינות רבות שאינן מקיימות עם ישראל יחסים דיפלומטיים.

במשרד החקלאות נמסר כי בשנתיים האחרונות הושמדו 30 אחוז מכלל הכוורות בישראל על ידי אקרית (מין צרעה קטנה), שגרמה את מחלת הוורואה בדבורים. המחלה, שחדרה לישראל באוקטובר 1984 ואשר הרסה חלק גדול מהענף, איימה לחסל את ענף הדבורים כליל.

פיתוח של שיטה מהירה יעילה וזולה נגד אקרית זו על ידי עובד משרד החקלאות יעקב לרבינסקי, הביאה לחיסול המחלה ולהתחדשות ענף הדבורים.

שר החקלאות אריק נחמקין קיבל בלשכתו בסוף השבוע את מפתח השיטה. לפיה עושים טיפול כימי בכל כוורת אחת לשנה: מכניסים אליה לוח דיקט טבול בחומר כימי מסויים המחסל את המחלה. לפני הנהגת השיטה החדשה היה צורך ב־60 טיפולים בכל כוורת בשיטות כימיות יקרות ופעמים רבות לא יעילות.

★ עיקול על נכסיו של עובד בכיר לשעבר בטבניון, ראול הירש (50), החשוד במעילה בכספי המוסד בעשרות אלפי דולרים, הוצא בבית משפט המחוזי בחיפה. הירש, רואה חשבון במקצועו, היה ראש מדור מטבע חוץ באגף הכספים והבקרה של המוסד.

מינהל מקרקעי ישראל

מחוז תל אביב

הצעה להחכרת 4 חצאי מגרשים לבניית 4 יח"ד במגרשים דו־משפחתיים, בדרום רמת החייל, בתל אביב

מכרז מס' תא/46/88

מינהל מקרקעי ישראל מזמין בזה הצעות לחתימה על חוזי פיתוח מתוך בנין השטחים כדלהלן:

גוש מספר	מגרש מספר	חלק מחלקה מספר	שטח המגרש במ"ר	יחידות אחוזי בניה ב"ב קומות	מחיר מינימום נדרש בשקלים (לא כולל מע"מ)	גובה ערבון בשקלים
6638	26 א	470	416	40	174,467	18,00
6638	26 ב	470	416	4*	174,467	18,00
6638	27 א	471	411	40	172,370	18,00
6638	27 ב	471	411	40	172,370	18,00

* בהתאם לתוכנית מפורטת 347 ותכנית "ע" מותר לבנות על כל מגרש יחידת דיור אחת ב־2 קומות, 28% בקומה, סה"כ 40% וכן מרתף בהיקף הבית. יחידת הדיור תבנה כקיר משותף עם יחידת הדיור אשר במחצית השניה של המגרש.

** מחיר המינימום נקבע לכבס כמבנה הפיתוח להיום.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל, תמורת הסך של 50 ש"ח במזומן (כולל מע"מ) במינהל מקרקעי ישראל בתל אביב, רחוב פתח תקוה 116 (בית קלקא), טלפון 03־335433, בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הוא בתאריך 18.08.88 שעה 12.00 בצהרים. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים – מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

אלמקס – יעילה פי 3 – משחת השיניים במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב: לב העיר – אחד העם 69 – 613862; קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492

ירושלים: ירושלים – יפו 212 – 380073

יבנה – אבן סיני 7 – 672288

פתח־תקוה: אסותא – ברון הירש 21 – 911710

בני־ברק – רמת־גן

חולון – קריניצי 63 רמת־גן – 721968

בת־ים

גבי בתיים – הבנאים 3 בתיים – 5515671

אלמקס

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב מטה־יהודה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 (להלן החוק)

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי נוהל העכבה המפורטת להלן מעוניין להקים בית, ובמרחב הוועדה המקומית לתכנון ולבניה במטה יהודה כהקלה, 41% בקומה 36%, ובגוש 29 חלקה 8 מגרש 319.

את ההתנגדויות לתכנן הקלה כל אשר רואה עצמו נפגע מההקלה יוגש בכתב בהתאם לתקנות, ירושלים ולהגיש התנגדות מנומקת בכתב.

ניתן לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית בכל יום שני בשעות הקבלה.

חגי חור

יו"ר הוועדה

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:

טלפון 03־433300

בימים א' עד ה'

מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג

מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה אחוד תל־אביב

רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00

בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00

שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אחוד חיפה

רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04־523566

כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

עזרה ראשונה נפשית

בתל־אביב – 03־5461111

ק' לילדים ונוער – 03־261113

ירושלים – 02־227171

חיפה – 04־672222

נתניה – 053־335316

כרמיאל (גליל) – 04־988410

כפר־סבא – 052־913999

באר־שבע – 057־418111

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער

בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה

בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922

קו פתוח לקשישים 02־690685

האגודה למניעת האיידס בישראל – מלון תל־אביב – בן יהודה 146

טל' 259207 בימים א' – ה' 3 – 9

הנהלת בל"ל דחתה דרישת העובדים לתוספות של 37%; כינוס חירום מחר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר" –

עובדי בל"ל דורשים תוספות שכר המסתכמות ב־37 אחוז – מסתבר מן הדיון הראשון שקיימו אתמול נציגי הוועדים בבנק והנהלתו לקראת הסכם השכר לשנת 1988.

נציגי ההנהלה הודיעו לעובדים כי הם דוחים את כל התביעות וסבורים כי לא ייתכן להעניק השנה תוספות שכר מעבר לחמשת האחוזים אשר כבר קבלו על פי ההסכם הקודם שלהם. ההנהלה גם אומרת כי יש להמתין עד חתימת הסכמי השכר במשק ורק אז לקבל החלטות חדשות.

בתוך כך הוליכו ראשי הוועדים לכנס את כל הוועדים של בל"ל ואת כ־700 החברים בהם לכינוס חירום מחר בבוקר בקולנוע „שחף" בתל אביב כדי לדווח ולקבל החלטות.

הקרוב ייפגשו נציגי העובדים עם מנכ"ל הבנק בינו אשר זימן אותם לפגישה ראשונה בעניין זה. עובדי בל"ל טוענים כי שכרם נמוך כיום במידה רבה לעומת כל שאר הבנקים הגדולים ולדברי נציגיהם העובדה שבבנק חולקו בונוסים גדולים אינה שייכת ישירות למו"מ על השכר השוטף.

בינתיים תוקפים ראשי הוועדים של הבנק את ההנהלה בצורה חריפה ביותר בבטאון הפנימי של העובדים שפורסם השבוע. הם מאשימים את ההנהלה בהפרות גסות של חוקת העבודה ובנסיונות מגוונים לשבור את נציגות העובדים. הוועדים שופכים אש וגפרית על כל המתרחש בבנק הזה במערכת השכר לעובדים, דרך שכרם הגבוה של הבכירים וכלה בתשרירים של ירדנה ארזי.

איך ייסד 'השומר' את מעוז־חיים

מכתב מתלמידת כיתה ו' באופקים ובו בקשה למידע עורר תדהמה וביקורת – על בורות המורה שלה

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

„תעודת עניות למורה – מסמך מזעזע, מדהים ומדאיג" – כך מגדיר עורך עלון בקעת בית־שאן, אריאל רגן, מכתב שהתקבל לאחרונה במועצה האזורית מאת תלמידת כיתה ו', תושבת העיירה אופקים, ובו בקשה לקבל פרטים על ארגון „השומר", ש„יסד את מעוז־חיים".

וזו לשון המכתב:
לכבוד ראש המועצה, מעוז־חיים, בית־שאן והסביבה.
„הנדון: קבלת חומר על ארגון 'השומר' וחומר על מעוז־חיים
„שמי ... (אופקים – נגב).
„לכבוד ראש מועצת מעוז־חיים,
„במסגרת 40 שנה למדינת ישראל נתבקשו כמה ילדים מכיתה ו' (וכתוכם אני) לחקור על אודות ארגון 'השומר' שלפני 40 שנה. ארגון 'השומר' יסד את מעוז־חיים, ולכן יש במקום זה חומר על אודות ארגון 'השומר' (כנראה). בקשה מיוחדת: לקבל חומר על ארגון 'השומר' שייסד את מעוז־חיים – כל חומר שאפשר. החל מצילומים וכו'. אבקש לקבל זאת בהקדם האפשרי. בתודה ... בתודה מראש ...".

„מכתב תמים זה של ילדה מעיירת פיתוח", כותב עורך „בבקעה", „הוא מסמך מזעזע, מדהים ומדאיג. שהרי לא הילדה היא האשמה בבורות המחרידה שמבצבצת מכל שורה במכתב. מישהו או מישהי הנחה אותה – מורה, המורה, זה אינו יודע:
● איך למצוא מען („בית־שאן והסביבה")...;
● שקיבוץ אינו עיירה ואין בו לא מועצה ולא ראש מועצה;
● שלפני 40 שנה לא היה ארגון 'השומר' קיים;
● שמעוז־חיים לא נוסד על־ידי ארגון זה, 'השומר', שהתפרק כ־20 שנה לפני עליית קבוצת הנוגים להתיישבות;
● היכן מצוי חומר על 'השומר' אם בכלל יש לעסוק בו במסגרת תולדות המדינה: ספר 'השומר', ספר ההגנה, מוזיאון 'השומר' שליד כפר גלעדי, פרסומים של משרד החינוך והתרבות, פרסומים של מינהל ההסברה וכו'.
„בסיכום – בורות מזעזעת של מורה זו. מה שמדאיג הבורות הזאת, מדאיג גורלם של עשרות ומאות תלמידים, שכך מלמדים אותם, כך מנחים אותם וכך מטעים אותם, ונוטעים בהם, מגיל רך, מידע מסולף וחסר שחר".

<u>בעוד עובדי „בגד עור" ממשיכים בשהייתם במפעל</u>

ביה"ד מתבקש להכריע אם רשאי מעביד לסגור את המפעל בלי הליכי פיטורים

(ע).– האם רשאי מעביד לסגור את מפעלו בלי ביצוע הליכי פיטורים כמוסכם בהסכם העבודה הקיבוצי. בשאלה עקרונית זו מתבקש בית הדין האזורי לעבודה בחיפה להכריע במחלוקת בין עובדי מפעל „בגד עור" ובין ההסתדרות ומועצת פועלי מגדל העמק, התובעים מחברת „בגד עור 81" 12,607,000 שקל פיצויים על הנזקים שנגרמו להם, לדבריהם, בשל הפרת הסכם העבודה הקיבוצי ופיטוריהם השרירותיים.

תביעתם של 120 עובדי „בגד עור" נדונה אתמול בבית הדין בפני השופט דורון מייבלום שחייב את הצדדים להגיש עד סוף השבוע את סיכומיהם בנושא.

העובדים עתרו לבית הדין באמצעות עו"ד יואל גולדברג. העובדים וכן ההסתדרות ומועצת פועלי מגדל העמק טוענים כי ההחלטה לסגור את המפעל, שנתקבלה על ידי ההנהלה ביוני השנה, „נפלה כרעם ביום בהיר" ועומדת בניגוד להסכם העבודה הקיבוצי במפעל. העובדים הביעו משאלה לממש את חוק רכישת מפעלים בידי העובדים (מקרים מיוחדים) 1977 ולרכוש את המפעל.

כתב עתי"ם מציין כי העובדים התבצרו בשטח המפעל ועדיין שוהים שם. כן הם מבקשים צו מניעה האוסר על ההנהלה להוציא כל ציוד או נכס מהמפעל.

בכתב ההגנה, שהוגש לבית המשפט על ידי חברת „בגד עור 81־תשלובת פולגת", טוען עו"ד נחום פיינברג כי „מרגע שהמפעל נסגר והעובדים פוטרו, אין עוד ועד עובדים בנמצא". בא כוח החברה טוען כי ההחלטה לסגור את המפעל באה משיקולים כלכליים לנוכח ההפסדים שצבר המפעל ובעקבות שביתה פראית של העובדים כתוצאה מפיטורי חמישה מהם.

בא כוח החברה טוען עוד כי „להנהלה הזכות החוקית להחליט אם להמשיך ולקיים מפעלה או לסגור אותו". [illegible] שנקטה בהן נעשו כדין ואין בהן כדי לפגוע בהסכם הקיבוצי שאינו מתייחס למצב של פיטורי כלל העובדים בשל סגירת המפעל שהוא בסמכות המעביד.

פולוס מתעניין

בינתיים נודע כי מייסד „בגד עור" לאסלו פולוס מגלה עניין ברכישתו או בכניסה לשותפות עם עובדיו להפעלתו. לשם כך הוא עומד לבוא לישראל.

פולוס מפעיל כיום באיטליה שני מפעלים לבגדי עור. מזכיר מועצת פועלי מגדל העמק, יהודה גבאי, אמר כי ההסתדרות ומועצת פועלי מגדל העמק נכונות לנהל מו"מ עימו על בסיס של שותפות עם העובדים.

יו"ר ועד העובדים, חיים ארבע, אמר כי „בגד עור" כשל מאחר שלדבריו כ־30 אחוז מצוות עובדי המפעל הם עובדי שירותים והתמחיר שנעשה לגבי התוצרת היה זול במיוחד מאחר שהיא נמכרה במחיר זול לתשלובת פולגת.

★ חמישה אנשים, ביניהם אשה, נפצעו בקטטה בין חמולות שפרצה שלשום בלילה בכפר ירכא בגליל המערבי. הפצועים הועברו לבית החולים בנהריה. ארבעה שוחררו ונעצרו. אחד מאושפז במחלקה האורטופדית.

★ בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב הכיר אתמול במחלת עור שלקה בה עובד התעשיה האווירית שעסק באיטום מטוסים, כתאונת עבודה וחייב את הביטוח הלאומי לשלם לו דמי פגיעה.

★ גרב שמריה (25) מהוד השרון הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב בתאונת פגע וברח בישוב והפקרת שני רוכבי אופניים שנפצעו ממכוניתו.

יהודה כהן למנוחות היום

יהודה כהן, שהיה המבקר המוסיקאלי של „דבר" ומת שלשום ממחלה קצרה, יובא היום למנוחות בבית העלמין בחולון בשעה 2.15. נאספים בשער החדש.
אוטובוס ייצא מביתו ברחוב זמנהוף 9 בתל אביב בשעה 1.15.

המספנות מוותרות על חלק מהסובסידיה עקב שיפור במצבן הכלכלי

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

הנהלת מספנות ישראל ויתרה על סובסידיה ממשלתית של כ־1.6 מיליון שקל לשנה תקציבית זו עקב ההשתפרות במצבן הכלכלי.

המפרק הממשלתי, עו"ד עמרם בלום, שמסר על כך אתמול לסופר „דבר", הסביר כי לשנה תקציבית זו הוקצתה למספנות סובסידיה בסך 8.6 מיליון שקל. אולם יש להן תעסוקה מלאה, בעיקר בתיקונים וגם בבניית גוררת גדולה וכן פרוייקטים אחרים ולכן היא הודיעה על נכונותה לוותר על חלק של הסכום המוקצה לה.

בלום הביע דעתו שאם לא יהיה שינוי לרעה, יתאזנו המספנות בשנת התקציב 1989, כפי שחזתה זאת הנהלת המפעל. איזון זה אינו תלוי בקבלת הזמנה להשתתפות בבניית צוללות לחיל הים משום שגם אם פרוייקט זה יהיה אקטואלי, הוא ייכנס לביצוע רק בסוף 1989.

בתשובה על שאלת סופר "דבר" אישר בלום כי ארבע מבין חמש הנחתות האמריקאיות שהגיעו אתמול למפרץ חיפה לביקור של שבועיים, ייכנסו לתיקונים במספנות והעלות של עבודה זו נאמדת בכמה מאות אלפי דולרים. הוא גם אישר שהמספנות מנהלות מו"מ מתקדם על בניית כלי שיט, אך סירב לפרט מטעמים של סודיות מסחרית.

בלום גם אישר שהשינויים שחלו בתחום העבודה האמרה, ההתייעלות הפנימית וניידות העובדים במסגרת החווה מסייעים מאוד להבראת המספנות.

עובדי כור נגד העברת חנויות הרווחה לקר־אופ

„שבע החנויות של כור־רווחה לא יועברו לניהול רשת קר־אופ", כך הוחלט בישיבה משותפת בחיפה של שתי המזכירויות הארציות של ארגון החרושת ההסתדרותית ושל הוועד המשותף של העובדים – מוסר דובר ההסתדרות.

מכתב בנוסח זה נשלח לבני גאון, מנכ"ל „כור", בעקבות הידיעה בכלי התקשורת שחנויות הרווחה יועברו לניהול קר־אופ.

נציגי העובדים מציינים שהחנויות הוקמו לרווחתם של העובדים בלבד ו„מסמלות את באותם. „לא נוותר על חלקה טובה ונכס יקר זה לניהול זר", הם מציינים.

שבוע מקוצר ב„רלקי"

עוד מוסר דובר ההסתדרות כי הסכם בדבר קיצור שבוע עבודה לחמישה ימים (40 שעות) בשבוע, נחתם בין האגף לאיגוד מקצועי ומחזיק תיק הדלק באגף פנחס עמרני, ובין חברת „רלקי" בראשות המנכ"ל יעקב אגמון.

שבוע העבודה המקוצר יחל ב־14 באוגוסט הקרוב. לעובדי מיתקני החברה מקצר ההסכם את מספר שעות העבודה השבועיות בשעתיים. עובדי המשרדים מועסקים גם כיום 40 שעות בשבוע.

סעיף בהסכם קובע שנציגות העובדים תתבע במהלך שלוש השנים הקרובות קיצור מספר שעות העבודה השבועיות ל־37.5.

כינוס דיירים ארצי

בהמשך הודעת הדובר נמסר כי בכינוס דיירים ארצי שנערך בשבוע שעבר בתל אביב אמר גדעון בן ישראל, יו"ר אגף הארגון ומועצות הפועלים בהסתדרות כי מדיניות ההסתדרות היא להגן על השכבות החלשות בחברה, דבר שידגש בסולידריות וערבות הדדית. לכן מייחסת ההסתדרות חשיבות רבה לארגון הארצי להגנת הדייר בגיבוי הוועד הפועל של ההסתדרות, במאבק למען שמירה על הגנת הדייר.

שמואל רכטמן יובא היום למנוחות ברחובות

שמואל רכטמן

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

ברחובות יובא היום למנוחות שמואל רכטמן, שהיה ראש העירייה בשנים 1969־1978 וחבר הכנסת התשיעית. ארונו יוצב ב־4 בעירייה ומשם ייצא לבית העלמין.

רכטמן מת בשבת ממחלת הסרטן ממנה סבל בשנים האחרונות. למרות מחלתו ניסה לשוב לפעילות פוליטית והודיע על כוונתו להתמודד על ראשות העירייה בבחירות הבאות. לשם כך קיבל קהל יום בשבוע, והופיע באירועים ציבוריים וחברתיים.

בבחירות האחרונות רץ בראש רשימת הליכוד למועצת הפועלים ברחובות וקיבל את האחוז הגבוה ביותר של מצביעים שקיבל מועמד כלשהו של הליכוד לתפקיד מזכיר מועצת פועלים.

הקריירה הפוליטית של רכטמן, שנולד ברחובות לפני 64 שנה, נקטעה לאחר שנידון לשלוש וחצי שנות מאסר באשמת קבלת שוחד בתפקידו כראש העירייה. הוא השתחרר בשל התנהגות טובה ומצב בריאותי לאחר שנתיים וחודשיים וקיבל משרה מינהלית בחברה לתעסוקה ודיירים של עיריית תל אביב. השאיר אשה ושתי בנות נשואות.

כינוס גבעתי ייערך היום באשקלון

(ע).– לוחמי תש"ח של חטיבת גבעתי על משפחותיהם וכן אנשי גבעתי הנוכחיים ותושבי אשקלון והסביבה, הוזמנו להשתתף בכינוס ההוקרה שייערך היום בפארק הלאומי בעיר.

„אנשי גבעתי" יפקדו, כל אחד ביחידה שלו, את אתרי הקרבות, יעלו זכרונות ויתייחדו עם חבריהם שנפלו: מהמעוזות של דרום תל אביב דרך יד מרדכי ונגבה בדרום ובית גוברין במערב.

בשעות אחר הצהריים יתכנסו כולם בפארק ובערב ייערך מופע אור־קולי. במקביל יגיע בצהריים שר הביטחון יצחק רבין, שיסייר בעיר ובערב יעניק לו ראש העירייה אלי דיין את אזרחות הכבוד של העיר.

טביעת חותם „זכריו" (המלך?) נתגלתה בחפירות תל דן

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

טביעת חותם על ידית כד מתקופת המאה השמינית לפנה"ס ועליה המלה "זכריו" בעברית עתיקה נתגלתה בחפירות תל דן. פרופ' אברהם בירן, מנהל החפירות, מעלה את האפשרות שזה זכריה בן ירבעם (השני), שמלך ששה חודשים בשנת 743 לפנה"ס בערך, ונרצח בידי שלום בן יבש. בממלכה הצפונית הסיומת התיאופורית הרגילה היא „יו", בעוד שביהודה הסיומת היא „יהו".

עונה זו היא ה־22 במניין העונות בתל דן, שהחפירה בו מטעם היברו יוניון קולג' בירושלים, היא המתמשכת ביותר שנערכה בארץ. במהלכה נחשף ליד הבמה הפולחנית הגדולה, חלק ממבנה גדול. עד כה נחשף קיר באורך 11 מטרים, שיש במהלכו שלושה עמודים רבועים (פילאסטרים) לבני. המבנה הוא מהמאה השמינית לפנה"ס, ומקומו סמוך לשכונה של עמודים, שנחשפה אשתקד ממערב לבמה. על הארכיטקטורה של מבנה זה נבנו במאה השביעית לפנה"ס מבנים אחרים. באותו מקום נתגלו שני כדי עקל (פיטסים) וכן חרפושית (חותם דמוי חיפושית), ממקור מצרי שעליה דמות יעל וכתב הירוגליפי. כן נתגלה שבר חרס ועליו חריתות [illegible] אולי סוף השם „לבעל פלט", שנתגלתה בעונה קודמת.

בכל עונת החפירות נחשפים חלקים נוספים של המכלול הפולחני־שלטוני של דן הקדומה, ועם השלמתו אפשר יהיה לראות איך נראה מרכז מקודש זה בימי ממלכת ישראל.

סמוך לשער העליון של העיר נמצא אזור תעשייתי מהמאה הי"ב לפנה"ס [illegible] שלושה שלבים ונמצא בו [illegible]. אף נמצא מעט [illegible] ושני [illegible] שהיה זה איזור התעשיה של בני דן, שהביאו עמם את מסורת יצירת כלי המתכת [illegible].

בחפירות השנה השתתפה קבוצת מתנדבים מבית ספר עבריים בארה"ב. לאחר ההצלחה [illegible] למורים העלה בעיון לשתף גם מורים מישראל בחפירות ארכיאולוגיות, כדי שיתנסו במו ידיהם את העבר ויעבירו את התחושה של [illegible] לתלמידיהם.

נשקלת אפשרות להפעיל מסלקת „כור" כבנק – לשימוש נאות בה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

הסמנכ"ל לכספים ולבקרה ב„כור", ד"ר שמעון רביד, אומר כי נשקלת האפשרות להפעיל את המסלקה הפנימית של הקונצרן באמצעות בנק כדי להבטיח שימוש כלכלי נאות במכשיר זה ולמנוע בעתיד עיוותים מן הסוג ש„כור" נתבע לשלם עליהם כיום.

רביד אומר כי הוא מחייב קיומה של מסלקה פנימית בקונגלומרט וצרן גדול כזה משום שיש בה יתרונות למפקיד ולמושך באמצעות חיסכון בעמלות שגובים הבנקים משניהם. הוא מסביר כי בעבר נכשלה המסלקה ב„כור" מפני שבמקום שתהיה העברת עודפי מזומנים ממפעל למפעל, נוצר מצב שבו הועברו כספים למפעלים כושלים, המפעלים המפקידים לא קיבלו ביטחון על כספם והעדיפו לפנות אל הבנקים. עקב זאת נהג „כור" לגייס כסף יקר כדי לממן מפעלים המצויים בקשיים והמסלקה לא מלאה את תפקידה.

בכללים החדשים, לדברי ד"ר רביד, יש כוונה לבסס אותה על אמינות גבוהה כשהמפעלים המשתמשים בה יתייחסו אליה כאל בנק לכל דבר – גורם מימון חיצוני – והיא תופעל רק במקרים בהם תובטח כדאיות כלכלית גם למפקיד גם למושך.

<u>מומחה בתחום יחסי עבודה</u>

אין בסיס חוקי לדרישת „מקפת" ו„מבטחים" להגדיל הפרשות

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

לדרישת קרנות הפנסיה „מבטחים" ו„מקפת" מן המעבידים להגדיל את חלקם בהפרשות אין בסיס חוקי והיא סותרת את הסכמי העבודה שבתוקף ואינה מחייבת את המעבידים – כך קובע עו"ד נחום פיינברג, המומחה ליחסי עבודה, בחוזר שהוציא ללקוחותיו וכבם אחרים מן הגופים הכלכליים הגדולים במשק.

פיינברג קובע כי קרנות הגמל נקטו צעד חסר בסיס כשדרשו מן החברות המבטחות את העובדים בקרן פנסיה מקיפה להפריש אחוז אחד נוסף ולנכות משכר העובדים עד חצי אחוז. חלק מן הקרנות אף הגדילו לעשות, הוא מטעים, ושלחו הודעות המאיימות בריבית פיגורים.

פיינברג קובע כי כמעט בכל המקרים במשק אפשר לשנות את ההסכמים הקיימים רק כשיהיו הסכמים חדשים ובמצב הנוכחי אין מקור לדרישת הקרנות והן חייבות להמשיך ולהבטיח זכויות פנסיה מלאות לכל העובדים במתכונת הקיימת. מעביד שינכה משכר העובד תשלום מוגדל, עלול אף לעמוד מול תביעות על הלנת שכר.

אזהרת־סגירה לחנויות ומוסכים ערביים ביפו הפועלים בלי רשיון

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל אביב

ראש עיריית תל אביב שלמה להט מודיע כי יסגור את המוסכים והחנויות ביפו הערבית הפועלים בלי רשיון.

בראיון לעיתון הערבי ביפו „אל עג'מי" הוא אומר כי העירייה הזניחה בעשור האחרון את ערביי יפו והוא מקווה שתוכנית שיקום השכונה תגליה.

להט התייחס בראיון לנסיון ההצתה של מסגד חסן בק ואמר כי המסגד הוצת על ידי ערבים. „אם אני טועה, אשמח להתנצל", אמר.

★ [illegible] הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל אביב כחשודים בתקיפה ובחבלה של אדם בנסיבות מחמירות ושהייה בלתי חוקית בארץ.

אגוד העובדים הליברלים – המרכז ומוסדותיו
אגוד העובדים הליברלים – סניף רחובות

אבלים על מותו ללא עת של
שמואל רכטמן ז"ל
חבר הכנסת ויו"ר אגוד העובדים בעבר.
ומביעים תנחומים למשפחה האבלה.

קבלת מודעות 24 שעות בדחף
מודעות משפחתיות ויהפות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 246363 239952

תן שי מעולה פי שבע ועזור לשמירה ולהגנת הטבע!
הענק שי מרהיב עין, שנמשך שנה שלמה, ללקוחותיך, לעובדיך ולידידיך:
★ יומן משרדי: יומו המוטייל תשמ"ט 1988-9 "נופי מים מתוקים בישראל"
★ לוח שנה תשמ"ט 1988-9: "עולם זעיר - פרפרים וחרקים אחרים בישראל".
ועזור לנו: ההכנסות מיועדות לשמירת הטבע ואיכות הסביבה ולשאר פעילויותינו.
התקשר עוד היום למח' המכירות של החברה להגנת הטבע,
טל. 03-375063 שלוחה 335 לאלי או שוש.
החברה להגנת הטבע

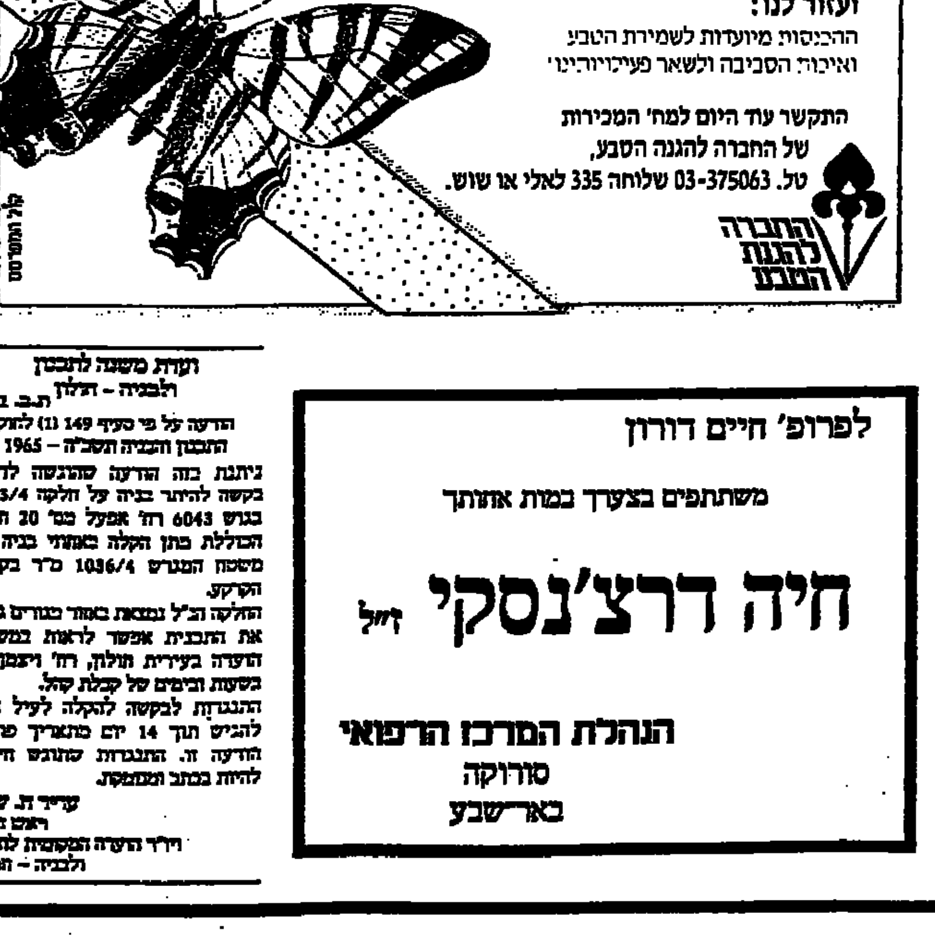

לחברתנו בן־שיטרית פיפי
ברכות מזל־טוב לנישואי הבת
דומיניק עם בח"ל שלמה
בית „דבר"

מבטחים – מוסד לבטחה סוציאלית של העובדים בע"מ
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הרינו להודיע כי החל מיום שישי – 26.7.88
משעה 10.00 לפנה"צ מספר הטלפון החדש
במרכז מבטחים ברח' אבן־גבירול 30 ת"א, יהיה:
03-5451212

הננו מודיעים בצער על פטירתו של
ברוך ביב ז"ל
מנהלה הראשון ומנכ"ל? של קרן מקפת
הנהלת הקרן והעובדים

משתתפים באבלו של חברנו
ברנרדו גרד
על מות האח
פבלו ז"ל
שיכון עובדים – ההנהלה והעובדים

חברתנו
נצחיה פורת
אתך באבלך על מות
אמך ז"ל
בית הסנה

לחברתנו סוניה גיולי
משתתפים באבלך על מות אמך
בינה ז"ל
בית יכין – ההנהלה והעובדים

ועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 2811
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 1543/4 בגוש 6043 רח' אפעל מס' 20 חולון הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 3% משטח המגרש 1036/4 מ"ר בקומת הקרקע.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד ת. שרון, ראש העיר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – חולון

לפרופ' חיים דורון
משתתפים בצערך במות אחותך
חיה דרצ'נסקי ז"ל
הנהלת המרכז הרפואי סורוקה באר־שבע

מפלגת העבודה הישראלית – המרכז
ישיבת מרכז המפלגה
תתקיים ביום חמישי 28.7.88 בשעה 16.00, בבית ברל באולם האודיטוריום.
סדר היום:
1. הצעה לביטול האיסור על כפל תפקידים לגבי ראשי רשויות.
2. תיקון תקנון המפלגה בשלטון המקומי – בחירת מועמדים למועצת הראשות המקומית
3. שונות.
באותו יום בשעה 14.00 תתקיים ישיבת לשכה (בחדר האוכל הקטן) בבית־ברל
סדר־היום:
1. תיקון תקנון המפלגה בשלטון המקומי – בחירת מועמדים למועצת הראשות המקומית.
2. שונות.
הסעה לבית־ברל לישיבת המרכז תצא מבית המפלגה בשעה 15.00. חברים המעוניינים בהסעה, מתבקשים להתקשר ולהרשם בלשכת המודיעין 209222/225.

דבר היום

ישראל חוזרת למוסקווה

הגעת המשלחת הקונסולרית הישראלית למוסקווה, השבוע, תהווה נקודת־ציון נוספת בדרך האיטית לחידוש היחסים הדיפלומטיים עם ברית־המועצות. 21 שנה לאחר ניתוקם החד־צדדי בידי השלטונות הסובייטיים, במלחמת ששת הימים, ברור עתה כי חידוש היחסים לא יתבצע באחת דומה, כמעשה אחד ונחרץ מיום למשנהו. היחסים מופשרים בהדרגה מקפאונם העמוק, עד שחידוש היחסים עצמו, כהגיע שעתו, ייראה כעוד שלב נוסף וטבעי במסלול ההדרגתי.

קצב זה חשוב לסובייטים ומוכתב על־ידם, שהרי ישראל מעוניינת תמיד בחידוש הקשר הרשמי עם מוסקווה, למרות החששות שהנציגות הסובייטית בתל־אביב תהווה שלוחת־ריגול ושקשר ישראלי־סובייטי יכעיס גורמים שמרניים בוואשינגטון. הערבים תובעים מהסובייטים להתחייב כי הפשרה ביחסיהם עם ישראל לא תבוא על חשבון מדינות ערב ואש"ף. הסובייטים מתחשבים ברגישות הערבית, אך החלטותיהם נגזרות בעיקר מההגמשה הישראלית הניתנת בתמורה לכל שלב בהפשרה. שיקול אחר שהיה מרכזי בעיני הסובייטים עד לשנה האחרונה, ההקרנה החיובית על ידידי ישראל בקונגרס ובמוקדי־השפעה אחרים בוושינגטון, משני כיום, בעקבות ההתקרבות הרבה שבין הנשיא רייגן לבין המזכ"ל גורבצ'וב.

התנאי הסובייטי המרכזי לחידוש מלא של היחסים, אולי אף היחיד, הוא ויתור של ממשלת ישראל על התנגדותה לוועידת־שלום בינלאומית. הסובייטים יודעים, כמובן, שמחצית הממשלה תומכת בוועידה, אם גם בהסתייגות מהמתכונת שמציעים הסובייטים, אך כל עוד בלמת המחצית האחרת הסכמה זו אין גורבצ'וב ובכירי יועציו (שר־החוץ שווארדנדזה, האידיאולוג הראשי יעקבלב ומחזיק התיק הבין־לאומי במפלגה דוברינין) מוכנים להעניק את חידוש היחסים כמתנת־חינם. הם ימתינו, בוודאי, עד לאחר הבחירות בישראל ובארצות־הברית והסתמנות קצב ההתקדמות המדינית באיזור בשנה הבאה. שינוי בהרכב האישי של הצמרת הסובייטית עלול להשפיע לרעה ולסגור את סוקי־ההזדמנות הנוכחי, כי ההתקדמות החלה רק לאחר מות ברז'נייב, נבלמה בעת מחלת יורשו אנדרופוב ובתקופה הקצרה של שלטון צ'רנייקו, והואצה רק עם עליית מטופחו של אנדרופוב, גורבצ'וב, שגם הרחיק ממשרד־החוץ את שותפו של ברז'נייב למדיניות הנוקשה כלפי ישראל, גרומיקו.

נוכחותם של ששה דיפלומטים/קונסולים ישראלים במוסקווה, בלי שגרירות ודגל, אורחים־מורשים של שגרירות מדינה אחרת (הולנד) ומוגבלים בתחומי עיסוקם, עדיין אינה הנעה מתחדשת של הגלגל שנעצר ביוני 1967. אך גם בנוכחות זו, על סמליותה בעיני יהודי ברית־המועצות ואזרחים סובייטיים אחרים, יש כדי לציין את הדרך שכבר עברו שתי הממשלות – ואת זו שעדיין לפניהן.

בוכים מגאז אנשים נמלטים מאיזור שער שכם לאחר ירי גאז מדמיע של המשטרה שלשום. (צילום: יצחק הררי)

ארלוזורוב 93 / חיים ביאור

משחקי הצנעה

הברפלד, לובלסקי, מזכירי מועצות פועלים ואפילו הרשות לצרכנות, השיבו בהתקפה על הרעיון להסתיר את ההסתדרות במערכת הבחירות של "העבודה"

הנהגת ההסתדרות עדיין נסערת מהרעיון שעלה ב"משחק המלחמה" הפנימי במפלגת העבודה – להצניע את ההסתדרות ובראש וראשונה את המזכ"ל ישראל קיסר במערכת הבחירות שתנהל המפלגה. העילה לרעיון ה"הצנעה" היתה המשבר הפינאנסי במשק העובדים.

קיסר עצמו נמנע מתגובה יזומה על נסיון ההצנעה, הנתפס בבית הוועד הפועל כמכה למעמדה של ההסתדרות, אך שורה ארוכה של בכירים בהסתדרות, החל מיו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, דרך מזכ"ל נעמ"ת מאשה לובלסקי, מזכירי מועצות הפועלים ואפילו ראש הרשות להגנת הצרכן נוחת קצב, רתמו עצמם למתקפת נגד.

"לאלה המבקשים להיבנות פוליטית ממצוקתו של משק העובדים", אמר הברפלד, "גם לאלה הכואבים את המשבר, אולם במסגרת 'משחקי מלחמה' מייעצים לנו לשחק במחבואים עד יעבור זעם, צריך לאמר שלא נסתתר, לא נסוג, לא נתחמק מקבלת החלטות קשות. מפלגת העבודה תאבד את חיוניותה בלי ההסתדרות".

העובדה שהמשבר הפינאנסי והניהולי במשק העובדים תופס מקום מרכזי בהתעניינות הציבורית, הוסברה על ידי הברפלד בכך שמהמשק ההסתדרותי מצפים ליותר מאשר מהפרטי. "אנחנו נתונים יותר מכל מגזר אחר ללחצים מצד עובדים ולביקורת מצד כלכלנים", אמר הברפלד. "ההפסדים כבדים שנגרמו בגלל חוסר יעילות, כשלונות ניהוליים ותכנון לקוי הם נחלתם של כל מגזרי המשק – הממשלתי, הציבורי והפרטי. איננו שונים משאר המשק".

מאשה לובלסקי, שבאחת הישיבות האחרונות של הוועדה המרכזת העירה להברפלד כי אינה מבינה איך מתיישבת ביקורתו על הנהלות המפעלים בחברת העובדים עם פסיקותיו בעניין גובה הפיצויים למפוטרים, טוענת שמפלגת העבודה תבצע שגיאה פוליטית חמורה, אם תעדיף להצניע את קיסר. היא מזכירה שקיסר יזם את ההסכם לייצוב במשק, בתקופה שבה פרס עמד בראשות הממשלה בשנת '85. חרף הפגיעה הקשה במעמדה של ההסתדרות בגלל הסתבכותה של "כור" ופרשת "אליאנס", סבורה לובלסקי, שמזכ"ל ההסתדרות הוא עדיין נכס אלקטורלי ל"עבודה". הסתרתו מעיני הבוחרים תעודד את הליכוד, והוא ינצל זאת במערכת הבחירות להסתדרות.

ההסתדרות, טוענת לובלסקי, טרם עשתה לתיקון הפגיעה בדימויה. היא דורשת לשנות את התפיסה הניהולית, ולבדוק את האפשרות לשתף עובדים ברווחי המפעלים, באמצעות חלוקת מניות. התחום העיקרי שלא נעשה בו כמעט דבר הוא, כדבריה, הסקת מסקנות אישיות כלפי האחראים למחדלים של המשק ההסתדרותי. "רק הפועלים שילמו עד כה את המחיר".

גם לאחר שמ"מ ראש מערכת הבחירות של "העבודה", עזר וייצמן, ניסה לתקן את הרושם שעלה מ"משחק המלחמה" ב"בית ברל", נמשכו ההתכנסויות נגד ה"הצנעה". "גנרלים בדימוס פוסקים הלכות לפי משחקי מלחמה הבויימים ליד שולחן חול בלי לחיות בשטח", הצהירו עשרות מזכירי מועצות פועלים, שזומנו על־ידי נסים זכי, מזכיר מועצת פועלי ראשון לציון.

פרשת ההצנעה עוררה לתחייה גורמים במפלגת העבודה, שלא רוו נחת ממה שנראה בעיניהם שאיפתו של קיסר במישור הפוליטי. אך אפילו השמחים לאידו, מודים כי ההדלפה של ההצנעה לא הוסיפה נקודות למפלגת העבודה לקראת נובמבר. הדרג הבכיר ברחוב הירקון וברחוב ארלוזורוב יפעל מעתה במהירות להרחקת הפרשה לשוליים, כדי למזער את הפגיעה שנגרמה למפלגה כבר בראשית המירוץ אל הקלפי.

המושבים מתקשים לשלם

הקשיים הפינאנסיים, הפוקדים את המושבים, מוצאים בשנים האחרונות את ביטויים בפיגור גדל והולך בהעברת תשלומי המס האחיד שלהם להסתדרות. המושבים, כהתיישבות החקלאית בכללה, משלמים מס אחיד לפי קריטריון המבוסס לא על הכנסתו של כל בית אב, אלא ההכנסה הכוללת של המושב. ההכנסה של כל מושב נבדקת בידי לשכת המס בהסתמך על היקף תשלומיו לביטוח הלאומי.

לפי הערכה לא רשמית, בין 15 ל־20 אחוז מהמושבים מפגרים בתורם עד שלושה חודשים בתשלומי המס האחיד. אלה בעיקר מושבים בגבול הצפון ובנגב, הסובלים מנטישת תושבים וממצוקה כלכלית. בשבוע שעבר נדונו קשיי התשלום מצד המושבים בדיון מיוחד שקיימו גדליה גל, אחד משני המזכירים של תנועת המושבים, יוסף ריקה, מנכ"ל לשכת המס, ואורה גז, הממונה על "שולחן" ההתיישבות החקלאית בהנהלת קופת חולים.

מהפגישה עולה, שכמה מושבים מערערים על גובהו של המס האחיד. תופעה נוספת: ביותר ויותר מושבים אין אפשרות בידי לשכת המס לגבות את המס האחיד במרוכז, כנהוג לגבי כל שאר חברי ההסתדרות, אלא רק באופן אינדיבידואלי, משום שחלק מחברי המושב אינם מסוגלים לעמוד בנטל התשלום. אי־היכולת לבצע גבייה מרוכזת במושבים משקפת את הבעיות הפנימיות ובמקרים לא מעטים את תהליך התפרקותן של האגודות המשקיות.

אחיות / טדי פרויס

דרושה: עוד שביתת רעב

אם היו הח"כים שובתים רעב נגד האחיות, היתה אולי הצדקה לשביתתם. האחיות כבר קיבלו את המגיע להן, ועכשיו יש להפעיל נגדן צווי ריתוק

באמצעות שביתת רעב ממושכת גנבו האחיות את ההצגה ונהפכו למוקד, כביכול, של משבר הבריאות. מורי־הדרך היו חברי הכנסת, שלפני שבועיים שבתו שביתת רעב.

צעדם זכה להבנה, להערכה ולעידוד הרבה יותר משהיה ראוי להם, כי הם הורידו בדרגה את הנשק הלא־קונבנציונאלי הזה, שצריך להיות שמור למקרים קיצוניים ולקבוצות אנשים שאין להם דרך מאבק אחרת. למשל, אסירים שאין מעמידים אותם למשפט או גולים פוליטיים שעומדים לגרשם. ועדי עובדים, עתונאים, איגודים מקצועיים, שופטי כדורגל ומפקדי צבא מן הראוי שיחפשו דרכי מאבק אחרות. ועדי־עובדים יכולים להיעזר בשביתת עבודה, עתונאים – במאבק פובליציסטי, אגודים מקצועיים – בשביתה כללית, קצינים – בהפעלת צבא, באישור הדרג המדיני, משנה־לא־כל שכן חברי כנסת, שהם המחוקקים, [illegible]

שאין אף לאחד מלבדם. יהיה זה קצת מגוחך אם אלוף פיקוד הצפון יכתוב מאמרים נגד המחבלים במקום לשלוח את אנשיו להכות בהם, או אם עורך "דבר" יתמקם בפתחו של משרד התחבורה וישבות רעב, במקום לכתוב מאמרים נגד תאונות־הדרכים.

חברי הכנסת, במקום ללחוץ וללחוץ בכנסת ובוועדותיה, אחזו בנשק השמור לאסירים או לקבוצת אנשים אחרת, המשוללת זכויות או קולות בכנסת. במעשה "הגבורה" שלהם הם רק חשפו את חולשת המוסד המחוקק. מאבקם הפארלמנטרי לא עלה יפה? גם לאלוף פיקוד הצפון לא מובטח כי מבצעיו הצבאיים יצליחו וכי המטכ"ל יעמיד לרשותו את מלוא האמצעים הדרושים לו, לדעתו. אז מה יעשה, יפתח בשביתת רעב? אחרי שחברי הכנסת ביססו את התקדים, אין לתמוה על שמקץ ימים מעטים הלכו האחיות בעקבותיהם ושבתו רעב. יחד עמן פתח בשביתה דומה שופט כדורגל, שההתאחדות לא שיבצה אותו במשחקי ליגה א' אלא השאירה אותו בליגה ב'. יהיה זה פלא אם עובד משרד הדתות, שלא הועלה בדרגה, או קצין ששובץ לתפקיד "לא מעניין", לא ישבתו רעב בפתח ביתם של זבולון המר והרמטכ"ל.

עוד שגיאה עשו חברי הכנסת, כשכיוונו שביתתם לא נגד הרופאים ושאר עובדי הבריאות, הנוקטים עיצומים, אלא נגד הממשלה – הרי את הטיפול מונעים מהחולים הרופאים, האחיות, עובדי המשק ואנשי הצוותים האחרים. בינתיים עשתה הממשלה כברירה [illegible] לקראת הרופאים והאחיות, אבל אלה לא נתרצו

האחרונות כאמור אף יצאו לשביתת רעב.

לגופו של עניין, האחיות ראויות לתוספת שכר. לא משום שהן "לא גומרות את החודש" (גם הרופאים מתקשים לגמור) אלא משום שיש מחסור באחיות. אם הביקוש גדול מן ההיצע, מן ההגיון להעלות את המחיר (שכר במקרה זה). רופאים, לעומת זאת, יש עודף, ולכן אין להוסיף להם אף פרוסה אחת. עם זאת, אף כי האחיות צודקות בתביעתן, קשה להזדהות עמן. ולא רק בשל לשון השוק שהן נוקטות, לא רק בשל הצדקנות והיוצרות שהן הופכות ("כי בנפשנו הדבר": באמת? לצופה הבלתי־משוחד נראה, כי בנפש החולים הדבר. החולים הם המחכים לטיפול ולניתוח, ואילו האחיות ניצבות בצד המונע מהם עזרה). קשה להזדהות עמן מאחר שהממשלה כבר הלכה לקראתן והסכימה להגדלת מספר התקנים. אמנם "רק" ב־24 אחוזים ורק בתוך ארבע שנים, אבל אולי יגלו האחיות היכן אפשר לגייס כ־3,000 אחיות, כשתקופת הכשרה במקצוע נמשכת שנתיים (מעשיות) עד שלוש (אחיות מוסמכות)?

בהעדר מוצא אחר, ומאחר שהרופאים והאחיות עומדים להחריף את צעדיהם (קרי: לסכן חיי חולים נוספים ולהגביר את הסכנה לחיי חולים "לא נוספים"), נראים צווי־ריתוק כמוצא יחיד מן הסבך. אילמלי היתה שביתת רעב נשק־על אפשר היה לומר, שאם חברי כנסת יחזרו על התרגיל המקומה שלהם, הפעם נגד הרופאים והאחיות, יהיה זה במקומו. [illegible] שביתתם הקודמת נגד הממשלה.

בריאות / דר' יצחק קדמן

חוק הג'ונגל

הצעות לתיקון מערכת הבריאות מבטיחות מאקסימום בריאות למינימום אנשים. העשירון התחתון, המרוויח אחוז מההכנסה הלאומית, הרי אינו כוח ב"שוק החופשי"

"עני חשוב כמת", אמרו חז"ל. התכוונו ודאי למתרחש אצלנו כיום במערכת הבריאות. מסוכן להיות היום חולה במדינת ישראל, גם אם אינך עני, [illegible] של חולה וחסר אמצעים הוא ממשקלתי.

יותר ממיליון בני־אדם (כרבע מאוכלוסיית ישראל), חיים מהכנסה חודשית שאינה עולה על אלף שקל בחודש. חייה ובריאותה של אוכלוסיה זו תלויים לחלוטין בשירותי הרפואה הציבורית המתמוטטת. העשירון העליון באוכלוסיה, הגורף בעזרת הממשלה ומדיניות האוצר 40 אחוז מכלל ההכנסות במדינה, יכול להרשות לעצמו להתעלם מהמשבר במערכת הבריאות. תמורת "סכום סמלי" של כ־15,000 דולאר ניתן להסדיר בקלות ניתוח לב באחת המסגרות הרפואיות הפרטיות, הבצות לאחרונה כפטריות אחר הגשם.

הכל מסכימים כי מערכת הבריאות שלנו חולה מאד, אך הצרה היא שפתרונות הקסם המוצעים כיום אין בהם כל בשורה לאוכלוסיה החלשה, להיפך. רוב הפתרונות נועדו למסד ולחזק את ההפרדה בין בריאותם של בעלי היכולת וזו של חסרי היכולת.

ועדת סריינין, למשל, מציעה למסד ולהרחיב את השר"פ – שירות רפואי פרטי – תוך הסוואתו בהתפתלות לשונית. לא עוד שר"פ אלא שר"ן – שירות רפואי נוסף. אם בגלל בורות ואם בגלל האידיאולוגיה של חוק הג'ונגל, החודרת אלינו בהשפעה אמריקאית, מציעים לנו מודלים שיבטיחו מאקסימום רגישות לבריאות, למינימום של אנשים. חסידיה השוטים של כלכלת השוק החופשי מתייחסים לרפואה ולבריאות הציבור כאילו היו מצרך רגיל בשוק הסחורות, ומי שישלם יותר יקבל יותר.

פירושו של דבר הוא, שלעשרה אחוזים מן הציבור, העשירים ביותר יהיה, וכבר יש, ייצוג יותר של ארבעים אחוז בקרב אותם "כוחות שוק" נעלמים. לעשירון התחתון, לעומת זאת, יש פחות מאחוז אחד מההכנסה הכללית במשק ולפיכך אין לו כל "כוחות שוק". מדובר איפוא בזכות המיעוט של המיוחסים והתקיפים ליהנות מהכוח השקט של השוק החופשי, שוק המוצרים, שוק ההשפעה וגם שוק הבריאות החדש.

מיסוד הרפואה הפרטית בתוך כתלי בית־החולים הציבורי, תוך שימוש במתקניו ובציודו, שנרכשו והוקמו על־ידי הממשלה ועל־ידי תורמים ציבוריים ופרטיים, יביא בסופו של דבר לחיסול המערכת הציבורית.

מי שישלם יזכה לא רק לחדר יפה יותר אלא להמתנה קצרה יותר, לרופא טוב ובכיר יותר, ליחס מיוחד של הצוות הרפואי והפארא־רפואי. אם בעיית הבריאות של בעלי היכולת ייפתרו במסגרות פרטיות וחצי פרטיות, לא יימצא גם מי שיהיה מעוניין ומסוגל להיאבק על שיפור השירות במערכת הציבורית. ברגע שרפואה פרטית תהיה לגיטימית במסגרת ציבורית, לא תהיה מסגרת ציבורית. ברור לאן יופנו זמנו, מרצו, ותשומת־לבו של הרופא.

כאשר לפוליטיקאים אין אידיאות, מגיעה שעתם הגדולה של כלכלנים ובעלי האינטרס הכלכלי, שהשוויון ובריאות הציבור כולו, אינם בראש סדר העדיפויות שלהם.

הכל מכירים בכך שיש צורך לייעל ולשפר את מערכת הבריאות, לנצל טוב יותר את המתקנים ולשלם שכר הוגן לרופאים ולעובדי מערכת הבריאות. בעלי המאה ובעלי הדעה אינם מכירים, עם זאת, בכך שרוב הציבור בישראל איננו נמנה עם שכבת המיוחסים בעלי היכולת. למען רוב הציבור, ובמיוחד למען החלשים שבהם, יש לשמור מכל משמר על מערכת הבריאות הציבורית, שאם לא כן – העני באמת חשוב כמת.

העולם הערבי / דן אבידן

לא כל כך מתעניינות

האינתיפאדה לא שמה קץ לחשדנות בין אש"ף לסוריה וירדן. גם מדינות המפרץ עסוקות בדברים אחרים

שמונה חודשים מאז תחילת האינתיפאדה, המערכת הערבית אינה מגלה בה עניין רב. עובדה, ששה חודשים חלפו עד שכינסו הערבים ועידת פסגה מיוחדת לדון בהתקוממות (פסגת אלג'יריה), והיו אף מדינות ערביות, כמו ירדן וסעודיה, שניסו לבלום את יוזמתה של ועידה זו. ועידת הפסגה הניבה הכרה בין־ערבית במעמדו של אש"ף כמנהיג ההתקוממות והצהרות תמיכה למכביר באינתיפאדה, ורק מעט סיוע בפועל להמשכה.

יתרה מזו, האינתיפאדה לא שמה קץ לחשדנות הבסיסית המאפיינת את יחסי אש"ף ומדינות ערביות חשובות, כגון סוריה וירדן. גירוש תומכי ערפאת מביירות, ביוזמת סוריה, לימד כי חרף השבחים שמרעיפה סוריה על האינתיפאדה, העוינות השורשית בין אסד לערפאת נותרה בעינה. רדיפת אנשי ערפאת בלבנון ביוזמה סורית מונעת מאש"ף כרגע להקדיש את כל משאביו לליבוי האינתיפאדה ומאלצת אותו להקצות משאבים ניכרים כדי לשמור על יתרת מאחזיו בלבנון ואולי לשקם את המאחזים שאיבד.

האינתיפאדה גם לא סילקה את החשדנות הבסיסית ביחסי אש"ף־ירדן, ואולי אף הגבירה אותה. הירדנים חוששים יותר מכל מתסיסת האוכלוסיה הפלסטינית בממלכתם כתוצאה מהאינתיפאדה. מעמד ירדן בשטחים נחלש ללא ספק על חשבון התחזקות מעמדו של אש"ף. אבל ירדן לא הרימה ידיים. היא ממשיכה להזרים סיוע (מועט) לשטחים וסומכת על כך שבעולם הערבי עדיין קיימת תמיכה בשילובה של ירדן בתהליך מדיני תוך תיאום עם אש"ף. ככלל הביאה האינתיפאדה לעמדות ירדניות זהירות יותר בכל הקשור למו"מ המדיני.

במוקד התעניינותן של סעודיה ומדינות המפרץ הפרסי ממשיך לעמוד האיום האיראני כלפי משטריהן. מבחינתן האינתיפאדה היא אירוע בעל חשיבות משנית. מצבן הכלכלי הירוד יחסית מונע מהן להושיט לאש"ף את סכומי הכסף הגדולים שהארגון זקוק להם להחרפת ההתקוממות.

האינתיפאדה גרמה לפגיעה בתדמית המרתיעה של ישראל בעיני כל מדינות ערב. התמשכותה והנזקים שהיא גורמת לכלכלה הישראלית (לפי הודעת מנהיגיה) ולמורל של תושביה היהודים, חיזקו בתודעת הערבים את ההערכה שחוסנה הפנימי של ישראל איננו כה איתן, ובטווח הארוך היא אף עלולה "להתפורר" בגלל תהליכי דיסאינטגרציה פנימיים. אבל עוצמתה הצבאית של ישראל היא עדיין גורם מרתיע מבדרגה ראשונה, המונע מהקיצוניות שבמדינות ערב לפתוח במלחמה.

באשר לדרכים לפתרון הסכסוך, לא שינתה האינתיפאדה את עמדות הקונסנזוס הערביות. הערבים דבקים בתכנית פאס (שלא כוללת הכרה ישירה מצדם בישראל) כבסיס לכל הסדר מדיני ובכינוס ועידה בין־לאומית בהשתתפות אש"ף במעמד שווה לשאר הצדדים כבכסיד להשגת הפתרון המדיני. עמדות אלה לא הספיקו לשמש בסיס לקידום היוזמה המדינית האמריקאית בהוה"ת (יוזמת שולץ), שבאה לעולם בעקבות האינתיפאדה.

דרום אפריקה / "אקונומיסט" ל"דבר"

יש גבול

יותר ויותר לבנים מסרבים להתגייס לצבא הדרום אפריקאי מטעמים פוליטיים. הממשלה רואה בהם את אחד מאויבי המשטר הגדולים

קובה, אנגולה ודרום־אפריקה הכריזו ברומנית ב־20 ביולי כי הן מקבלות עקרונית את תכנית השלום לאנגולה ולנאמיביה, שהושגה בתיווך אמריקאי. נותרו עדיין הבעיות הרגילות של עיתוי – קובה עדיין משתדלת להחזיק את צבאה באנגולה זמן רב לאחר שהדרום־אפריקאים ייצאו מנאמיביה – אבל השלום נראה עכשיו יותר כסיכוי מאשר כאפשרות. אלה הן חדשות טובות לממשלת דרום־אפריקה, ולא רק משום שנסיגת הקובאנים תסלק את אחד האילוצים המגבילים את חופש הפעולה שלה בדרום היבשת. הלחימה באנגולה הקשתה על הממשלה להניע צעירים לבנים להסכים לשירות חובה.

לפני שלושה חודשים נכלא ד"ר איוואן טומס ל־21 חודש על סירובו למלא שירות צבאי. עכשיו עומד דייוויד ברוס למשפט, והוא צפוי לשש שנות מאסר אם יפסיד במשפט. אילו היה ברוס פאציפיסט דתי, הוא יכול היה להגיש בקשה לתפקיד לא־קרבי בצבא, או לבקש שירות חלופי במשרד ממשלתי. אבל הוא מתנגד לשירות צבאי מסיבות פוליטיות ומוסריות. הוא אומר שכוחות הבטחון מגינים על "שיטה פוליטית גזענית".

כל הגברים הלבנים בדרום־אפריקה חייבים לתת שירות צבאי מגיל 18 עד 55. ישנם שלושה שלבים: שתי שנות שירות רצופות, אחריהן עוד 720 יום המפוזרים על פני 12 שנים, ולבסוף עוד 12 יום בשנה עד גיל 55. יש שאינם רוצים לשרת. קבוצה בשם "הפסיקו את שירות החובה" (אי.סי.סי.) נוסדה ב־1983 כדי לארגן את התנגדותם. שר החוק והסדר, אדריאן ולוק, מתאר אותה כ"אחד מארבעת האויבים העיקריים" של דרום־אפריקה, יחד עם "הקונגרס הלאומי האפריקאי", "המפלגה הקומוניסטית של דרום־אפריקה" ו"החזית הדמוקרטית המאוחדת".

לצבא יש מדור מיוחד כדי "לאתר אנשים המנסים להתחמק משירות על־ידי מעשי ערמה". לדברי אי.סי.סי. פריסת חיילים במתנות שחורים מאז 1984 הביאה לעליה חדה במספר המגוייסים שאינם מתייצבים לשירות. שר ההגנה, גנרל מאגנוס מאלאן, אמר לפרלמנט ב־1985 כי קרוב ל־7,600 גברים לא התייצבו לגיוס ינואר, לעומת 1,600 בשנה הקודמת. הצבא אומר, שרובם היו סטודנטים שגיוסם נדחה, אבל סירובו של מאלאן לספק מספרים על התחמקויות נוספות מגיוס מעמיד הסבר זה בספק.

על אף שלפי התקנות הצבאיות החזירה תחת שירות חובה היא עבירה, לא נמנה אי.סי.סי. עם הארגונים שהממשלה אסרה על פעילותם בפברואר. אבל רשת החוקים הקיימים ותקנות החירום נותנת לאי.סי.סי. מרחב תמרון קטן. על כתב־העת של הארגון "לא בקצב אחיד" מאיימים בהשעייה, וקרוב ל־100 מעובדיו נעצרו בתוקף תקנות החירום.

לחץ זה הביא להרחבת המערכה. הארגון מנסה למצוא דרכים שלפיהן יותר גברים יהיו זכאים לשירות חלופי. עד כה רק סרבני־גיוס דתיים כשירים לכך, ועליהם להניח את דעתה של הוועדה לסרבנות דתית. האי.סי.סי. רוצה שכל סרבני המצפון ייחשבו לכשירים, ושהשירות החלופי יקוצר משש לארבע שנים.

ההתנגדות הקשוחה לשירות חובה, שהכניסה את אי.סי.סי. לצרה, קיבלה תמיכה מסויימת באחרונה מכיוון בלתי צפוי. "קרקבלודה", העתון הרשמי של הכנסיה "ההולנדית הרפורמית" שאל האם לא ראוי שדרום־אפריקה תוציא את צבאה מאנגולה. זה ינחם צעירים שאינם מסכימים לגיוס חובה מחשש שימצאו עצמם באותה מדינה. והכנסיה המתודיסטית שוקלת רעיון להכריז על עצמה כ"כנסיית שלום" ולייעץ לחבריה "לא להשתתף באלימות או בשירות צבאי מכל סוג שהוא".

מידע

★ אחוז אזרחי ארה"ב הטוענים שהחיים משעממים – 6.

★ משך הבכי הממוצע של מבוגר – 6 דקות.

★ אחוז בוגרי תיכון בארה"ב המזהים את ישראל כמדינה ערבית – 40.

מתוך הארפרס מגזין

חינוך / יעל פישביין

טיח וקלישאות

משרד החינוך מנסה לעזור למורים לדון בנושאים פוליטיים. אבל החוברת "תמורות" פוסחת על שתי הסעיפים, העיקר להישאר בקונסנזוס

מומחים קל להם לגנוב את הדעת. בהעטותם על פניהם ארשת ידענית "אובייקטיבית" הם יכולים לשכנע כי החשוך הוא באור, הפייס הוא מסביר פנים, הנרומס היא תריג.

דוגמה טובה לקלות שבגניבת־הדעת ה"מתודולוגית" היא תכנית הלימודים "תמורות". את התכנית חיברו באחרונה מומחי אגף הנוער במשרד החינוך, כדי לסייע למורים לדון בנושאים פוליטיים אקטואליים. רבבות מלים כבר נכתבו על חרדת מורים ומנהלי בתי־ספר מפני דיון אמיתי בנושאים אלה. מחברי "תמורות" עקפו את אזורי האימה בשתי דרכים עיקריות: הצגת ה"חיובי" בלבד בנושאים מעוררי מחלוקת, והקפדה שלא לזוז ימינה או שמאלה ממה שמחברי התכנית מניחים שהוא הקונסנזוס.

התוצאה: תכנית לימודים רפרפנית, מלאה טיח וקלישאות. במקרה הטוב היא מלמדת מורים איך "לעשות תנועות עבודה", דהיינו: איך להיראות כמי שעוסקים באקטואליה בלי לעסוק בה ממש, ובמקרה הרע היא מחזקת דעות קדומות, הקיימות בלאו־הכי.

האינתיפדה ערערה את הדימוי של צה"ל כצבא מוסרי. מחברי "תמורות" אינם מודים שיש בעיה. במקום התמודדות עם מה שקורה יום־יום בשטחים הם מגישים למורים אירועים ישנים, אחד מלפני כעשרים שנה והשני ממלחמת לבנון, המוכיחים שהאוייב אינו בוחל בשימוש בנשים ובילדים נגד חיילינו. אירוע שלישי עוסק בחייל גלעד הלד, שהכניע צעיר ערבי שניסה להרגו ואחר־כך חבש את פצעיו. המסקנה הבלתי־נמנעת היא, שאין בעיה, צה"ל היה ועודנו צבא מוסרי מאין כמוהו.

כדי לחזק מסקנה זאת מביאים מחברי החוברת שני מאמרים, המצדיקים את ה"חריגים" בטענה שסבלו השפלה והתגרויות בלתי־נסבלות מצד תושבי השטחים. אם מישהו בכל־זאת מתעקש להצביע על הידרדרות מוסרית, יש למחברי "תמורות" שתי תשובות: אם המישהו הזה הוא עתונאי משיבים לו, שיש מקרים שבהם העתונות מדווחת דיווחי־כזב על "חריגים" שלא היו ולא נבראו. התשובה השניה היא, שצה"ל מעמיד לדין את החורגים מן ההוראות, אם אמנם היו חריגות. שום אירוע חריג אינו מתואר בחוברת. במקרה אחד בלבד מביאים הכותבים כותרת עתון המודיעה, כי חיילים מכים יועמדו לדין. מה היה המקרה? על כך אין מלה בחוברת, ולא במקרה.

כדי להיות "מכוסים" מצרפים המחברים הערה למורה, באותיות קטנות: "בדיון יש להדגיש, שאין ברגשות קשים שאדם יכול להרגיש (כעס, תיסכול) משום לגיטימציה למעשים חריגים. על מעשים לעמוד בביקורת ערכית של העושה".

לכאורה אין מחברי "תמורות" עוסקים בחינוך פוליטי. בפועל הם עושים זאת על־ידי מבחר קטעים. במקום לתת ביטוי גלוי לדעה ש"כל הערבים רוצים לזרוק אותנו לים", הם מביאים קטע של סופר פלסטינאי המביע געגועים לחיפה, לבית־שאן, לטבריה, ליפו, לנצרת ולחברון, ומציעים שאלות מנחות, המובילות למסקנה הבלתי־נמנעת.

מחברי "תמורות" הביאו בחשבון שתלמיד כלשהו עשוי לעורר ויכוח על השירות בשטחים. כדי שהמורה יהיה ערוך למקרה כזה הם שולפים קטע מדברי קצין חינוך ראשי של צה"ל, המסתיים במשפט "קיימת אחדות דעים רחבה בדבר חובתו של הצבא להשבת הסדר באיזור על כנו".

כדי להוכיח את הנחתם, כי מה שקורה בשטחים ניתן לפרשנויות שונות, בהתאם לעמדות של כל איש ואיש, מביאים המחברים כהבה ובה דמויות שונות, שלכל אחת בהן דעה משלה על מה שקורה בירושלים.

"העולם כולו נגדנו" הוא לא רק שם של שיר אלא גם תפיסה פוליטית. מומחי אגף הנוער מביאים קטעי עתונות המוכיחים, שיש כאלה שהם בעדנו ויש אחרים שהם נגדנו. יש ויש, פשוט וסימטרי. אין כאן תרומה כלשהי להבנת יחסי החוץ של ישראל או להבנת המושג "דעת הקהל" בארץ ובעולם. בקלות יכול כל מורה להוכיח, בעזרת הקטעים הללו, ש"יש ויש", והא.

באותה חלקלקות עוסקים מחברי החוברת בבעייתיות של יחס המסורת היהודית אל המיעוטים. מכיוון שהחוברת הופקה בעידודו של מנהל האגף לחינוך דתי, נמנעו המומחים מלהצביע, אפילו ברמז, על הבעייתיות, על הפ"אסיות, על הבדלנות, על שנאת השונה והזר, שעליהם הסתמך האגף לחינוך דתי בחוזרים הפנימיים שהפיץ לפני חודשים מספר בין בוריו. כל המקורות המובאים בחוברת מציגים את דת ישראל כדת הומאניסטית, רודפת שלום, מתייחסת בשוויוניות מופלגת ובאהדה אין קץ אל הזרים.

תכנית לימודים כמו "תמורות" היא תופעה מסוכנת. מוטב לא לעסוק באקטואליה כאשר לעסוק בה בצביעות ותוך טיוח המציאות.

صكنا من الاحل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

מינוי

האקדמיה ללשון העברית בישיבתה ביום ז' בתמוז התשמ"ח בחרה באריה אבנר (בתמונה) לחבר־יועץ באקדמיה. בחירה זו היא אות הוקרה לעבודתו בתחום הלשון, בתחום הספרות ובתחום הרשות". זאת הביע בכתב פרופ' יהושע בלאו, נשיא האקדמיה, במכתב לארי אבנר. המכתב מיום כ' תמוז תשמ"ח (5 ביולי ש"ז). אבנר הוא יועץ מיוחד למנכ"ל רשות השידור.

הגיע לישראל

ג'ורג'י סלארי (בתמונה) נגן האורגן הבין־לאומי הגיע אתמול לישראל כדי להשתתף ב"הפנינג המוסיקאלי" קונצרט מיוחד שיתקיים הערב באמפיתיאטרון בקיסריה בו יקחו חלק 14 להקות של נגנים נבחרים (ילדים מגיל 6 עד 16) מבתי ספר "ימאהה".

עמדה בדברה

"לא תתחתן שוב בכל מחיר – אמנע ממך להתגרש בכל אמצעי שהחוק נותן בידי" – אמרה מבריטה ארנאודו לבעלה ועמדה בדבריה: 27 שנים היא הצליחה למנוע מבעלה את הגט. במהלך הזמן הזה היא גמרה תואר במשפטים על מנת שתוכל להיטיב ולטפל במשפט, שהפך לאובססיה. הוא, לעומת זאת, חי מזה 23 שנה עם אשה אחרת ויש לו ממנה בן. אתמול, לאחר שהמקרה עבר 57 שופטים ושש פסיקות של בית הדין הגבוה, נפסק סוף סוף הגט וערב יום הולדתה ה־60 נאלצה ארנאודו להרים ידיים. כעת עומדים האשה השנייה ובנה להשיב מלחמה: הם יתבעו את איטליה בפני הוועדה האירופית לזכויות האדם היושבת בשטרסבורג, כדי לקבל פיצוי על שנות הסבל שגרמה להם איטיותה של מכונת הצדק האיטלקית.

מיכל פלג, רומא

זכרונות מהמחתרת...

כינוסו של הוועד המפקח הארצי החדש בקרפת־חולים, שהתקיים במעמד חגיגי במושב בית־אהרון בשרון, בהשתתפותו של מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר (בתמונה), הזכיר למזכ"ל פרק עלום מימי נעוריו: "כחבר מושב "גאולים" השכן לפני למעלה מארבעים שנה. "באותם ימים, בשלהי 1947, לאחר שעצרת האומות המאוחדות החליטה על חלוקת א"י המנדטורית והקמת מדינה יהודית" – סיפר קיסר לחברי הוועד המפקח הארצי של קופ"ח, "גוייסתי על־ידי שרות־הידיעות (ש"י) של "ארגון ההגנה" לקורס המודיעין, שהתקיים במחתרת, במיבנה ערבי נטוש סמוך לבית־אהרון". "מדוע נזכר קיסר דווקא באפיזודה מחתרתית זו? – שאל מי ששאל והשיב ברמז: "גם כיום מנסים כמה גורלים ברימוס, שמשחקים במשחקי־מלחמה מבורים, להכניס את ההסתדרות למחתרת במערכת הבחירות..."

ס. שמואל

במגע היומיומי שלי עם אנשים רואה אני הרבה יותר אורות מאשר צללים, הרבה יותר חיוב מאשר שלילה, אמר נשיא המדינה חיים הרצוג, שאירח בלשכתו בירושלים את כלות וחתני פרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מרדכי נמיר לשנת תשמ"ח. הנשיא הרצוג הביע הערכתו לכלות וחתני פרס העבודה התורמים להעלאת הפריון והתפוקה במשק בהריצותם הרבה ואמר, כי מדינת ישראל תיבנה על העלאת ערך העבודה והגברת פריון העבודה והתפוקה. הנשיא, העלה בדבריו את פעילותו הברוכה של מרדכי נמיר ז"ל שהיה מזכיר ההסתדרות, שר העבודה וראש עיריית תל־אביב. בשם ההסתדרות בירך נפתלי בן משה, שבירך את הנשיא ואת כלות וחתני הפרס. "ההסתדרות שילבה מאז ומתמיד את הדאגה לרמת חיי העובד, עם הדאגה למשק לחוסן החברתי ולאיכות החיים של האזרחים. העובדים המצטיינים ישמשו מופת ואתגר לכל הציבור בישראל" אמר נפתלי בן משה. עוזי בלוך, יו"ר ועדת פרס העבודה, הציג בפני נשיא המדינה את כלות וחתני הפרס. שחר בן טן, מבדק־תקשורת חיפה, בירך בשם כלות וחתני הפרס והודה לנשיא הרצוג על קבלת־הפנים הנאה.

בצילום: נשיא המדינה, חיים הרצוג עם כלות וחתני פרס העבודה.

עם צאתו

מסיבת הפרידה לחיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, עם צאתו לארה"ב בראש משלחת העליה, נערכה בסוף השבוע שעבר במרכז הספורט הנופש בגבעת־ציונה. בין האישים הרבים שבאו להיפרד מצ'סלר היו ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, יו"ר הכנסת, שלמה הלל, השרים, יעקב צור, משה שחל ומרדכי גור, יו"ר הסוכנות היהודית, שמחה דיניץ, ראש מחלקת העליה, אורי גורדון, גזבר הסוכנות לשעבר, עקיבא לוינסקי, שגרירי ארה"ב, הולנד וצרפת ורבים אחרים. בלטו בקהל אסירי ציון לשעבר, ביניהם כאלו שהגיעו ארצה רק באחרונה. בדברי ברכתו אמר שמעון פרס, כי יציאתו של צ'סלר בראש משלחת העליה לארה"ב היא הכנה לתפקידו הבא, כראש משלחת העליה בברה"מ.

בתמונה: שמעון פרס וחיים צ'סלר.

עבר מרחק

שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ כבר עבר מרחק של 1.6 מיליון ק"מ במהלך שש השנים האחרונות, אך נראה כי יצטרך לעשות דרך ארוכה במהלך ששת החודשים הבאים עד שהנשיא רייגן יפרוש מכהונתו. כתבים אומרים כי שר החוץ בן ה־67 מוכיח יכולת רבה להתמודד עם קשיים שהוא נתקל בהם בדרכו. יכולתו מתוארת כמדהימה. בין השאר מציינים כתבים שכאשר מטוסו טס בשמי האוקינוס השקט, הוא קרא ספר על מדיניות החוץ האמריקאית, שעה שעוזריו הכינו לו נאום והכתבים שמלווים אותו ישנו. מסעו של שולץ לאסיה, שהסתיים ביום ו' כלל תשע תחנות ב־18 ימים ובמהלכו עבר שר החוץ מרחק של 45,500 ק"מ. שולץ עבר קשה במיוחד בשנת 1988. מהתחלת השנה הוא ערך 14 מסעות, שבהם מתחיל יום העבודה בדרך כלל בשעה 6.00 בבוקר ומסתיים כעבור 16 עד 18 שעות. שולץ מקיים מדי פעם שיחות עם העתונאים המלווים אותו בחלק האחורי של מטוסו. לעתים קרובות הוא מזמין את הכתבים לאזור מגוריו ליד תא הטייס למסיבת עתונאים בלתי רשמית הנמשכת לרוב בין 20 ל־30 דקות. (עי"ר)

חיפש ומצא

אחד מחברי המשלחת של מזכירי ועדים שביקרה בברה"מ ביוזמת רקי"ח היה יהושע פרץ מאשדוד. האיש, שהצביעות לא היתה אף פעם אחת מתכונותיו, מבקש מכתב המקומון "המערכת" שיאמין לו שדיבר "רוסית על הכיפאק אחרי יומיים" ושבשפה זו שוב לא היה ניתן "למכור" אותו; כמי ששמע בארץ הרבה סיפורים על הק.ג.ב, הוא חיפש אותם ומצא שסוכני השרות הזה "לא עקבו אחרינו אף פעם" (המשלחת היתה אורחת האיגודים המקצועיים בברה"מ). פרץ החליט לגלות את האמת על החיים בברה"מ. יום אחד, הוא מספר, נכנס לבניין מגורים, דפק על דלתה של אחת הדירות, אמר לאשה שפתחה את הדלת שהוא תייר (שהרי הרוסית כבר היתה שגורה בפיו) ואמר לה "יאחרש ואדה" (אני רוצה מים). והאשה הכניסה אותו פנימה ומזגה לו מים עם פסל. מזכיר הוועד מאשדוד ביקש את רשותה להסתובב בדירה, פתח את המקרר וגילה בו דגים, בשר, ופירות. החדרים בדירה שהיתה מרוהטת היטב ומצויידת בטלפון וטלוויזיה, היו קטנים. בעלת הבית היתה פעורת פה בכל עת ביקורו של האורח הלא קרוא בדירתה. פרץ מרוצה גם על מחסור ותורים. הוא מבטיח כי באחד במאי הקרוב יטול את בנו ושניהם יצעדו יחדיו תחת הדגל האדום.

דני צדקוני

חבשוש מהסס

יו"ר ארגון עובדי התעשיה הצבאית, שלום חבשוש, שהומלץ על ידי מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לתפקיד המנכ"ל של קרן הפנסיה "מבטחים", מהסס לקבל על עצמו את התפקיד. חבשוש יודיע סופית על החלטתו עד אמצע השבוע ובינתיים נותרה "מבטחים" ללא מנכ"ל, מאז פרש מהתפקיד עמוס ערן, בראשית יוני. חבשוש מסר ל"דבר" כי עובדים רבים בתעשיה הצבאית לוחצים עליו להשאר בראשות הארגון, עקב הצורך לשמור על זכויות העובדים לקראת הפיכתה של התעשיה הצבאית לחברה ממשלתית. אם חבשוש יחליט בסופו של דבר לוותר על "מבטחים", עשוי ראובן אגל, כיום מנכ"ל "נתיב", להציע עצמו לתפקיד.

- חיים ביאור

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

לא לתת השמנה לחתול

בזמן האחרון יש הרבה יועצים לצה"ל כיצד להתגבר על הנעשה בשטחים, במיוחד כיצד לשמור על בטחונם של המתנחלים. לפי דעתם של יועצים אלה הצבא הנמצא בשטח לא עושה די כדי לדכא את המהומות. אחד מהיועצים הוא השר בלי תיק מרדכי גור, שהציע בממשלה לארגן גוף בטחוני מתוך המתנחלים – כעין הגנה מרחבית לפי הדגם שהיה עוד בזמן שלטון הבריטים.

ברצוני להעיר לכבוד השר שבימים ההם כאשר פעלה ההגנה המרחבית שררו תנאים אחרים. לא היתה לנו מדינה וצבא חזק כבימינו. הצבא הבריטי או המשטרה ראו כאן למקום כו ערבים תקפו יהודים מאוחר מדי. השלטון הבריטי לא היה מעוניין שישרור שקט בין הערבים ליהודים מתוך העיקרון של "הפרד ומשול". לא כן היום. הצבא חזק ויודע את מלאכתו גם בלי הגנה מרחבית של אזרחים בשטח. רק זה חסר לנו למסור למתנחלים לא רק נשק אלא סמכות רחבה של חוקים כדי שיוכלו לנוע בשטח ללא פיקוח לאור הגורמות המקובלות שהמתנחלים יוצרים לעיתים, ומשלהבים את היצרים של שני הצדדים.

חיים הצורי
אילת השחר

לא אנחנו!!

רוצה אני להזכיר למנהיגי המדינה מספר עובדות בסיסיות:

לא אנחנו יצרנו את בעיית הפליטים הערביים, לא אנחנו נסכלנו לאורחים שלווים, לא אנחנו מנענו משכנינו לחיות חיים נורמליים.

כל מי שטוען שאנחנו אשמים במה שקורה כעת באזורנו אינו אלא מזייף את ההיסטוריה. שום ועידה בין־לאומית לא תפתור את בעיית היהודים והערבים.

בתקופה זאת, כאשר מנהיגי מעצמות־העל מצליחים לשבת יחדיו ולדון בבעיות העולם כולו – וזאת ללא ועידה בין־לאומית – יש לעשות הכל שאתם, מנהיגינו, תשבו יחדיו עם מנהיגי מדינות ערב – עם כל אחד בנפרד או בולם יחד, אך סביב לשולחן עגול פנים אל פנים – כדי ליישב את בעיותינו בשקט ולשביעות רצון כל הצדדים הנוגעים בדבר.

רק כך רואה אני את הסיכויים לשלום אמיתי באזורנו.

שרגא פאוסט
רעננה

למען הדיוק

ב"דבר" מיום א' 8.5.88 במדור "לפני 60 שנה" בידיעה על פתיחת אולם "אוהל שם" בתל־אביב כתוב, כי הוא נקרא ע"ש שמואל בלום, מבלי להוסיף אף מלה אחת על מיהותו של האיש.

ברצוני, כאחד המשתתפים באותו המעמד וקרובים לעניין להוסיף שתי בקורות:

א. שמואל בלום היה תעשיין יהודי ליטאי מאמריקה וציוני בלב ונפש עם הרבה רצון טוב ואפשרויות, שהגיע ארצה לראשונה ב־1908, שנית ב־1913, שלישית ב־1919 ורק ב־1926 הצליח לייסד כאן ביח"ר לשיניים תותבות ובמלה שם ישנה התחלה של שמואל וסופה של בלום.

ב. טעם נוסף לשם "אוהל שם" הוא:

משוררנו הלאומי ח.נ. ביאליק, שהיה ידידו של שמואל בלום ותחת השפעתו באה התרומה של 7 אלפים לי"מ, עלות הבניין, כתב באחת מעבודותיו המוקדמות את הפסוק "עוד אשובה אליכם, אוהלי שם ועבר". כאן הוא הגשים את הקמת אוהל שם מתוך תקוה, שעם הזמן יצליח להגשים גם את החלק השני, היינו: הקמת אוהל עבר אך לצערנו לא הספיק, היות וב־1934 נפטר.

יהודה צוקר
תל־אביב

הר הבית בידינו?

אוי לה לאותה בושה ששר הדתות צריך להסביר ולהתנצל בכנסת על כך ש"העז" להפור חפירה בירושלים.

עליו לעמוד על בימת הכנסת, בית המחוקקים של מדינת ישראל ה"חופשית" ולהסביר לשואלים, חבריו לכנסת, איך "פשע פשע" שכזה מבלי לתאם עם הוואקף.

האם אוזניכם שומעות את אשר פיכם מדבר?
הר הבית בידינו!
ירושלים איננה בידינו!

טילי צברי
בשם אלי"ר
אמהות למען ישראל
בית אל

חוק החינוך המיוחד

בשם ההורים לילדים חריגים, ברצוננו להודות מעל דפי עיתונכם ליו"ר ועדת החינוך של הכנסת, חה"כ נחמן רז, שהתגלה כידיד נאמן ולוחם נמרץ למען רווחתם של הילדים החריגים בישראל.

עם כניסתו לתפקיד יו"ר ועדת החינוך פנה לחה"כ אמירה סרטני שנבחרה לראשונה לכנסת הי"1 וביקש ממנה לקבל על עצמה את נושא הילד החריג. חה"כ נחמן רז עמד מאחוריה לאורך כל דרך החקיקה, שידעה עליות ומורדות, והטיל את מלוא כובד משקלו כדי לגבור על המכשולים, עד לסיום המוצלח לאישור החוק.

תודתנו גם לחברי הכנסת מכל הסיעות, שנרתמו לקידום החוק והצביעו בעדו, ובמיוחד לחה"כ אמירה סרטני שיזמה את החוק והגישה אותו כהצעת־חוק פרטית.

נגה יפה, יו"ר הוועד
ארגון הורים ירושלמי
לחינוך המיוחד

טמן לעצמו פח

קשה להבין את הגיונו של אפרים שטיפמן מקרית אונו. הוא קובע, כי אין לטעון לזכויות היסטוריות, כי "במהלך ההיסטוריה הוחלפו לא מעט עמים מקום".

נבוך אלא מה אני מייעץ לאפרים שטיפמן לקרוא טוב טוב את המשפט הזה שלו, עד שיבין איזה פח טמן לעצמו. שהרי, אם יש עם שהחליף מקום וכבש הרבה מקומות לא שלו – זהו העם הערבי. עם זה יצא מחצי האי ערב וכבש את מצרים (שם יושבים קופטים שמעולם לא עזבו את ארצם ההיסטורית), את סודאן (שם יושבים כושים שמעולם לא הלכו לגולה), את כל צפון אפריקה (שם יושבים קבע הברברים), את סוריה, עיראק וחצי עולם. הוא עשה זאת בכוח הזרוע, בחרב ובאש. כך כבש גם את ארץ־ישראל (עוברה).

לפי ההיגיון של אפרים שטיפמן, יש לכל עם בעולם אותה זכות כלערבים על ארץ ישראל, אבל, ברגע שהדבר נוגע בערבים – ההיגיון חדל לפעול. לערבים מותר הכל. לאחר שהם כבשו ודיכאו עמים וארצות, ההיסטוריה נעצרת. אפרים שטיפמן ודומיו טוענים (כמו הערבים), שאסור לשנות דבר. זהו!

הרי דווקא לפי הגיונו של שטיפמן, יש לנו לפחות אותה זכות על הארץ הזאת, כמו לערבים (אפילו בלי להזכיר את התנ"ך ואת הזכויות ההיסטוריות!)

ורצוני להעיר כאן: לו ניהלנו את מאבקנו לפי קריטריון זה ולו הרגלנו את העולם לשמוע את הטיעון הזה בלי הרף (בלי לעזור לערבים להשמיע את טיעוניהם האווילים), כי אז היה הרבה יותר קל להשיג שלום הגיוני ואנושי. אבל, אם אתה מצרף את קולך לזעקה הערבית המתחסדת על "גזילה, קיפוח ורצח" (שעה שהם אשמים בכך פי כמה), כיצד אתה סבור יסכים הערבי "הצדיק" לעשות שלום עם היהודי "הרשע"?

אריה פלדמן
רמת גן

המשך הקו המוטעה

הפלשתינאים היו יכולים לחיות במדינתם אם היו מכירים בהחלטת האו"ם מ־1948 על חלוקת א"י לשתי מדינות יהודית וערבית. הם בחרו אז ליישב את המחלוקת בשדה הקרב והפסידו אופציה מצויינת שניתנה להם.

עד 1967 היו יכולים להקים את מדינתם ביהודה, שומרון ועזה שהיו תחת ריבונות ערבית, אבל במקום זאת בחרו להכות לאפשרות של הכחדת ישראל ושוב הפסידו גם אופציה זו עם התקפתם על ישראל ב־1967.

בסוף 1987 פתחו באינתיפאדה הממשיכה את הקו המוטעה בכך, שהיא גורמת לורם הגירה גובר והולך של פלשתינאים שקצה נפשם בתנאים הבלתי־נסבלים השוררים בשטחים.

האינתיפאדה היא, לדעתי, תקיעת סכין עצמית של הפלשתינאים שאף פעם לא הצליחו לגשר בין הדמיון למציאות.

יהונתן הרמן
קרית נורדאו

דבר

לפני 60 שנה

באלפור בן 80

בלונדון נתקיימה בנשיאות יורש העצר, סעודה חגיגית מטעם האקדמיה הבריטית לכבודו של לורד באלפור למלאת לו 80 שנה. יורש העצר נשא נאום הלל – כפריגואי כמעט הספר המחשבה. לורד מלצ'ט חתם על אגרת ברכה בשם ההסתדרות ציוני אנגליה.

משטר ברזל במצריים

בקהיר נאסרו תלמידים, פקידים ומוכרי עתונים הנאשמים בהשתתפות בהפגנות נגד הממשלה ובשבירת שמשות עגלות־הטראם והכוכיות פנסי המאור.

לפני 40 שנה

הבנה עם מדינות ערב תוך מגע ישיר

כך אמר ראש הממשלה ד. בן־גוריון. המסקנה היא שקודם כל עלינו לעמוד במלוא אונו תלויות ודוקים ומוכנים לקרב. רק בכוננות צבאית מלאה וגדולה נוכל לעמוד בשתי המערכות גם יחד, הצבאית והמדינית.

כך נתפס המרגל מוביאנסקי

שמו של המרגל היהודי בירושלים, שהוצא להורג, היה משה מוביאנסקי ומעשיו נתגלו לאחר שנמצא אצלו מכתב הבריטים. נמצאה אצלו גם מפת הביצורים היהודיים בירושלים.

לאחר חקירה, הוחל לגלות את קשריו עם רשת הריגול הבריטית.

רווחי החברה למטבעות – 1.43 מיליון ש"ח
בנק ישראל מתחרה בחברה הממשלתית למטבעות

מאת אריה לינדנבאום

מטבעות

החברה הממשלתית למטבעות ומדליות סיימה את שנת הכספים החולפת ברווח מתואם של 1.43 מיליון ש"ח. החברה, לדברי המנכ"ל אליעזר שילוני, על אף היותה קטנה, יחסית, משלימה בכך שנה שלישית ברציפות של ריווחיות. בתשעת החודשים שהסתיימו ב־31.12.86 היה הרווח 0.96 מיליון ש"ח. הרווח לשנת 1987, לאחר ניכוי תשלומים הוא בסך 1.27 מיליון ש"ח והכסף הועבר לאוצר המדינה.

"אין לנו חובות" הכריז שילוני והתשואה על ההון העצמי שהושגה הרווח לרווחים היא כ־20% במונחים ריאליים.

מחזור מכירות החברה המתואם הסתכם בכ־19.7 מיליון ש"ח.

כתוצאה מן הפעילות המסחרית העבירה החברה הממשלתית למטבעות ולמדליות סך 3.12 מיליון ש"ח לאוצר המדינה, לפי הפירוט הבא:

1.4 מיליון ש"ח – תשלומי מס הכנסה
1.27 מיליון ש"ח – תמלוגים
0.45 מיליון ש"ח – דיבידנדה
בס"ה – 3.12 מיליון ש"ח.

יצוא החברה למטבעות הגיעה לכ־21% אחוז מכלל המכירות והסתכם בכ־2.5 מיליון דולר. עיקר המכירות היו לשוקי צפון אמריקה, מערב אירופה ויפאן.

ב־1987 נמכרו כ־14 אלף פריטים מן הסוג של מדליות זהב בקבוצת מדליות "שמע ישראל". הכוונה למדליות "שמע ישראל" בקטרים שונים ומתכות שונות, לרבות המדליות המשובצות כעדיליינים. מקבוצת המדליות "צאתך בשלום" נמכרו 14.5 אלף פריטים. מדליית גוטמן הצבעונית, על־פי ליטוגראפיה של גוטמן, נמכרה עד עתה בכ־5,000 פריטים שונים, לרבות המדליות המשובצות בעדיליינים.

בנק ישראל מפר התחייבותו

אליעזר שילוני, מנכ"ל החברה הממשלתית למטבעות ומדליות כינס השבוע מסיבת עיתונאים מיוחדת בהקשר לדיווח על ריווחי החברה בסך 1.43 מיליון ש"ח.

במסיבת העיתונאים יצא שילוני נגד בנק ישראל על שבדבריו משחק משחק לא הוגן בכל הקשר בהפצת פריטים שבהנפקת בנק ישראל.

לדברי שילוני, יש לחברה הממשלתית למטבעות ומדליות חוזה מיוחד עם בנק ישראל לפיו החברה מקבלת הזכות להפיץ את כל מטבעות הזיכרון שבהנפקת בנק ישראל, במקביל למדליות שהחברה מנפיקה.

בנק ישראל מצא עניין לעקוף מעט את החוזה עם החברה למטבעות ומנפיק באחרונה מטבעות בתקן של מטבעות זיכרון. הכוונה למטבעות עם דיוקן הרצל, ז'בוטינסקי, ומטבעות חנוכה בני מחצית השקל המופצות על־ידי הבנק לכל דורש במחיר הנקוב, במהדורה של כמיליון עותקים ובאריזות מיוחדות במחיר הכולל עמלה גבוהה. זאת ועוד: הבנק מסר זכויות הפצה גם לשרות הבולאי המקבל אחוז עמלה בעוד שבהנעיות החברה למטבעות אין מוכרים פריטים אלה.

מרבית הפריטים שבהנפקת בנק ישראל, למעט מטבעות הזיכרון המוכרות המופצות על־ידי החברה למטבעות זיכרון, מופצות על־ידי הבנק במחירים הנקוב, בלי תוספת מע"מ ומבלי שהבנק חייב בתשלומי מס הכנסה והתמלוגים לאוצר, כפי שהדבר מחייב את החברה למטבעות. "זו תחרות לא הוגנת", טוען מנכ"ל החברה למטבעות והוא מבקש להעביר הסכסוך לייעוץ המשפטי לממשלה, שכן הדבר פוגע מאד בחברה.

הציבור בארץ ובחו"ל מכיר בחברה הממשלתית למטבעות כגוף בלעדי להפצת מטבעות ישראל ואילו עתה מתברר שבשוק קיימת כפילות מסויימת, כאשר פריטים מסויימים (אלה שבהפצת הבנק) זולים לעומת הפריטים שבהפצת החברה הממשלתית.

הלוח הכללי

עסקים

אולמות

הצעות עבודה

מכוניות

מכונות כתיבה

הלוואות

דירות

רוצים לקנות

ריפוי והרזיה

רהיטים

מקרים

[illegible]

לבית"ס הניכון ההישבותי "אשל הנשיא"
דרושים מורים
לשנת הלימודים תשמ"ט במקצועות הבאים:
★ מורה לתושב"ע – משרה חלקית
★ מורה למתמטיקה
★ מורה לביולוגיה – ממלא מקום
★ לבורנט / תלמבורנית בביולוגיה וכימיה מורה לבית
מעוניינים מתאימים
יפנו לנוצרת בירוש
טל' 433875 – 057-423847

נהג ! עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.

תן טרמפ לחייל !

משיח / נתן רועי

על סף דלתנו

„שיחת השבוע" של בית חב"ד פורץ לתיבת הדואר ופותר קושיות שונות. המשיח כבר קרוב מאוד – נאמר שם

מדי שבוע מגיעים לתיבת הדואר שלי ניירות ומכתבים שונים. אחד המדורים שבהם הוא „שיחת השבוע" של בית חב"ד תל־אביב, שעיקר עיסוקו הוא מתי יבוא המשיח. בתיה הכט, מנהלת הגליון „שיחת השבוע", מסבירה כי „שיחת השבוע" נערך ויוצא לאור על־ידי מרכז צעירי אגודת חב"ד בכפר חב"ד, אך מוגש בתל אביב על־ידי בית חב"ד המקומי. כך שהדברים בו אינם מיוחדים לתל אביב והוצאת רחוקא. להלן כמה פנינים מתוך גליונות אלה:

„אנו מצפים למשיח שיתקן את העולם הנבוך והמבולבל שלנו ושיגלגל מפנה רוחני עילאי בעולם כולו. ארץ ישראל ובית המקדש מהווים מעין 'נורת ביקורת' במערכת זו. ההימצאות של היהודים בארץ ישראל וקיומו של בית המקדש מעידים, שגם הקדוש ברוך הוא שוכן בתוכנו, כשם שנורת ביקורת מעידה על תקינות המערכת". אבל העיתון מוסיף בצער: „הגאולה הרוחנית עדיין לא החלה כלל וכלל; עדיין שרויים אנו בשיאו של חושך הגלות (במובן הרוחני)". (גליון 33 – 31.6.1987).

בגליון 44 נמצאת תשובה לשאלה המטרידה: האם מותר לרקוד ולמחוא כפיים בשבת ובחג. הרב יוסף גינצבורג, רב מקומי בישוב עומר, הוא הפרשן לענייני כפיים של „שיחה" והוא כותב: „עקרונית, אסרו חכמים למחוא כפיים ולרקוד בשבת וביום טוב, אפילו אם עושים זאת לשמחת נישואין... ותלמידי הבעל שם טוב וממשיכי דרכו נהגו כך לשמחה של מצווה בכל שבת ויום טוב. ואין להחמיר בזה ובפרט כשמחיאות הכפיים אינן משמשות לכעין תיפוף קצבי".

אבל העיקר הוא שאלת המשיח „בימינו אלה, אחרי כל כך הרבה תלאות ואחרי כל כך הרבה תורה ומעשים טובים שלמדנו וקיימנו במשך כל השנים האלה – נכתב בגליון 66 – קרוב לוודאי שגם מלאכת 'צחצוח הכפתורים' נסתיימה זה מכבר, ומשיח צדקנו יכול כבר לבוא לכל הדעות... התקופה שלנו כולה היא שעת רצון מיוחדת במינה לבוא הגאולה. הארועים שמתרחשים בתקופה זו מטרתם לעורר את ליבנו לאמונה, לתשובה ולהתחזקות בתורה ובמצוות – כדי שאכן נהיה ראויים לבוא המשיח. עלינו להבין, שאין מדובר עכשיו במשהו אוטופי ו'עתידני' אלא בדברים שעומדים ממש על סף דלתנו. עלינו לפנות בתפילה ובתביעה לקב"ה – כשם שאנו מתפללים על כל צרכנו ובעיותינו – שיביא לנו מייד את הגאולה".

גם על בעיית הגיור יש ל„שיחת השבוע" מה להגיד: „הנה באו אנשים והחליטו שהם מוותרים על הגיור ומכניסים לקהל ישראל כל אדם שחפץ בכך", נאמר בגליון 76. „לפי כל שכל והגיון זהו זיוף. לא יתכן ליטול שם של דבר כלשהו ולהצמידו לדבר מנוגד תכלית ניגוד. יכולים אנו לתאר לעצמנו איזו סערה היתה פורצת, אילו מישהו היה מקים תנועה הקוראת להקמת מדינה פלשתינית וקורא לתנועתו בשם 'התחיה' או לחילופין תנועה הדוגלת בטרנספר היתה מכנה עצמה 'שלום עכשיו'".

ארץ חמדה / צבי אילן

פגוש את החופר

ברשימתו הקודמת של צבי אילן במדור נקטע הקטע הזה, ואנו מביאים אותו כאן במלואו.

בעל המדור יוצא לבלות את חופשתו השנתית בחפירה, כרגיל. הפעם ענה מלאה ראשונה בבית הכנסת שגילה בענים שביער יתיר, עם דוד עמית, מטעם אגף העתיקות, הקרן הקיימת ובית ספר שדה כפר עציון. כמתווה לקוראי „דבר", אהיה מוכן לארח אותם בסיום החפירה (לא בקבוצות גדולות, כמובן), משהו מעין „פגוש את החופר". מי שמעוניין לראות חפירה בעת החשיפה ממש מוזמן לענים ביום ו', 10.8, ב־10 בבוקר. האתר נמצא ממש ליד הכביש, מול הישוב הקהילתי שני. נוסעים לשם בכביש המוליך ליער יתיר ולישובים היהודיים של דרום הר חברון (ליבנה־שני, עמשא, בית יתיר, סוסיא, מעון, כרמל), המסתעף מהכביש לערד, כמה קילומטרים לאחר צומת שוקת. השילוט לישובים הוא מאיר עינים.

אפשר לקבל מידע בבית היערנים של הקק"ל ביער יתיר (14.5 ק"מ מכביש ערד). לבאים מובטח סיור מודרך. אפשר לבקר באותה הזדמנות בסוסיא הקרובה ולעשות פיקניק בחניון ביער יתיר. אם הנסיון הזה יצליח, אולי נרחיב את המנהג של „פגוש את החופר באתר" על אתרים נוספים וכך ייקשר הקשר בין המתעניינים הרבים לבין החופרים בשטח. להתראות, וסעו בזהירות.

חיילים מהמשטרה הצבאית של אל־סלבדור לאחר שירו גאז מדמיע וכדורים חיים לעבר כמה מאות סטודנטים ואנשי איגודים מקצועיים, שהפגינו שלשום בבירה הסלבדורית. (צילום: א.פ.)

אסטרטגיה

לזרוק את הנשק הגרעיני

הנשק הגרעיני איבד מחשיבותו – אומר אוואן לוארד בספרו החדש „החרב הקהה" – משום שאינו יכול להשפיע על סכסוכים מקומיים. תפיסה אסטרטגית חדשה

זה שנים מקובל להצדיק את ההוצאות על הכנות צבאיות על־פי המימרה הרומית: „אם רוצה אתה בשלום, היכון למלחמה". רעיון נדוש הוא בין מקצוענים צבאיים, שעצם פריצת מלחמה היא כשלון. אדוניהם הפוליטיים מצדיקים תקציבי הגנה בנימוק ההרתעה. אי אפשר, כמובן, להוכיח האם מה שמוגדר כהרתעה הוא המביא לתוצאה הרצויה, או אולי יש גורם אחר להצלחה. הצרה היא שדי בטעיה אחת בחישוב – על פני עשרות שנים – כדי שהתוצאה תהיה קטסטרופלית. מכאן נובעת השמרנות בחשיבה האסטרטגית. אף־על־פי־כן, אחרי תקופה ארוכה ללא מלחמה, יש המתפתים להניח כי ההרתעה היא מהומה רבה על לא מאומה, וכי מחסני הציוד הצבאי שבהם היא תלויה לכאורה הם בזבוז המשקף דפוסי מחשבה אנכרוניסטיים.

אוואן לוארד סבור שאנו לכודים בדפוסים אנכרוניסטיים כאלה. „החרב הקהה" הוא ספר מעורר מחשבה ומבוסס על ידע רב. מעלתו הגדולה היא שהוא מציב את השאלה, האם חל שינוי יסודי בגורמים למלחמה ובאופי המלחמה. לוארד טוען באורח משכנע, כי אכן חל שינוי כזה, אף שיתכן שהוא מפריז בטענתו.

שלא כאחרים שטענו כי תפקידה של העצמה הצבאית נשחק, לוארד איננו אומר שזו תוצאה מתיקו ביכולת ההרס ההדדי של מעצמות־העל. למעשה, הוא טוען שהנשק הגרעיני איבד את הרלוונטיות שלו בגלל סיבוכי ההרס העצמי הכרוכים בשימוש בו נגד מעצמה גרעינית אחרת, וכן בגלל אפשרות של שימוש בלתי מוצדק בנשק זה בסכסוך עם מעצמה בלתי גרעינית.

על־ידי הפניית תשומת לב ליעדיה של פעולה צבאית ולאפשרויותיה, עוזר לוארד לתקן את המעוות בספרות המחקרים האסטרטגיים. זו הניחה לעתים קרובות מדי, כי יתרונות פוליטיים גדולים נובעים באופן טבעי ממחסני נשק גדולים. כשם שהפחד מפני מלחמה גרעינית חשוב במניעת מלחמה בין המדינות המתועשות הגדולות, כן חשובים תהליכי הדקולוניזציה ומורכבות החיים הפוליטיים הכרוכה בהם באזורים השונים. הסכסוכים אשר בשבילם מתוכננים האמצעים הצבאיים המפותחים ביותר יתכן שלא יתרחשו כלל, בעוד שכלי הנשק הגרעיניים הם חסרי תועלת, כשצריך להשפיע על אותם סכסוכים שבכל זאת קורים.

בהסתמכו על הניתוח היסודי שהוא עשה בשביל מחקרו הקודם על „מלחמה בחברה בין־לאומית", הוא מראה שהמלחמה המודרנית היא יותר ויותר מקומית באופיה. אנו רחוקים עתה מן המלחמות הקולוניאליות והמלחמות האנטי־קולוניאליות שבאו אחריהן. המדינות המפותחות אינן נוטות לפתוח במלחמת עולם חדשה. הוא מוכיח את חוסר התבונה בנסיונותיהן של המעצמות הגדולות להתערב במלחמות מקומיות אלה, ומביא את דוגמאות וייטנאם ואפגניסטן. הוא מבקר קשה את נטייתו של ממשל רייגן לתמוך בקבוצות המתמרדות נגד משטרים שמאליים, ומציין שתמיכה כזאת מצליחה רק לעתים נדירות, נוטה להגדיל בערכם המוסרי של המורדים ומייחסת להם בטעות אידיאלים מערביים, ובאותה עת היא יוצרת תקדימים, שאויבי המערב יוכלו לנצלם בקלות בבואם לערער משטרים שמרניים.

לוארד מכיר בכך שמוסדות דיפלומטיים הוכחו כבלתי מספיקים בחיפוש אחר פתרונות של שלום לסכסוכים מקומיים אלה. הוא משתמש בידיעותיו הנרחבות על דרכי פעולתו של האו"ם לא רק לשם ביקורת יסודית של כשלונותיו, אלא גם כדי להצביע אל אפשרויות לשיפור.

אין ספק שהמעצמות הגדולות מתחילות לאבד את תאבונן להתערבות צבאית מלאה במקומות מרוחקים בעולם. כולן סובלות מתוצאות הבטחון המופרז ביכולתה של פעולה צבאית החלטית לפתור בעיות פוליטיות מורכבות. אפילו ממשל רייגן בעל הרטוריקה הלוחמנית השתדל למנוע את הסתבכותם של כוחות הקרקע שלו בסכסוכים אזוריים (ראה באיזו מהירות הם יצאו מלבנון). אולם מגיעה זו לא חלה עד כה על שימוש בכוח צבאי מרוחק, בעיקר באוויר (כמו בלוב). במקום שעשו זאת היה זה או למטרות מוגבלות, או במקום שהיה בו מצב פשוט מבחינה פוליטית.

מפתיע הדבר שלוארד אינו נותן שום ניתוח של תפקיד סחר הנשק. ניתוח כזה לא בהכרח היה מזיק לתזה העיקרית שלו. ספקי הנשק הגדולים יכולים להצדיק את הסחר כאמצעי בטוח יחסית – ומכניס רווח לא רע – להבטחת האינטרסים שלהם ולתמיכה בידידיהם באזורי מצוקה. בפועל היה סחר הסמים אחד האמצעים החשובים ביותר, שעוזר לפזר את העצמה הצבאית ולהגביל יחד עם זאת את השפעת המעצמות הגדולות.

נכון שרבות מן המלחמות הן מלחמות אזרחים, אבל המלחמות הגדולות הן על־פי־רוב בין מדינות. אולי אין הן שכיחות ביותר, וכל אחת מהן חורגת ממגמותיה של המערכת הבין־לאומית. אבל ההשפעה המעשית שלהן יכולה להיות עצומה. כשמסתכלים במפרץ ובמזרח התיכון, קשה לטעון שהעצמה הצבאית היא בלתי רלוונטית בעידן המודרני, כל עוד מלחמת איראן־עיראק והסכסוך הערבי־ישראלי מייצרים תוצאות כלכליות ופוליטיות כה עמוקות. נכון גם שבדרך כלל המלחמות המודרניות מקומיות, אבל האדוות של סכסוך מקומי עשויות להתפשט למרחקים. יתרה מזו, לוארד בעצם לא אומר שאין שום אפשרות למלחמה בין מדינות מפותחות, או שיחסים צבאיים אינם רלוונטיים כשבאים להכריע כמה ממשית האפשרות הזאת. פירוש הדבר שאין מסקנות מעשיות רבות מן ההבחנה הנכונה שמלחמה כזאת היא מאוד בלתי סבירה.

תמונות מן המסע. כשהחל מייקל דוקאקיס במסע הבחירות שלו, לפני קצת יותר משנה, האמינו רק בודדים, שהוא יגיע להיות מועמד המפלגה הדמוקרטית לנשיאות. אך הוא עשה זאת. כמו המושל קארטר, כך גם לגביו שאלו תחילה "מייקל מי?". יחד עם שאר המתמודדים הדמוקרטיים הוא כונה "גמד". אולם אט אט נפלו כל האחרים והוא נותר המנצח. סקר דעת הקהל האחרון, שערכה בסוף השבוע רשת האי.בי.סי., קובע כי דוקאקיס יגבור על יריבו הרפובליקאי בוש. האם זהו אפוא הנשיא הבא של ארה"ב? למעלה: תמונות משנה של מסע.

כנסת / שבח וייס

סימני אלימות

הלינץ' שעשו חברי סיעת הליכוד בשלמה הלל הוא רק אות אזהרה למה שיקרה בכנסת הבאה

מה שאירע זה לא כבר בכנסת, כאשר רוב חברי סיעת הליכוד כמעט עשו לינץ' ביושב־ראש הכנסת, הוא אות אזהרה.

בל נטעה. בין חברי הליכוד בכנסת אפשר אמנם למצוא כמה ג'נטלמנים, אך לצידם מכהנים ח"כים אלימים, גסי־רוח, בלתי מרוסנים, המסוגלים לרמוס את כל המסגרות הדמוקראטיות.

שלמה הלל הוא מטובי הספיקרים שהיו אי־פעם לפארלמנט הישראלי: שקול, נבון, בעל השקפת עולם, ניצב במרכזו הזירה. על־אף אישיותו, מטען עברו, עמדותיו והתנהגותו, נהגו בו אישי הליכוד, משתי הסיבות, מנהג בריונות חסר תקדים. גם התנהגותם כלפי מנחם סבידור, איש ליכוד בעצמו, היתה בוטה ועולבת. סימני אלימות פארלמנטרית היו גם בהתנהגותו של יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ רייסר, בפרשת חקיקתו של חוק הפרדת הבחירות לכנסת ולשלטון המקומי. אמנם הפרשה תוארה בסידרת תרגילים תקנוניים, אך במהותה היא חמורה יותר. זוהי חסימה מתעתעת של רצון הרוב, כפי שבא לביטוי באישור הטרומי של הצעת החוק.

כל הסימנים הללו מעידים, שצפוי לנו עתיד קשה ביחסים הפוליטיים. מי שנוהג כך ביושב־ראש כנסת, מי שכך נוהג בתקנון הכנסת, עלול לגלגל את חיינו הפארלמנטריים ליוון מצולה. אם הליכוד ירכיב את הממשלה הבאה, הוא ינהג כלפי האופוזיציה מנהג של עריצות הרוב. אם הליכוד ייהדף לאופוזיציה, הוא עלול להתנהג כמיעוט אלים, בכנסת ומחוץ לה. ראו, הוזהרנו.

לא פעם אנו מתפעמים מקהילת „הנסיכים" של תנועת החירות, אך בל נטעה, בשורותיהם מצויים אנשים וולגאריים, המחוזקים על־ידי כמה בריונים „ליבראליים".

לדאבון הלב מסיימת הכנסת האחת־עשרה את תקופת כהונתה בסימן של נצחון הכוחנות. פצצת־זמן הוטלה לתוך חיינו הפארלמנטריים. מקוממת העובדה שאיש ממנהיגי „חירות" והליבראלים אינו קורא לסדר את החבורה הזאת. היתכן שהם נהנים מפעלתנותן של פלוגות־הסער הללו?

רחובות / דני צדקוני

המאבק על היקב

יום הולדתה של רחובות לשעבר מושבת הכרמים יצויין ביום חמישי השבוע בחנוכת אתר „היקב", שעמד לפני הריסה

אבן־הפינה לבית הראשון ברחובות הונחה בט"ו באב, לפני 98 שנים. בארבעים שנותיה הראשונות היתה רחובות מושבת כרמים. הגת שהציבו איכריה ושהיתה אחר־כך ליקב, סימלה את עצמאותה של המושבה ואת אי־תלותם של ראשוניה בחסדי גבירים. זה לא היה קל. כשהחליטו הרחובותיים, בשנת 1881, לנטוע כרמים, כבר פעל בראשון־לציון השכנה היקב, שהקים שם הברון שנתיים קודם לכן.

כשמלאו ארבע שנים לנטיעות הגפנים הראשונות, והכרמים יצאו מכלל „ערלה", פנו כורמי רחובות לפקידי הברון וביקשו שיקבלו את ענביהם ליקב בראשון־לציון. אלה לא נעתרו בקלות. זאב גלוסקין ואליהו לוין אפשטיין נאלצו לנסוע לפאריס ושם, בפגישה עם הברון, סוכם כי תמורת קבלת ענבי רחובות ליקב בראשון־לציון יקימו אלה חברה להפצת יין ברוסיה. ההנחה היתה, שאם כל בית אב יהודי ברוסיה – הישוב היהודי שם מנה אז חמישה מיליון איש – יקנה רק בקבוק יין אחד מארץ ישראל, די יהיה בכך כדי לקיים בכבוד את איכרי רחובות.

ב־1896 נוסדה בוורשה חברת „כרמל", לשיווק היין מארץ ישראל. היו"ר הראשון שלה היה נשיא אגודת „מנוחה ונחלה", יעקב ברודיה. רחוב יעקב ברחובות קרוי על שמו. לפי תקנותיה של החברה, חלק מרווחיה היה אמור להיות מושקע בפיתוח רחובות. ואכן, כספים מהחברה הוזרמו לבניין בית העם ובית־הספר ולרכישת השטח שעליו הוקם מאוחר יותר היקב.

חברת „כרמל" היתה החברה המסחרית הראשונה ששיווקה לחו"ל תוצרת חקלאית מארץ־ישראל. אך גם בשלהי המאה שעברה היו ברחובות מגדלי ענבים, שסירבו לאבד את עצמאותם. הם הקימו לעצמם יקבים קטנים ושיווקו בעצמם את יינם.

הצעת הכורמים לבנות גת במושבה ולהעביר ליקב בראשון־לציון את התירוש לאחר תסיסתו, כדי לקצץ בהוצאות ולמנוע פחת בשל טלטולי הדרך, נדחתה. ב־1900 יצאה מקרבם משלחת לגולה, כדי לנסות ולגייס כספים להקמת יקב ברחובות. הנסיון לא עלה יפה. כמה כורמים הצליחו להפיק יין ביקב קטן שהקימו בצפון המושבה. היין הצטיין בטיבו, אך הקבוצה שהקימה את היקב, „אגודת הכורמים", נכשלה בניהול הכלכלי ובשיווק. ב־1903 הלוותה חברת „כרמל" למושבה 10,000 פראנקים להקמת גת. בכספי קנו, בין היתר, את המגרש „אתר היקב". עם הקמת אגודת הכורמים הארצית והעברת ניהול היקבים ב־1906 לידיה, התנו אכרי רחובות את הצטרפותם לאגודה בהקמת הגת. משזו הוקמה סוף־סוף הועבר התירוש ממנה בחביות ליקב בראשון־לציון. רק ב־1921, בעזרת פיק"א ובביצוע סולל־בונה שאך זה נוסד, הותקנו בגת ברחובות ה„אמפורים", הבריכות להחזקת היין, והתגשם חלום בן כרבע מאה.

בסוף אותו עשור כבר עברה רחובות הסבה – מכרמים לפרדסים. מאז היא מוכרת יותר כ„עיר ההדרים". היקב שוב לא היה דרוש. השטח ומיתקניו הושכרו ל„יפאורה", בית־החרושת הראשון בארץ למוצרי פרי הדר.

בינתיים נקלעה רחובות ל„בום" הבניה של שנות השישים. „יפאורה" נהפך למיטרד סביבתי. ב־1974 הועבר המפעל לאיזור התעשיה במערב העיר.

בחוברת „אתרי התיישבות בישראל", שהוציא משרד הפנים ב־1969, צויין היקב כאחד ממאתיים האתרים המומלצים לשימור. פעילי החברה להגנת הטבע ברחובות יצאו למאבק ציבורי למען שמירת אתרי עירם והגנת ערכי הנוף והטבע שבה מפני הסתערות הקבלנים רודפי הרווחים המהירים. בקיץ 1972, כשדיירי רחוב סמוך למיתחם „יפאורה" התלוננו על נסיון לעקור עצי איקליפטוסים בשטח היקב לשעבר, נודע לפעיל החברה על הכוונה להרוס את ה„יקב". מחאותיהם לא נתקבלו באהדה רבה בעיריה. ב־1974 התחילו בהריסת האתר. אנשי החברה להגנת הטבע הצליחו להביא לשינוי בתיכנון פרוייקט הבניה – היקב סופח לשטח הציבורי.

זמן־מה אחר־כך, על־פי המלצת ראש עיריית רחובות, שטען כי די ביקב אחד הקיים בראשון־לציון, הוציא משרד הפנים את היקב הרחובותי מרשימת האתרים ההיסטוריים הכוגנים. למזלה של רחובות היה כבר הסכם עם החברה שבנתה בשטח והיקב ניצל.

אבל בכך לא תמו יסורי השימור. השטח הועבר לבעלות חברה אחרת, של הקבלן דייקסל והחלו מדברים על הקמת מוזיאון יין במקום. בדצמבר 1978 גילו פעילי החברה להגנת הטבע, כי חלקו העליון של היקב נהרס ואיננו. הקבלן טען שההריסה מקורה בטעות והתחייב לבנות מחדש את החלק שנהרס. הדיירים, שהשתכנו במיתחם, תבעו את הריסת שרידי היקב. ראש העיריה יחזקאל הרמלך דחה את תביעתם. מגיני הסביבה פתחו במאמץ לגיוס כספים לשיקום שרידי היקב. אדריכלית הנוף עליזה ברוידא נכנסה לתמונה. היא עיצבה את האתר והפכה אותו, בעזרת החברה של דייקסל, ממפגע מבוער לפינת־חמד יפהפיה.

אמריקה הלטינית / „אקונומיסט" מיוחד ל„דבר"

לראשונה ללא פיקוח אמריקאי

מסורת היריבות הלטינו־אמריקאית הולכת ומתמוססת. בכינוס של ראשי שמונה מדינות במקסיקו הם חיפשו דרכים לגיבוש כלכלי ופוליטי. הדרך ל„שוק משותף" לאטיני

למדינות אמריקה הלאטינית יש מסורת של יריבות. ברזיל וארגנטינה בוחנות זו את זו בחשדנות; בפרו, בבוליביה ובצ'ילה זוכרים מלחמות ישנות; פאראגוואי פצועה בכל אגפיה. אך מזה שנתיים מנסים מנהיגי היבשת להיוועד במשותף. שיתוף הפעולה הדיפלומאטי שלהם סייע כבר להפסקת הירי במלחמת האזרחים בת שש השנים בניקאראגואה. תקוותם הבאה היא לחדש את זרימת הסחר בין מדינותיהם.

הסמל האחרון להתלכדות הלאטינית הוא „קבוצת השמונה", שנשיאיהן נפגשו לראשונה ללא פיקוחה של ארה"ב בנובמבר. בהמשך לפעילותם נפגשו בסוף יוני שרי החוץ של ארגנטינה, ברזיל, קולומביה, מקסיקו, פרו, אורוגוואי וונצואלה בעיר המקסיקנית אואחאקה. פנמה, השותפה השמינית, לא הוזמנה כנזיפה על משטרו המאוס של הגנרל מנואל אנטוניו נורייגה.

ההודעה שפרסמו שרי החוץ מצביעה שלרבות ממדינות אמריקה הלאטינית יש תלונות משותפות. לדעתן, להוטות מדינות עשירות, במיוחד ארה"ב, למצוא פגמים אצל הלאטינים. האמריקאים, למשל, מאשימים את הלאטינים על שאין הם חוסמים את סחר הסמים בראשיתו. אסיפת אואחאקה דרשה איפוא „פעולה קשוחה יותר בשווקים העיקריים של צריכת סמים" – נחשו היכן. ממשלו של הנשיא רייגן מקשה על המשטרים השנואים עליו בפנמה ובניקאראגואה. שרי החוץ אינם אוהדים את המשטרים הללו, אך אמרו שבעתיד יעדיפו קיום משא־ומתן לפני הטלת סאנקציות.

גם בתחום הכלכלי המצב דומה. בנקאים מן המדינות העשירות עומדים על ההכרח שאמריקה הלאטינית תמצא בעצמה דרך להיחלץ מחובותיה. השרים שנפגשו באואחאקה הצביעו על הליקויים שקיימים במדינות המתועשות, כמו ההגבלות שהן מטילות על סחורות המיובאות מן המדינות הלאטיניות, וכמו הגרעון החיצוני הגדול של ארה"ב. תסכולם מן התלות הכלכלית בארה"ב הביא את שרי החוץ לומר שהם מעוניינים בקשרים הדוקים יותר עם הקהיליה האירופית ועם דרום־מזרח אסיה.

טינה כלפי המעצמה הגדולה מצפון איננה הדבר היחיד שעשוי להוליד אחדות בקרב הלאטינים. שיתוף פעולה עם השכנים קל לדמוקראטים של היום יותר מאשר לגנרלים של אתמול. בה בשעה נעשו מדינות בעלות יומרות „מהפכניות" לפחות מאיימות. בתקופה שהתייחסה המפלגה השלטת במקסיקו לעבר המהפכני שלה ברצינות, היה עליה לשמור מרחק משכנותיה השמרניות. אבל קארלוס סאלינאס דה גורטארי, נשיאה החדש של מקסיקו, הוא טכנוקראט לא מאיים. אפילו פידל קאסטרו מדבר פחות בימים אלה על יצוא המהפכה. לאחר ששחררה אסירים פוליטיים אחדים, עשויה קובה להיחשב בקרוב למכובדת דיה כדי לשוב אל ארגון מדינות אמריקה.

קל יותר לדבר יפה עם השכנים מלהגדיל את נפח המסחר אתם. רוב המדינות הלאטינו־אמריקאיות סוחרות עם ארה"ב יותר מאשר זו עם זו, למרות מאמצים גדולים לשפר את המצב. מאז שנות ה־50 פועלים „בנק הפיתוח הבין־אמריקאי" ו„הוועדה הכלכלית של האו"ם לאמריקה הלאטינית", כדי להגביר את הסחר הבין־אזורי. ב־1960 הקימו 11 המדינות הלאטיניות הגדולות את „אגודת הסחר החופשי של אמריקה הלאטינית", וחמש המדינות הזעירות של מרכז אמריקה כוננו שוק משותף משלהן.

מאמצים כאלה הניבו מעט פרי. בשנים 1961־63 מכרו מדינות אמריקה הלאטינית זו לזו 8.4 אחוזים מכלל מוצרי היצוא שלהן. בין 1977־79 השיעור כמעט הוכפל. אבל בשנים 1983־85 היתה שוב נסיגה ל־11.4 אחוזים, והשווקים המשותפים השונים באיזור התמוטטו. דולארים יקרים הוצאו על תשלום חובות, במקום על יבוא סחורות מן השכנים.

המחסור בדולארים עדיין מציק, אבל אחדות ממדינות אמריקה הלאטינית מחפשות דרכים עקיפות לפתרון הבעיה, למשל, בעסקות חליפין במקום עסקות קניה ומכירה רגילות. אם יתנהלו הדברים כשורה יערכו בקרוב בחירות לפרלמנט מרכז־אמריקאי אחד, ויש תכניות להחיות את השוק המשותף המרכז־אמריקאי. אחד הרעיונות הוא שאת התשלום על העסקות בתוך אמריקה הלטינית ישלמו החברות ביחידות הקרויות „זכויות יבוא מרכז־אמריקאיות".

לפני שני עשורים, חלמו כלכלנים באמריקה הלאטינית על מיזוג היבשת כולה. עכשיו יש להם תכניות קטנות, מציאותיות יותר. עד כה נערכו הסכמים דו־צדדיים רבים. אחד מהם, בעל חשיבות פוטנציאלית, נחתם בין ברזיל וארגנטינה. יריבות ותיקות שהשלימו ביניהן בזירה כה רבה הכלכלית. לפי ההסכם תקבל ברזיל חיטה ארגנטינית זולה, וארגנטינה – מוצרי תעשיה זולים מברזיל. שתי המדינות הסכימו להחליף רעיונות בתחום האנרגיה הגרעינית, והן מפתחות במשותף מטוס נוסעים קטן. הבעיה היא שכלכלתה של ברזיל ענקית ומגוונת, ואילו לארגנטינה יש גרעון של 400 מיליון דולאר.

למיזוג הלאטיני יש גבולות. הפחד של הבנקאים מפני קארטל בעלי־חוב של אמריקה הלאטינית לא התגשם מעולם. מקסיקו רואה בסחר שלה עם שכנתה הצפונית העשירה יותר חשיבות מאשר בסחר עם הדרום העני. הגבולות גורמים עדיין למריבות: בשנה שעברה, התלהטה האווירה בין קולומביה וונצואלה, כאשר ונצואלה טענה שגבולות המים הטריטוריאליים שלה הופרו. אבל רוח השיתוף הגוברת יכולה למלא תפקיד מסוים בהפגת מתיחויות כאלה בעתיד. בכך מעוניינים הכל.

המסר הישיר והעונג שבקריאה

רב־שיחה בנושא ספרות ילדים

מאת נעמי בדנור

אמא עכברה הזהירה את ילדיה העכברונים לבל ייצאו מחורם שבתוך האדמה, כי בחוץ אורב חתול טורף. העכברונים לא הקשיבו לאמם ויצאו. ראתה זאת אמא עכברה. התייצבה מיד בראש ילדיה, הביטה באומץ בעיניו של החתול ו"נבחה": "האו!" החתול נשא רגליים וברח. אמרה העכברה לילדיה: עכשיו אתם רואים כמה חשוב לדעת שפה שניה?

את הסיפור המשעשע הזה סיפר הסופר עודד בורלא ברב־שיח שנערך בבית הסופר בנושא: מסרים חברתיים בספרות ילדים. נשאלת קודם כל השאלה האם בכלל צריך לחפש בספרות ילדים מסר חברתי. משתתפי הרב־שיח, סופרי־ילדים וחוקרי־ספרות היו תמימי דעים כי היצירה צריכה להיות, לפני הכל, ספרות, משמע, מעשירה בחוויה ומענגת. על השאלה האם יש ספרות ילדים שעלולה להזיק השיבה הפסיכולוגית והסופרת עמלה עינת: "לא. אם זו ספרות, לעולם, לעולם לא תוכל להזיק".

ספרות הילדים לגיל הרך יצאה מן הפרובינציה שבה עסקו בעולמו המצומצם של הילד, בצרכיו, בגופו. כך סוברת חוקרת ספרות הילדים רות רביד. החוקרת הצביעה על מסלול חדש בספרות לגיל הרך המטפל בבעיות חברתיות ופוליטיות. את הזרעים למסלול זה זרעו, לדעתה, אפרים סידון ויונתן גפן, בהערות חברתיות־פוליטיות ששיבצו בכתיבתם לילדים. יצירה ראשונה לילדים שהוקדשה כולה לנושא פוליטי היתה, לדברי רות רביד, "כשנחש ועכבר נפגשו לראשונה" של שלי אלקיים. הספר ראה אור ב־1986, כאשר עלה לכותרות הנושא של איסור פגישות ישראלים עם גורם עוין. את הקו המשיך דוד גרוסמן ב"איתמר פוגש ארנב", המציג בעקיפין את המסר כי באמצעות פגישה אפשר להשתחרר מסטריאוטיפים ומעוינות. נורית זרחי בסיפור "מה שהעתיק היין" מתוך הקובץ "עובר דרך הסוד" הציגה מה עושות המלחמות לבני אדם. גם שלומית כהן, בשיריה החדשים לילדים, נוגעת בנושא המלחמה. "היום, בשנות הארבעים של המדינה, קשה למצוא ספרות ילדים המטפלת בממשות הישראלית העכשווית", אמרה רות רביד. ספרות הילדים של היום, לדעתה, איננה ישירה במסריה, בניגוד לספרות המקורית הנכתבת למבוגרים ומציגה ממשות ריאליסטית. ספרות הילדים הנכתבת בארץ עדיין משתמשת בצורת המשל הקדומה, דרך סיפורים על בעלי חיים.

החוקרת הפרידה בין ספרות טובה, שמציגה דברים, ממנה קולט הקורא כפי יכולתו ומתעשר בזווית ראייה נוספת על החיים, לבין טקסט אמירתי ישיר.

הפסיכולוגית והסופרת עמלה עינת עמדה על ההבדל שבין מסרים חברתיים ביצירות למבוגרים וביצירות לילדים. המסר בספרות למבוגרים הוא סמוי, בעוד שבספרות הילדים הוא גלוי. המחבר מבקש להציג בפני הילד עמדה ברורה. הספרות, גם למבוגרים וגם לילדים, מעצם טיבה עוסקת במשברים, בבעיות, בכאב. "בספרי לילדים ולנוער אני משתדלת גם להציג קרן אור בתוך כל אלה, לא לייאש, להציע פתרון", אמרה עמלה עינת. בעוד שהמבוגר שואב את הנאתו מהזדהות עם המספר, הילד זקוק למתווך, שהוא הסופר. את ספריה, ביניהם "עודד רצה להיות עודד" ו"שיטת הצולה", המשמשים היום למטרות טיפוליות, לא כתבה במכוון למטרה זו, אלא "פשוט משום שרציתי לכתוב".

"בכל ספרות יש מסר, כי היא נכתבת על־ידי אדם ובשביל אדם. גם כשכותבים על בעלי חיים, כותבים על בני־אדם", אמרה המשוררת, הסופרת וחוקרת ספרות הילדים ד"ר יפה בנימיני. לכל יוצר ולכל יצירה יש מסר משלהם. לפעמים נמצא אצל אותו יוצר מסרים סותרים. ספרות, לדעתה, צריכה להיות קודם כל ערבה לאוזן, לעצב, לגרום לחוויה. לסופר הכותב לילדים יש תמיד רצון "לעצב" את נפש הקורא, אך, אם היצירה בראש וראשונה אינה מענגת, הילד מרגיש כש"מסבנים" אותו ומנסים להאכילו מסר בכפית.

את הרב־שיחה הנחתה סופרת הנוער ד"ר דורית אורגד, שהשלימה בימים אלה ספר לנוער על עולי אתיופיה. קראו מיצירותיהם הסופרת והמשוררת שלומית כהן; המשורר, סופר וחוקר ספרות הילדים מיכאל דשא והסופר־משורר־מצייר עודד בורלא. בין לבין הנעימה בצלילי מנדולינה טליה בורלא.

ציקוריה מלוא התרווד

(מסקנות ממפגש נעים)

העולש, למי שעדיין איננו יודע, הוא הוא הציקוריה הזכורה לרע מהזמן שבו שימשה תחליף לקפה שלא היה במצא.

העולש, למי שכבר לא זוכר, הוא צמח בר בעל פרחים תכלכלים הגדל חופשי בצידי הדרכים.

ולא רק שהעולש הוא צמח בר שאיננו קפה, הוא גם ידוע בהיסטוריה של הרוקחות כצמח מרפא.

אז מה עושה יונתן אלבז, מנהל בית הטבע "צבר" שבחר לייבא את העולש מצרפת בגלל תכונותיו הרפואיות? הוא קורא לנו לבוא למסעדת "התרווד הוורוד" ושם מגיש לנו השף מטעמים ממעשי ידיו.

- קוקטייל העשוי עולש ופסטיס — היה טוב!
- משקה חלב בעולש נמס — גם כן היה טוב!
- חזה מולרד ברוטב (!) על בסיס עולש ופסטיס — לא רק טוב גם מעניין!!
- ועוגות אחרונות הבנויות על עולש ופסטיס — גם אלה היו טובות!

מסקנות:
1. עולש הולך טוב עם פסטיס.
2. ל"תרווד הוורוד" יש שף שיודע לעשות דברים טובים מעולש.

איזי לונג

ד"ר מאריה האדי, מנהלת מכון "פאטו אנדריאש" בבודפשט, הונגריה הגיעה לישראל כדי לבחור עשרה סטודנטים ישראלים שייצאו לבודפשט להכשיר עצמם לשמש מדריכים לילדים נפגעי שיתוק מוחין.

בכך הוסרה אבן הנגף הגדולה בדרך ליישום שיטת "החינוך המדריך" מייסודו של אנדריאש פטו בישראל. כפי שתואר במדור "עכשיו" בנובמבר שנה שעברה בכתבה "לאפשר לילד לצאת מהקליפה כמו החילזון משבלולו", שיטת החינוך המדריך שונה מיסודה מהשיטות המקובלות והיא מבוססת על־כך שאדם אחד – המדריך או המדריכה – מטפל בילד ובכל צרכיו ועושה את כל הפעולות הקשורות לילד. הוא המורה, המדריך, הפיסיותרפיסט וגם הפסיכולוג. נדרשות שנים רבות להכשרת המדריכים ואין קיצורי דרך.

היפנים היו הראשונים שהקדישו את הזמן והמאמץ להכשרת מדריכים בשיטת פאטו ויישמו אותה בהצלחה בארצם. כיום נמצאת במכון קבוצה מאנגליה המקבלת הכשרה, והקבוצה מישראל תצטרף אליה.

פעולות העמותה "קדימה" של הורי הילדים הנפגעים נשאו פרי ויביאו תקווה לאלפי המשפחות (באלפיים) שבה חיים ילדים נפגעי שיתוק מוחין והפרעות מוטוריות.

אראלה דאור

בצילום: ד"ר מאריה האדי עם שר החינוך יצחק נבון לאחר חתימת הסכם הכשרת המדריכים. צילום: ישראל הדרי/ישראל סאן

תלמידים ברמה של חמישה כוכבים

מאת שמעון וייס

בטבריה לא יזכרו את הימים האלה כימי התיירות המופלאה. למרות הגידול המשמעותי במספר חדרי המלון הנבנים בעיר הידיעה שהעיר שלחוף הכנרת מושתתת על ענף התיירות, מתקשים בעלי בתי המלון למלא את חדריהם באורחים תיירים. התמונה העגומה בבתי המלון לא מפריעה לתלמידי בית הספר האזורי – חינוך מיוחד ממלכתי ח' – לרשום לעצמם הישג חינוכי ממדרגה ראשונה שאף זיכה אותם, בימים אלה, בפרס החינוך מטעם נשיא המדינה.

בבית הספר לומדים למעלה מעשרים תלמידים במגמת מלונאות. זהו פרוייקט יוצא דופן, המתקיים כבר שלוש שנים וזוכה להצלחה רבה שחרגה כבר מגבולות טבריה. ואל ייראה הדבר קל בעינינו: לא די שענף התיירות מתקשה להפוך לענף פופולארי בטבריה עוד בטרם המשבר החמור, הרי שמדובר בילדים בעלי קשיים חינוכיים.

מאחורי הפרוייקט עומד מנהל בית הספר חיים טרם, תושב טבריה. הוא מעיד כי הרעיון עלה על רקע התלבטות שלו ושל צוות בית הספר כיצד לעזור לתלמידים, בוגרי כיתה ח' הסובלים מקשיי חינוך, להיקלט טוב יותר במסגרות המשך וכיצד להכשירם ולהכניסם לחיי עבודה.

היה זה אך טבעי שהמבט יופנה אל ענף המלונאות. "בבתי המלון שצצו בשנים האחרונות בטבריה יש תעסוקה מגוונת המאפשרת לתלמידים לבחור את התחום הקרוב יותר לליבם", מסביר טרם. "מצאנו כי ללא תמיכה והסכמת מנהלי בתי המלון שבהם המשתתפים מועסקים, המודעים לחשיבותו של החינוך בעיר, היה מתקשה להצליח במשימתנו. תלמידי כיתה ח' בבית הספר הממלכתי בניהולו של חיים טרם יוצאים ארבעה ימים בשבוע בהסעה מאורגנת בשעת בוקר אל בתי המלון שבמחלקותיהם הם עובדים, ואחרי ארוחת הבוקר בצוותא עם העובדים מן המניין, המשמשים גם חונכיהם בעת העבודה, ניגשים הכל לעבודה. התלמידים מסיימים את יום עבודתם בבתי המלון בשעה 12 וחצי ושבים לבית הספר, לאחר שסעדו צהריים במלון.

טרם ואנשיו מרגישים כי העבודה וההכשרה המקצועית בבית הספר אינן באות בשום אופן על־חשבון הלימודים העיוניים בבית הספר. לאלה מוקדשות שעות לימוד מדי יום ופעמיים בשבוע ימי לימודים ארוכים ושלמים ללא עבודה במלון. בפרוייקט שותפים משרד החינוך, עיריית טבריה ובית הספר ממלכתי ח' בטבריה.

"בשנת הלימודים הנוכחית", מספר חיים טרם, "הצטרפו לפרוייקט תלמידים מקיבוצי עמק הירדן ששמעו על הצלחתו. התלמידים עובדים במלונות "פלאזה", "גלי כנרת" ו"קיסר" והם זוכים למירב תשומת הלב ושיתוף הפעולה מהמנהלים הבכירים ומהעובדים הוותיקים כאחד. המנהלים משוחחים אישית עם התלמידים, מתעניינים בבעיותיהם, בקשיים וביכולת של כל תלמיד ומציעים עבודות שונות ומגוונות בהתאם. לנו בבית הספר יש מעקב אחרי כל תלמיד עד הגיעו לגיל 18 וידוע לנו מי מהם התגייס לשירות צבאי ומי נקלט בעבודה המפרנסת אותו בכבוד". אחד ממקורות הגאווה הבלתי מוסתרים של חיים טרם ומלווי הפרוייקט הם בוגרת בית הספר ומגמת המלונאות העובדת כיום כחדרנית במלון פלאזה בעיר ובוגר העובד במכבסת המלון. שני הבוגרים אף משרתים בצה"ל.

לאור הצלחת הפרוייקט, אין פלא שאף מעמק בית שאן באים לטבריה להשתתף בו ולקראת שנת הלימודים הבאה גובר זרם הפניות להתקבל למגמת המלונאות בבית הספר ממלכתי ח' בטבריה. זאת ועוד. שימעו של הפרוייקט הגיע אף לערי תיירות אחרות ברחבי הארץ, כמו אשקלון, נתניה, ירושלים ונהריה ואנשי מחלקת החינוך בערים אלה כבר ביקרו בטבריה ועמדו מקרוב אחרי הנסיון המוצלח. בטבריה, על כל פנים, מתנחמים שאם לא תפסו מקום ראשון בתיירות, לפחות זכו במקום ראשון בחינוך לתיירות וזה, מן הסתם, לא פחות חשוב.

ביכורי קיץ

מאת ורדה צימרמן

בשנה שעברה סיימה את מכללת "שנקר". קודם לכן למדה אמנות במדרשה ברמת השרון. אביה פסל, בעלה גרפיקאי. אווירה מרוכזת של אמנות ואומנות. זוהי הגר אלמביק. "הגרה" היא החנות שפתחה באזור האופנה החדש והמתפתח של תל־אביב: קצה רחוב דיזנגוף. הקולקציה הראשונה מוקדשת לסוף הקיץ ותחילת הסתיו. ועל כן שרוולים ארוכים לעתים וג'קטים וחצאיות כפלות. אבל גם שמלות כתפיות וברמודות. ובכל דגם ניכרת המחשבה הרבה שהושקעה בו, בחיבור האריגים השונים, בעיצוב, בגזירה ובנסיון לשמירה על קו נקי אבל בולט. תיאור דגמים עושה להם בדרך כלל עוול אבל אם נספר על אחד ששרווליו וחלקו העליון אורגנזה שחורה ומן המותן הוא סריג צמוד לגוף או שמלת טוניקה בכחול מלחים, שלה צווארון גדול ורחב, כיפתור לאורכה, חיתוך מותן נמוך ומכווץ ומתחתיה חצאית פרחונית ארוכה ועם הצילומים המתפרסמים כאן, אפשר יהיה אולי לתפוס את כיוון העבודה של המעצבת החדשה. הדגמים מעניינים. המחירים: מכנסי ברמודה מפשתן ב־155 ש"ח, שמלת פשתן במחירה 290 ש"ח וחליפת שני חלקים 450 ש"ח, וכדומה.

בוגרט היה משתמש באלה?

קוסמטיקה והפעם לגברים. ולא מדובר רק בקצף גילוח או באפטר־שייב (אם כי מוצרים אלו נכללים בסדרה החדשה), אלא גם במוצרי טיפוח פחות שגרתיים. חברת "בי.אס.3" מבית בוגרט הפריזאי מציעה לגבר את פרי מעבדותיה אשר בסין. למשל, אמפולות למראה זוהר (מחיר עשר 99 ש"ח). לגבר המבוגר מומלץ שימוש רצוף, באמפולה אחת ליום, ולחזור על הטיפול האינטנסיבי בן עשרת הימים, שלוש או ארבע פעמים בשנה. לגברים אחרים, שאורח חייהם אינטנסיבי ביותר, אם הם ישנים מעט ותזונתם לקויה — ממליצים ב"בוגרט" להשתמש באמפולה אחת בעת הצורך בלבד לרענון והסרת רעילות שהצטברה בעור כתוצאה מאורח החיים, הסוער שהוא מנהל...

או פילינג להסרת תאים מתים מן העור. בדרך כלל לא מקדישים לכך מחשבה מרובה, אבל אנשי השיווק של בוגרט טוענים כי באזורי הגילוח מתבצעת כל יום פעולה אינטנסיבית של הסרת תאים מתים ואילו באזורים אחרים של הפנים — יוק. לטיפול באזורים אלו (מצח, אף, עצמות לחיים) משתמשים בפילינג ומעסים אותם בעדינות.

תכשיר נוסף בסדרה הוא משזף עצמי. בתחילת הקיץ נכנסו לשוק מוצרים דומים המיועדים לנשים בלבד. עכשיו גם לגברים (וגם לנשים).

וכבר הזכרנו את המוצרים היותר שגרתיים וגם להם ייחוד, אומרים ב"בוגרט". קצף הגילוח אינו נמס, לעומת זאת הוא מתפזר ונצמד לפנים. לאפטר־שייב תכונות ריפוי של נזקי גילוח: חיטוי עור הפנים וכיווץ הנקבוביות. וקרם הלחות: כשמורחים אותו בערב, מרכך את הזיפים לקראת הגילוח בבוקר.

הסל של מרתה

מקום העבודה: משק בית

מדריך שימושי למעסיק עוזר(ת) בית

מאת מרתה מיירלס

מי זו קבוצת העובדים הקובעת את שכרה העל־התמיד על פי היצע וביקוש; משלמת מס הכנסה לעיתים נדירות ונהנית עם זאת מכל הזכויות הסוציאליות של עובדים שכירים במדינת סעד מודרנית? עוזרות (ועוזרי) בית, כמובן. עם שכר של 15 ש"ח לשעה הרבה מאוד מהן מרוויחות — לפחות במרכזים העירוניים — יותר מבעלות הבית שלהן, ובדרך כלל הן גם מודעות היטב לזכויותיהן — לרוב יותר מהמעסיקים שלהן.

יש להן רשימה ארוכה של תנאי הגנה, כולל שכר מינימום, עלייה בהתאם למדד, ביטוח לאומי, תשלום ימי מחלה, חופשת לידה משולמת, פיצויי פיטורין, תשלום בעד נסיעות לעבודה וחופשה ושני ימי חג משולמים.

בצד ההוצאות: המעסיקים חייבים לדווח על שכרן לשלטונות המס ואפילו לנכות מס במקור. איש לא עושה זאת, כמובן, והשלטונות עוצמים עין, מתוך ההנחה המסורתית ששכרם של אנשי הנקיון ממילא לא מחייב תשלום מס. בימינו יש להטיל ספק בהנחה זו. האם מצב זה באמת מוגן בחוק כן — אם תקבלו את מזכיר מועצת הפועלים המקומית, נציג ההסתדרות, המציג לעובדי הנקיון ולמעסיקיהם הדרכה על זכויותיהם וחובותיהם. את האינפורמציה שקיבלתי במועצת הפועלים אימת פרופסור לחוקי עבודה באוניברסיטת תל אביב ועורך־דין המתמחה ביחסי עבודה.

"אין ספק", אמר נחום פיינברג, העו"ד, "שהיחסים בין בעל בית העובדים בבית הם מקרה קלאסי של מעביד ועובד". עובד הנקיון אינו "פרי־לאנס" המוכר שירותים, כמו שרברב, למשל, שבא לבית לצורך תיקון.

"עוזרת הבית משתמשת במכשירים שלך ומבצעת את הוראותיך, לא כך?", שאל אותי פיינברג, המשיך, "ולכן היא נחשבת לעובד שלך, ולא משנה כמה פעמים או כמה שעות בשבוע היא עובדת". אפילו אם עוזר או עוזרת הבית יחתמו על הצהרה האומרת שהוא — או היא — "עצמאי" האין ביניכם חובות הדדיות של מעסיק־עובד, אין להצהרה כזו תוקף בבית משפט, אומר פיינברג.

זכויות עובדים במשק בית (כולל טיפול בילדים, גננות וכו') להעלאת שכר, נסיעות וחופשה מבוססת על צווי הרחבה של משרד העבודה, שהחיל את הסכמי העבודה הקיבוציים של ההסתדרות גם עליהם. כל הזכויות האחרות מעוגנות בחוקים מיוחדים.

כמובן שקיימים מאבקים הקיים בין מעסיקים ועובדי משק־בית. מקרים כאלה מתבררים בבית המשפט לעבודה. אבל מקרים כאלה הם על פיטורים, לא על העיקרון. למשל: אם יש למעסיק הוכחה מספקת שהעובד גנב ואז יוכל לפטרו בלא פיצויים או האם מקום מגוריו החדש של המעסיק רחוק מספיק מבית העובד כדי שיצדיק תשלום פיצויים. עד כה, אמר פיינברג, עוד לא התברר בבית המשפט תיק שיעלה את השאלה העקרונית: האם עובד משק־בית הוא "עובד" במלוא מובן המילה.

יתרת מדור זה תהיה "מדריך שימושי לעבודת משק־בית", מבוסס על המידע שקיבלתי — כמו שכל אזרח זכאי לה — במועצת הפועלים בתל־אביב, היושבת בבית ברנר, ברחוב ברנר (טל: 282211־03).

רחל עוזיאל היא המשפטית לנושא זה, כתפקידה כרכזת אגודת השירותים, שהיא הסיבה בהסתדרות המייצגת את כל עובדי משק הבית, כולל מטפלים בילדים — אם הם רשומים בה ואם לאו. מועצת הפועלים תייצג חינם בבית־משפט חבר הסתדרות העובד כנותן שירותים, אם הסכסוך לא מתיישב בדרכי שלום.

כל אחד יכול לקבל את האינפורמציה — מעסיק, מועסק, חבר הסתדרות או זה שאינו חבר בה. בתל־אביב אין נותנים שירות תשובות בטלפון. שעות הקבלה להתייעצות אישית הן מיום א' עד ה' מ־4.30 עד 6.30 אחה"צ וכן בבוקר: יום א' ו־ד', מ־8.30 עד 10.30. הודעה מוקלטת, הניתנת 24 שעות ביממה נותנת תשובות לשאלות הנפוצות ביותר בנושא זה, בטלפון: 284304־03 או 284471־03 — אפשר להתקשר מכל הארץ, כמובן.

נוסף על כך, כל הפונה אל רחל עוזיאל בשאלה בכתב — בכל לשון ושפה שהיא, יקבל תשובה בשפה שבה פנה. אפשר גם לבקש — ולקבל — מדריך מודפס בעברית. הכתובת: רחל עוזיאל, בית ברנר, *ת.ד. 4407 תל־אביב 61040.*

מה שייכתב להלן מבוסס על שיחה שלי עם רחל עוזיאל.

ביטוח לאומי

חשוב מאוד לשלם בעד עובד הבית, ועשה זאת בעיקר כדי להגן על עצמך. אם לעובדת (אשתמש בלשון נקבה מכאן ואילך — אבל הכוונה, כמובן, גם לעובד משק בית זכר) אירעה תאונה בביתך או בדרך אליך או ממך הביתה, היא זכאית לפיצויים ממך. אינך חייב לתת את שמה המלא או מספר תעודת הזהות שלה כדי לבטחה — אם אינה רוצה בכך. אין צורך שהיא תדע על כך. טוב, כמובן, למסור את כל הפרטים אבל כל מה שהביטוח הלאומי צריך לדעת הוא שמה הפרטי וכן שמך וכתובתך. יש להתקשר לסניף הביטוח הלאומי הקרוב לביתך ולבקש שישלחו לך טפסים. אחרי תשלום, בכל בנק שהוא, תקבל טפסים אוטומטית כל חצי שנה.

התשלום לכל העובדים — אם הם אזרחים ישראלים בני 18 עד 60 (לנשים) או עד 65 (לגברים) הוא 8 אחוז מהשכר. מותר לקחת רבע מזה משכר העובד אך מרבית המעסיקים מעדיפים לשלם זאת בעצמם ומועצת הפועלים ממליצה על סידור זה.

בעד עובדים מתחת לגיל 18 או מעל גיל הפנסיה והמקבלים ביטוח לאומי, יש לשלם רק 3 אחוזים מהשכר. עבור תושבי הגדה והרצועה שאינם אזרחים ישראלים ועבור עובדים זרים אחרים יש לשלם 2 אחוזים מהשכר.

לביטוח הלאומי יש טבלאות מינימום יומי משלו ועל־פיהן יש לחשב את התשלום — במקרה שהעובד מרוויח פחות מכך ליום. זאת כדי לספק ביטוח יומי הוגן למועסק העובד מספר קטן של שעות.

המינימום היומי כיום עומד על 15.72 ש"ח, מספר שאין לו כל קשר עם דרישות חוק שכר המינימום (שיפורט בהמשך).

מס הכנסה

רשמית, כמעסיק, עליך לדווח על העובד לשלטונות מס ההכנסה ואפילו לנכות מס — אבל אפילו במועצת הפועלים אומרים שאין זה הכרחי. שכן אם תעשה זאת, כל הסיכויים שהעובדת תעזוב אותך או תבקש לקבל שכר מלא, כאילו לא הורדת מס.

שכר

עליך לשלם לפחות את השכר המינימלי הנדרש בחוק. אין שכר חוקי מכסימלי, כמובן.

השכר המינימלי הרשמי כיום לכל העובדים הוא 706.95 ש"ח לחודש למשרה מלאה (45 שעות שבועיות). חוק שכר המינימום נקבע לפי "45% מהשכר הממוצע במשק", המבוסס על נתונים סטאטיסטיים של הביטוח הלאומי.

ההודעה המוקלטת של בית ברנר נוקבת בסכום מינימום של 700 ש"ח למטפלת ו־800 ש"ח לעוזרת־בית לחודש. (י עוזיאל אומרת ש"עיגלו" ל־700 למען הנוחות. למעשה, היא מודה, מגיעים למטפלת עד 7 ש"ח).

החוק מחייב לשלם שכר חודשי עד ה־9 בכל חודש. באשר לשכר לפי שעה: עוזרת בית צריכה לקבל מינימום 7 ש"ח לשעה ומטפלת מינימום שישה.

אם את(ה) משלמ(ת) יותר — ועוזרת משק הבית מבקשת העלאה — זכותך לא להסכים לכך. אם היא עוזבת בגלל סירובך לשלם אין עליך חובה לשלם לה פיצויי פיטורין.

תוספת יוקר

זוהי תוספת חובה על השכר, שיש לשלמה תקופתית לפי עליית המדד — כמו לכל העובדים במשק. אפשר לברר מתי יש לשלם תוספת יוקר במועצת הפועלים.

תשלום נסיעות

יש לשלם לעובד משק הבית את עלות הנסיעות לביתך וממנו — באוטובוס: לא במוניות וכן לא בעד רכבו הפרטי.

חגים

עובדים על בסיס חודשי זכאים לחופשה משולמת בכל החגים הדתיים והלאומיים ה"נופלים" בימי עבודה שלהם. ערבי חגים הם חצאי יום עבודה, כמו יום שישי. עובדים המשתכרים יום מסויים או ימים מסויימים בשבוע אינם זכאים לימי חג משולמים אלא אם מדובר ביום העצמאות, ויום הבחירות.

מחלה

לכל עובד מגיעים שלושה שבועות חופשת מחלה בשנה (אם העוזרת באה ליום אחד בשבוע זה אומר: שלושה ימי עבודה שלה בשנה). עליה להביא אישור מהרופא, אפילו בעד יום אחד. חופשה בגלל תאונת עבודה דינה אחר, ויש להתייעץ במועצת הפועלים.

הריון

אסור לפטר עובדת שנכנסה להריון, בתנאי שעבדה ששה חודשים לפני תחילת ההריון. אם יש ספק בתאריכים — אפשר לבקש תעודת רופא לתאריך הכניסה להריון.

על העובדת להמשיך לעבוד בהריון אלא אם הרופא קבע שאינה יכולה. זכותה גם לבקש שעומס העבודה יוקל עליה — אם מצווה הרופא. מקרים של חילוקי דעות יפותרו בבית הדין לעבודה.

על המעסיק לאפשר לעובדת לחזור למקום עבודתה לאחר שלושה חודשים של חופשת לידה, שבהם תקבל תשלום מהביטוח הלאומי. אפשר לתת לה חופשה נוספת, ללא תשלום, אבל אין חובה לשמור לה על מקום העבודה שנה שלמה.

חופשה

העובדת זכאית לחופשה שנתית משולמת, שאורכה מבוסס על אורך התקופה שבה היא מועסקת אצלך. בארבע השנים הראשונות היא זכאית לשבועיים לשנה — שאפשר לחשבם לפי מספר ימי העבודה בשבוע. כך, למשל, העובדת יום אחד בשבוע תקבל חופשה יומיים בשנה. אחרי ארבע שנים עולה אורך החופשה בהתמדה עד 24 יום אחרי 14 שנה של עבודה רצופה. הכלל הוא, בערך: מאז השנה הרביעית ועד ה־14 יום נוסף לכל שנת עבודה נוספת.

אם העובדת שירתה בביתך שלוש שנים או פחות והיא התפטרה או פוטרה, יש לשלם לה את החלק היחסי של החופשה השנתית, שמתחילה להצטבר מהחודש הראשון לעבודתה.

אם העובדת מבקשת לעבוד כי היא זקוקה לכסף, אפשר לשלם לה שכר כפול על ימי העבודה שתמורתם תופשה. איש לא יתבע אותך לדין על כך אך ההסתדרות אינה מרוצה מהסדר כזה.

על מועד החופשה מחליטים, כמובן, הצדדים בהסכמה ביניהם. אם קורה, שבעלי הבית עוזבים את הבית (לחופשה שלהם, למשל) לתקופה ארוכה יותר ממה שמגיע לעובד, המנהג הוא שהצדדים מתחלקים בהפרש — אומרת רחל עוזיאל. למשל: אם אתם נוסעים לחו"ל לארבעה שבועות והעוזרת זכאית רק לשבועיים חופשה — עליכם לשלם לה שבוע נוסף.

הבראה

מאז 1983 זכאים כל העובדים במשק לדמי הבראה לבד מתשלום חופשה שנתית. מועצת הפועלים קובעת את הסכום לפי קופת חולים כללית, כיום 50 ש"ח ליום. כיוון שרוב עובדי משק הבית עובדים לפי שעות, התעריף שנקבע הוא 5.50 ש"ל לשעה.

בשלוש השנים הראשונות, עובד המועסק מלא יקבל חופשה חמישה ימים דמי הבראה. כלומר: עובד משק־בית העובד חמש שעות פעם בשבוע יקבל חמש פעמים 5.50 ש"ח, כלומר — 27.50 ש"ח. עוזרת בית או מטפלת במשרה מלאה יקבלו 50X5, כלומר 250 ש"ח.

הסכום עולה, יחסית, משבעה ימים לשנים הרביעית עד העשירית; שמונה ימים לשנים 11 עד 15, תשעה ימים לשנים 16 עד ה־19 ועשרה ימים לשנה העשרים ואחריה. מועצת הפועלים יכולה לעזור למתקשים בחישוב, וזמן מתן התשלום — תלוי בשני הצדדים.

עו"ד פיינברג ממליץ לא להתעלם מהטבות אלה. יש עובדים, הוא אומר, שאינם דורשים דבר במשך השנים, במכוון, אך כשהם עוזבים דורשים הכל לכל התקופה שעבדו. בית דין לעבודה מחייב, במקרה כזה, לשלם להם רטרואקטיבית.

פיצויים

אם העובד זכאי להם, מחשבים אותם על בסיס שכר של חודש אחד שהוא עבד מאז 1 בספטמבר 1983 ושכר שבועיים לשנות עבודה שלפני תאריך זה. הסכום יחושב לפי המשכורת האחרונה, ללא תוספת נסיעות.

אין לשלם פיצויים אלא אם העובד עבד 11 חודשים — למעשה שנה, כי יש להוסיף חופשה בת שבועיים ושבועיים הודעה על העזיבה. אין לשלם פיצויים אם העובד הודיע שהוא עוזב כדי לקבל תפקיד טוב יותר או פוטר מסיבה ראויה, כמו גניבה.

עובדת שיצאה לפנסיה או כזו שהפסיקה לעבוד עקב לידה או אימוץ ילד — זכאיות לפיצויים.

אם מפטרים עוזרת בגלל סיבה לא ראויה או שהיא עוזבת מפאת הרעת תנאי עבודה — חייבים לשלם פיצויים. אם היא עוזבת בסיבות בריאות או בשל הצורך לטפל בקרוב משפחה המתגורר עימה, עליה להביא אישור רפואי. יש לשלם פיצויים גם אם העובד מוכיח שהוא העתיק את מקום מגוריו למרחק הגדול מ־40 ק"מ ממקום העבודה. לאחרונה נעשה פופולארי המנהג, שעובד משק בית מבקש מקדמה על חשבון פיצויים, מסיבות שונות, וחותם על הסכם שבו הוא מוותר על סכום זה בפיצויים בבוא העת. רשמית, אם רצונך לפטר מישהו מהעבודה ולשלם לו פיצויים ולשכור אותו שנית, יש לעשות הפסקה של שלושה חודשים. אז כל הזכויות הסוציאליות מתחילות להיחשב מההתחלה, מנקודת אפס.

"אל תעשו זאת", מייעץ עו"ד פיינברג. עובד אינו זכאי לוותר על תשלום פיצויי פיטורין תמורת מקדמה והמעביד יכול להידרש על־ידי בית משפט לעבודה לשלם במלואם את פיצויי הפיטורין, כאשר יפרוש העובד. "רק אם אתם באמת מתכוונים להפסיק את עבודת העובד לשלושה חודשים, ויש לכך עדים, תוכלו לשקול מתן מקדמת פיצויים. אבל רק אם זה מקרה אמיתי, לא כביכול".

מתנות

כל מתנה — בקבוק או בגד או סכום כסף נוסף לפני החגים — הוא תמיד מתנה, כלומר בונוס, שאין לו קשר עם המשכורת הרגילה.

ארוחות

מתן ארוחות לעובד אינו חובה פורמאלית — אך זה המנהג. מה כוללות הארוחות וכמה זמן הן ארוכות — זה עניין ששני הצדדים צריכים להגיע בו להסכם ג'נטלמני.

סיני העביר אתמול „אימון על תנאי" לשחקני האלופה

מאת שמואל קליגר

הפועל ת"א יצא לדרך: אמנם, בלי סמל הפועל ועם „בגדי עבודה" שנמסרו לשחקנים באדיבותו הרבה של אלי כהן, אבל, גם כך יצאו 17 כדורגלני הסגל של אלופת ישראל בכדורגל במסע ראשוני של אימונים, שנוכח הנסיבות המעורפלות רמו אתמול לצעדים הראשונים אל הבלתי נודע.

משה סיני, הקפטן המצטיין של הקבוצה, היה המאמן המאולתר של הקבוצה ובכר אימון כושר שערך לחבריו השחקנים יצא גם בהצהרה שכבה זה לא יכול להמשיך הרבה זמן. מאתמול נכנס לתוקפו המקצועי מונח חדש: „אימון על תנאי" קוראים לזה. והמשמעות: אם עד שבועיים מאתמול לא תחול תזוזה בעניינים הקארדינלים שאפשר לאמוד אותם רק בכסף או יפסיקו את כל הפעילות. גם את האימונים שבינתיים הם על תנאי בלבד.

אימוני כושר של שעה אחת הכידו לאותים מהנופשים שבאו אל פארק הירקון שבת"א כי בכל זאת מדובר בשחקנים מצויינים, שרק לפני זמן לא רב שבו באליפות המדינה. אפשר היה לראות שמה את אלי כהן הדינמי, את מיקי בן־שטרית הסקורר המצטיין, את השוער אריה אלטר, רפי שמואל, מודים דאגו שיש שמועות, כי הוא עומד לשחק בבאר שבע ואת כל האחרים. בדיוק 17 במספר. לא קיבלנו הסברים על העדרם של הבלם קובי סגל, רפי ארמה, יעקב אקהויז ושבתאי לוי. אבל אפשר בהחלט לשער את הסיבות. בעיות.

גם הדירקטור חיים צימר לא היה אמש איש בשורות. אמנם, הוא דבק עדיין במועמדותו של שמעון בן־יהונתן לתפקיד המאמן בשטח של הקבוצה, אבל לא יכול היה לחדש דבר בעניין יותר מהותי. של סיכום, למשל. רמז מצאנו בדבריו לאפשרות, שבכל זאת יעמידו מאמן על מעל בן־יהונתן. הוא כינה את בן־שמעון „עוזר מאמן" וקבוצה לא יכולה להשאר רק עם עוזר. פשוט לא?

אבל, גם חיים צימר יודע כי הבעייה של הפועל ת"א איננה בתחום המאמנים. לא שאפשר להשיג מאמן בלי כסף, אבל בלי כסף (הרבה) ובלי הלוואות אי אפשר יהיה להעמיד את הקבוצה על הרגליים.

האם אתה מגלה סימני שבירה, שאלנו אמש את חיים צימר התשובה: „אני לא בדיאם שנשבר. אבל באיזה שהוא שלב זה יכול להמאס לי אם הבעיות לא יפתרו. זה עניין של זמן. אני מקווה שיפתרו את הבעיות. אני יודע שהוועדה המרכזת של ההסתדרות עומדת להתכנס. בלי לשבת עם השחקנים ולגמור. בנית ב־5 – 6 צ'קים אי אפשר יהיה להזיז את העניינים. נניח שניקח מאמן או מה, הוא יעשה ניסיונות הרי השחקנים לא יבואו בלי שיסדירו איתם את העניינים". הכבר יכולנו לחוש את הכאב.

מרכז הפועל תובע מסקנות נגד עושי הגרעונות בתל־אביב

מזכירות מרכז הפועל קבלה אתמול את המלצות ועדת האירגון שליד המזכירות בקשר לנעשה בהפועל ת"א.

בהמלצות נאמר: הפועל ת"א־יפו לא מילא את החלטות מוסדות ההסתדרות והפועל בקשר להקמת עמותה למועדוני הכדורגל והכדורסל. על הפועל מחוז ת"א להקים את העמותות לאלתר.

מועצת פועלי ת"א, האחראית לנעשה בהפועל, אחראית גם לגרעונות שהגיעו עד לשנת 88/87. על מועצת הפועלים למצוא את האחראים לגרעונות ולהוציא לגביהם מסקנות.

מנכ"ל הפועל, יצחק אופק, דיווח לחברי המזכירות על ההצעה שגובשה בין יו"ר האגף לאירגון בהסתדרות, גדעון בן ישראל, מחזיק תיק הפועל בוועדה המרכזת, יעקב ישי, מנכ"ל הפועל האשר מקובלת גם על מנכ"ל ההסתדרות, ברבר ניתוק קבוצות הכדורגל מקבוצות הפועלים. הכוונה לקבוצות הכדורגל מהליגה הלאומית, הארצית וליגה א' ועבוצות הליגה הלאומית והארצית בכדורסל, בכדוריד ובכדורעף.

ההצעה ברוח זו תועלה לדיון בוועדה המרכזת ובהשתתפות חברי מזכירות־הפועל.

דורשים הפרדה

מאת שמואל קליגר

תנועת העבודה הליברלית (סיעת ל"ע בהסתדרות) דנה בסוף השבוע בהסתבכויות הכספיות עם קבוצות הפועל והאנרכיה השוררת בכל הקשר להתחייבויות והסכמים עם שחקנים ומאמנים.

הדוברים העניקו גיבוי לעמדות נציגיהם, יצחק ברקאי בוועדה המרכזת של ההסתדרות ואהרון הרגלמן במזכירות הפועל והטילה עליהם לפעול למען הפרדה מוחלטת בין הספורט הייצוגי והעממי בהפועל, הוצאת הספורט התחרותי ממועצות הפועלים והעמדתו של בסיס כלכלי ואכן זו תהיה עמדת נציגי ל"ע בדיונים הרחופים העומדים להערך תוך השבוע.

בינתיים פנה א. הרגלמן למנכ"ל הפועל יצחק אופק בדרישה לכנס ישיבת חרום של מזכירות הפועל ובישיבה זו צפויות החלטות אופרטיביות.

קורנליוס יחליט: רמלה או ירושלים

מאת עידו גרונר

היום ב־13 אם גם קורנליוס ישחק בעונה הקרובה באליצור רמלה או בהפועל ירושלים. בעיר הבירה מצפים בקוצר רוח להחלטתו.

קורנליוס חתום על חוזה ברמלה, אבל הוא טרם קיבל את המקדמה המגיעה לו על־פי החוזה. אם עד הבוקר הוא לא יקבל את התשלום המגיע לו, הוא יחתום על חוזה משוקים חדש בהפועל ירושלים. בירושלים בודקים גם את האפשרות להחתים את ג'יימס טרי, במידה שחתום עם קורנליוס לא יתחם.

טוקאיי: הנערים סיימו במקום ה־7

נבחרת הנערים של ישראל סיימה אתמול את הופעותיה בטורניר טוקאיי בהונגריה בנצחון על נבחרת הונגריה מחוזית 0:5 (0:2) במשחק הדירוג על המקום השביעי.

היתרון הישראלי היה מוחלט וההונגרים הציגו הרכב חלש למדי וחסר נסיון. את השערים לישראל הבקיעו אלון מזרחי (10, 43), אייל ברקוביץ (28, 79) ועופר צמח (60 מ־11 מ').

ההרכב הישראלי: קופמן, אידז; וילנצייק (שירצקי), ראוך, חבה, טובול; איתן מזרחי, יניב כהן, ברקוביץ, פישל; אלון מזרחי (ס. מרדכי), צמח.

כדוריד

סנדלר יאמן את נס ציונה

מאת שמואל קליגר

יעקב סנדלר, הכדורידן המפורסם של נבחרת ישראל בעבר, יאמן בעונה הקרובה את א.ס. נס ציונה שעלתה העונה לליגה הלאומית, לאחר 3 שנות פעילות בלבד. הקבוצה נמצאת גם במגעים מתקדמים עם ניצן גביש שוער המשנה של הפועל ראשל"צ.

בחוגי הספורט של ראשל"צ ישנם דיבורים שכל מסע הרכישות היקר של מכבי ראשל"צ בכדורסל יבואו על חשבון פיתוח קבוצת הכדוריד שהפסידה העונה את ההגמוניה בכדוריד לירביה העירונית המושבעת הפועל ראשל"צ.

האחים דן חתמו על חוזה לאומי ל־4 שנים

מאת גבעתי בן־יוסף

האחים אייל ועופר דן חתמו על חוזה רב שנתי לארבע שנים עם הפועל טבריה. לפני שנה חתמו האחים דן על חוזה ל־3 שנים אולם לטענתם היה מדובר על חוזה שתקף לליגה הארצית ועקב עלייתה של הקבוצה לליגה הלאומית הרי החוזה בטל.

האחים הציגו דרישות חדשות והמלוק נענו. מדובר בכל הנראה בסכום גבוה במיוחד כפי שמשתכרים כדורגלני צמרת במרכז הארץ.

בתגובה אמר הגזבר „המבצבה בע, ההסכם שנחתם הוא על פי התקנון". למרות תחינות האחים דן טרם נסגר מעגל החוזים לקבוצה ובין היתר שבתאי שינו ומאיר עמר טרם חתמו על הסכם עם הנהלת קבוצתם.

ראשי הקבוצה איימו שאם עד סוף השבוע לא יחתמו השחקנים על הסכם הם לא יצטרפו למחנה האימונים בהולנד.

הערב: טקס הפתיחה של האליצוריה בירושלים

מאת ברוך דגון

1500 ספורטאים מ־20 מדינות ואלפי צופים ישתתפו הערב (8) בבריכת הסולטן בירושלים בטקס פתיחת משחקי האליצוריה השנייה. אורח הכבוד של הטקס יהיה ראש הממשלה, יצחק שמיר.

הטקס יחל למעשה בתפילה המונית ע"י הכותל המערבי. המשתתפים ינועו אחר כך לאורך חומות העיר העתיקה ויעברו מצעד לפידים וכלונים אל שטח בריכת הסולטן.

בטקס יוצג חיזיון אור־קולי על פעילות אליצור ביובל השנים לקיומו וישולבו בו הופעות של מקהלות, תזמורות ולהקות מחול.

הטקס ינעל במופעי ביזור. ספקי ובמאי הטקס הם עמוס אטינגר ושי לביא. האליצוריה היא מפעל ספורט יהודי, המיועד לנוער יהודי־דתי בגיל 19–14. התחרויות ב־14 ענפים יחולו מהר במכון וינגייט, כפר בתיה וכפר הסידים.

המשחקים המאובטחים ביותר

המטרה — סיאול

מאת שמואל טל

בעוד קצת יותר מחודש יצאו לדרכם המשחקים האולימפיים. מבטיחים כי יהיו אלה המשחקים המפוארים ביותר. על פי תוצאות הספורטאים במבחניהם לקראת סיאול הם עשויים להיות גם הרשגבים ביותר. אבל אין כל ספק כבר עתה, אלה יהיו המשחקים המאובטחים ביותר.

ממשלת דרום־קוריאה לא מוכנה לקחת על עצמה סיכונים. פרק זמן קצר אחרי שסיאול הוכרזה כמארחת המשחקים, בשנת 1981 כבר הוקם כח משטרתי מיוחד עליו תוטל השמירה על הספורטאים ומלוויהם במהלך המשחקים עד שתכבה האש האולימפית ב־2 באוקטובר.

באחד משידורי הטלוויזיה שהגיעו לארץ מארה"ב נראה פארק קצר על יחידת עילית זו. אנשיה נראים יותר כלוחמי נינג'ה מאשר כשוטרים רגילים. הם התאמנו בטיפוס וגלישה בעזרת חבלים, בשימוש בפצצות עשן ודרמה ובתרגילי השתלטות על מחבלים האמורים „לבקר" בכפר האולימפי.

זכרון הרצח של 11 ספורטאי ישראל במהלך אולימפיאדת מינכן 1972, עמד לנגד עיני מארגני משחקי סיאול. ולא רק לנגד עיניהם. מאז אותו אירוע טרגי שהטיל צל כבד על רוח המשחקים האולימפיים, מוקדשת תשומת לב מיוחדת לאמצעי הבטחון.

הפחד העיקרי של הדרום־קוריאנים הוא מפני שכניהם הצפוניים. גם העובדה שהאחרונים הכריזו על הסרת החרם מהמשחקים ועל שיגור משלחות אליהם, אינה גורמת לדרומיים להוריד את המתח. כדי להתגבר על כך, הם השקיעו כסף רב באמצעים טכנולוגיים, כולל מערכות טלוויזיה במעגל סגור שמצלמותיה יכסו כל אינץ' בכפר האולימפי.

אבל כמובן שכל האמצעים האלה אינם תחליף לכוח האדם. 97,000 אנשי צבא ובטחון יהיו אמונים על שמירת חייהם של הספורטאים. לרשותם הועמדו כלים משוכללים כולל ציוד נגד חומרי נפץ מטוסים ואנשי צפרדע שיאבטחו את תחרויות השייט. הם ישתמשו בקרני לייזר ובקרני רנטגן ובעוד מכשור שיוכל לגלות כל פיסת מתכת.

ליבה של יחידות הבטחון הוא היחידה המיוחדת של המשטרה המכונה כוח "868". זהו צוות מתורגל ומאומן היטב שאנשיו מכירים כל „טריק" וכל תרגיל שמסוגלים לבצע הטרוריסטים. הכוח הזה אומן להרוג בלי לשאול שאלות. כדאי להיזהר ממנו.

נושא הבטחון הפך ל„מאניה" אצל הקוריאנים עד כי יש כאלה המגדירים תופעה כעודף בטחון העלול לפגוע בסופו של דבר בספורטאים עצמם שלא יוכלו להתרכז באימוניהם ובתחרויות. מכל מקום הקוריאנים לא נמצאים לבד בשטח. משתפים איתם פעולה היפאנים והאמריקאים. גם ברה"מ בראש הגוש המזרחי הבטיחה כי במהלך המשחקים לא יתעוררו בעיות.

מכל מקום עד לטקס הסיום ב־2 באוקטובר יחזיקו הדרום־קוריאנים אצבעות כדי שהמשחקים יעברו ללא תקלות ואירועים חריגים.

הרופא הראשי של האמריקאים לסיאול:

ספורטאים נוטלים סמים המכילים מרכיבים גנטיים לא ניתנים לגילוי

מאת שמואל טל

הישגיהם המדהימים של אתלטי ארה"ב במסגרת המבחנים לקביעת הנבחרת למשחקים האולימפיים בסיאול, אשר חלקם הוגדרו כשייכים לשנות האלפיים, וסיפור הסמים המלווה את הרוכבים בטור הצרפתי, העלה פעם נוספת את השאלה עד כמה יהיו ספורטאים להסתכן כדי לזכות בתהילה.

ד"ר ג'יימס פאפר, רופאה הראשי של המשלחת האמריקאית לסיאול, סבור כי כל עוד יצליחו ספורטאים להטעות את הרופאים ואת אמצעי הבדיקה הקפדניים הם ימשיכו לעשות שימוש בסמים. פאפר אף טוען כי לאחרונה התחילו ספורטאים שונים לעשות שימוש בסמים המכילים מרכיביים הנדסיים גנטיים ומונעים כל אפשרות לגלותם.

„מאחורי הזוהר של משחקי סיאול 88" – טוען – ד"ר פאפר „קיים גם השטח האפל של נסיונות להשפיע באופן בלתי ספורטיבי ובלתי חוקי על הישגי הספורטאים במסלול, במגרש ובבריכת השחיה".

על פי חוקות הוועד האולימפי, ממשיך ד"ר פאפר, שימוש בסמים או בכל מרכיב זר המוחדר לגוף, או כל השפעה פסיכולוגית הנלקחת בדרך או בכמות בלתי נורמלית כאשר הכוונה הבלעדית היא שיפור הביצוע בצורה מלאכותית ובלתי הוגנה היא אסורה בהחלט.

כרופא הראשי של המשלחת האמריקאית הגדולה, יהיה ד"ר פאפר אחראי לשלומם של כ־800 ספורטאים, מאמנים, מנהלים וחברי צוות במהלך המשחקים האולימפיים. כבר עתה הוא מקיים שיחות ארוכות עם ראשי הספורט האמריקאי במטרה למנוע בבוא העת ביזיונות.

עד לאחרונה נבחרו בכל תחרות בין־לאומית שניים־שלושה ספורטאים בצורה אקראית. אלה נבדקו, בין היתר על ידי מתן שתן, בשיטות מתוחכמות ומדעיות. ספורטאי שנתפס בשימוש בסמים צפוי לעונשים כבדים החל מהשעייה לתקופה של שנה ועד להשעייה לכל החיים.

בלוס אנג'לס לפני ארבע שנים „נלכדו" 11 ספורטאי סמים. אבל ההיסטוריה של השימוש בסמים הרבה יותר ארוכה, כמעט כמו המשחקים עצמם. במרתון של סט. לואיס 1904 התברר כי המנצח תומס היקס נתפס לוגם קוקטייל של תרופות מגריות מסוגים שונים. במקסיקו 68 נתפסה אשתו של ספורטאי בכיר כאומרת: „זה נפלא לראות אותו נוטל מדלית זהב, אבל זה יהיה נפלא יותר לחשוב שבעוד חודש או שניים הוא יוכל לעשות אהבה".

במינכן 72 ניטלה מדלית הזהב מהשחיין האמריקאי ריק דמונט שנטל טיפות אף שכללו סם אסור לשימוש. גם העובדה שעשה זאת מפני שהיה חולה קצרת לא החזירה לו את המדליה. ארבע שנים לאחר מכן במונטריאול נלכדו 11 מתוך 2061 ספורטאים. אותו מספר ספורטאים נלכדו בלוס־אנג'לס, אלא שהפעם היה המבחר קטן יותר כי רק 1520 נטלו בה חלק. גם במשחקים אלה נטלה מדליה, מהפיני מרטי ואיניו שזכה בכסף בריצת 10,000 מ'.

נפתחה הליגה בשווייץ

ליגת הכדורגל בשווייץ נפתחה במוצאי־שבת. האלופה נויישאטל סיימה במגרשה בתיקו 2:2 עם בלינזונה. הסנבית אראו השיגה נצחון חוץ על לוזאן 0:2.

סרבט ז'נבה, בה משחק קרל־היינץ רומניגה, הפסידה במגרשה לסיון 1:0.

לוגאנו – יאנג־בויס 1:1; לוצרן – סנט־גאלן 2:3; ווטינגן–גרסהופרס 1:1.

שלושה רוכבי אופנוע נהרגו

שלושה רוכבי אופנוע מתו מפציעות בתאונות אימונים שאירעו לקראת תחרות הרכיבה של הפרס הגדול הצרפתי בלה־קאסטלה, צרפת. שנים מהם צרפתים שרכבו במהירות על אופנוע 500 סי.סי. השלישי ממערב־גרמניה העף מרכבו כאשר אחד הגלגלים השתחרר מהאופנוע.

צולל יוגוסלאוי שבר עורפו

קופץ המים היוגוסלאוי בסים מוריצ'י בן ה־22 שבר את עורפו, כאשר צלל למים מגובה 27 מ' מגשר במוסטאר, מרכז בוסניה. הנפגע הוחש במסוק לבית החולים בסארייבו.

ג'ורג' פורמן חוזר להלום

אלוף העולם לשעבר במשקל כבד, המתאגרף האמריקאי ג'ורג' פורמן בן ה־40 ממשיך להלום ולנצח מאז שובו לזירה לפני יותר משנה. הוא זוקף לזכותו 10 נצחונות רצופים.

בקרב האחרון שלו באטלנטיק־סיטי, הופל פורמן בסיבוב הראשון על־ידי קרלוס הרננדז, אולם התאושש במהרה והביא את יריבו בסיבוב העשירי.

אתמול, ביום המבחנים האחרון של אתלטי ארה"ב לסיאול:

איתות נוסף של דקר־סליייני: הישג השנה בריצת 1500 מ'

האתלטית האמריקאית הוותיקה, מרי דקר־סליייני, תייצג את ארה"ב גם בריצת 1500 מ', בנוסף ל־3000 מ', בה ניצחה באמצע השבוע. ביום המבחנים האחרון נטלה האצנית המצויינת את התואר ב־1500 כשעברה את המרחק בקבעה את הישג השנה – 3:58.92 ד' והוהה יריבה רצינית לרצות הגוש המזרחי.

היא הקדימה את רג'ינה ג'ייקובס (4:00.46), ואת קים גאלאחר (4:05.41).

פלורנס גריפית־ג'וינר, שקבעה בחצי־הגמר זמן מצויין ב־200 מ' (21.77) ניצחה בגמר בזמן של 21.85 שנ', לפני פאם מארשאל (21.93) וגוון טורנס (22.02). האלופה האולימפית ב־200 ו־400 מ', ואלרי בריסקו סיימה רביעית (22.11) ולא תגן בעקבות כך על תוארה.

ראמונה פיגל הדפה כדור־ברזל למרחק 19.33 מ', לפני בוני דייסי 18.83 וקאתי פריים 18.14 מ'.

לואיס ריטר ניתרה לגובה 1.99 מ', לפני טריש קינג 1.96 וקולין סומר 1.96 מ'.

ג'קי ג'ויינר־קרסי, שיאנית העולם בקרב־7, ניצחה גם בקפיצה לרוחק 7.45 מ', הישג הנופל בשבעה ס"מ, מהשיא העולמי המוחזק בידי קופצת מברה"מ. שניה היתה שילה אקוליס 6.88 וקרול לואיס, אחותו של קרל, גם כן 6.88 מ'. גם הרביעית קפצה אותו מרחק, אולם בסיוע רוח גבית.

מק וילקינס, אלוף אולימפיאדת מונטריאול (1976) בזריקת דיסקוס, תפס את המקום הראשון, בהישג של 66 מ' ובסיאול תהיה לו הופעה אולימפית שלישית. שני היה מייק בונסיס 65.30, לפני רנדי הייסלר 64.94 מ'. ג'ון פאואל, שסיים חמישי (61.56), החמיץ את האולימפיאדה החמישית שלו.

האלוף האולימפי ב־110 מ' משוכות, רוג'ר קינגדום, שחזר לפעילות לפני חודש, ניצח בזמן של 13.21 שנ', בסיוע רוח, לפני טוני קמפבל 13.25 ואנדרו בלייק 13.28 שנ'. שיאן העולם, רנאלדו נהמאיה, לא סיים את הריצה, בעוד גרג פוסטר כשל בחצי־הגמר במשוכה השמינית.

זמן בינוני נקבע בריצת 1500 מ', בה ניצח ג'ף אטקינסון בזמן 3:40.94 ד'.

ראג פארילה, ניצח בצפוי ב־5000 מ' בזמן של 13:37.86 ד' לפני טרי בראום 13:40.08 וסידני מארי, יליד דרום אפריקה הנשוי לאזרחית אמריקאית 13:44.71 ד'.

אינדונזיה ל"בית העליון"

נבחרת הטניס של אינדונזיה העפילה לראשונה בתולדותיה ל"בית העליון" של גביע דייוויס, לאחר שניצחה במפתיע בג'אקרטה את דרום־קוריאה 2:3, בגמר האיזור המזרחי (אסיה־אוקיאניה).

בכך הושלמו 16 הנבחרות שיופיעו בשנה הבאה בבית העליון.

קודם לכן עלו, ארה"ב מהאזור האמריקאי, בריה"מ ואוסטריה מהאיזור האירופי, אוסטריה השלימה נצחון על בריטניה 0:5. וכן גם בריה"מ על הולנד 0:5.

יתר הנבחרות: שוודיה, מערב־גרמניה, יוגוסלאוויה, צרפת, צ'כוסלובקיה, אוסטרליה, איטליה, ספרד, ישראל, מכסיקו, פאראגוואי ודנמרק.

במשחקים אחרים בגביע דייויס: אירלנד – יוון 0:3; אורוגוואי – ונצואלה 1:2; הונג־קונג – פקיסטאן 0:5; זימבאבואה – מצרים 0:5.

צרפת צימצמה ל־2:1 מול שוודיה

גי פורלה והנרי לקונט, ניצחו במשחק הזוגות את אנדרס יארוד ומאטס וילאנדר (החליף ברגע האחרון את אדברג) 6:4, 7:9, 2:6, 2:6, 2:6 ובכך צימצמו את הפער ל־2:1 בחצי־גמר גביע דייוויס בגאוסטאד.

במפגש בין גרמניה ויוגוסלאוויה ניצחו הראשונים 0:5. בוריס בקר העלה ל־0:4, כשגבר ברודסמטנר על גוראן פרפיץ' 5:7, 4:6 ובהדרגו הלך אריק יילן, שגבר במפתיע על סלובודאן זיבויוניביץ 4:6, 2:6, והגב את התוצאה.

אלופי הטור: דלגאדו והצרפתיה לונגו

הספרדי פדרו דלגאדו והצרפתיה ג'יאני לונגו, זכו בטור דה פראנס שהסתיים אתמול בשאנז־אליזה.

פדרו דלגאדו, שקיבל היתר להמשיך במירוץ, לאחר שהוכח מנטילת סמים אסורים לפי תקנון התאחדות האופנים הבין־לאומית, נטל את הטור ה־75 במספר, ביתרון של יותר משבע דקות, לפני ההולנדי סטיבן רוקס הקולומביאני פאביו פארה.

בקטע ה־22 והאחרון למרחק 172.5 ק"מ בנגמור לפאריס, ניצח ההולנדי ז'אן־פול ואן פופל, לפני האיטלקי גידו בונטמפו וההולנדי מאתיו הרמאנס.

בין הנשים ניצחה בקטע ה־12 והאחרון, הצרפתיה וירג'יניה לאפארגי שעברה 64 ק"מ בקאוויל לפאריס, בזמן של שעה ו־36:36 ד', לפני הסובייטית לאיימה זיליפוריס (בפיגור של חמש שניות), ואילו לונגו סיימה רביעית גם כן בהפרש של חמש שניות מהמנצחת.

לונגו הקדימה בסיכום הכללי את האיטלקיה מריה קאניס ב־1:20 ד'. כך גם היה אשתקד, כשלונגו זכתה בטור והאיטלקיה סיימה אחריה.

השיא של האירי הצעיר דייויד קלי:

מהליגה השלישית לראשונה תמורת 870,000 דולר

מאת שמואל טל

בוני ג'ינצבורג, שוערה של נבחרת ישראל חש לפני שנה את נחת רגלו של דייויד קלי, חלוצה הצעיר בן ה־21 של נבחרת אירי. בעונה הקרובה יחושו זאת על בשרם שוערים של הליגה הראשונה באנגליה, לאחר שקלי הועבר תמורת 870,000 דולר מוולסאל (ליגה שלישית) לניוקאסל יונייטד.

ערב אליפות אירופה לאומות עמד קלי לפני בעיה קשה. כיליד בירמינגהאם הוא יכול היה לשחק בנבחרת האנגלית. כבנו של אב אירי מגאבלין היה לו גם מקום בנבחרת הירוקים של אירי. קלי העדיף את הירוק ולאור ההתפתחויות בגרמניה נראה כי עשה את הצעד הנכון.

גם העובדה ששיחק העונה בליגה הראשונה תסייע לו לתפוס מקום קבוע בהרכב הפותח אצל ג'קי צ'רלטון.

למרות התשבחות להן זכה ושקרב לוראי סייעו לו למצוא מקום בווסטהאם לא מרשה לעצמו קלי להזול מהתמודדות העקשנית, והוא עושה זאת בעבודה קשה ואמונים מפרכים.

כמו באגדות התחיל גם סיפורו של קלי בבער רזה הסובל ממחלת עצמות המונעת ממנו לנוע בחופשיות. במשך שמונה שנים היו רגליו עטופות בפלסטרים מיוחדים ורצועות כדי שיוכל לצעוד.

הוא התאמן במכוני כושר עד גיל 15, בו הצטרף לקבוצה שאינה מדורגת בליגה – אלוצ'רץ'. בה בבר השתכר למחייתו מעבודות מזדמנות.

אחר כך הצטרף לנוער של וולסאל, הבקיע כמות רבה של שערים והוחתם כדי לשחק בקבוצה הבכירה.

הצטיינותו בוולסאל סללה עבורו את הדרך לנבחרת האירית ואחר כך לשורות ה„פטישים" שהחליטו כי דייויד קלי הוא המחליף הטוב ביותר לטוני קוטי שנמכר תמורת שני מיליון דולאר. עכשיו פתוחה לפניו הדרך להצלחה.

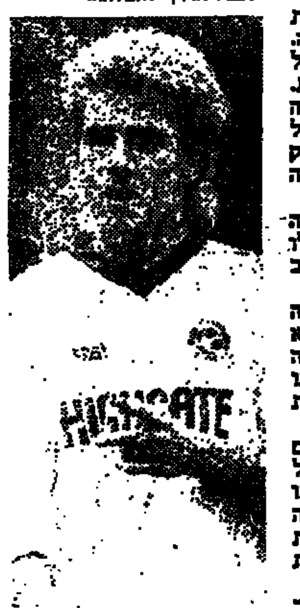

דייויד קלי

הנערות הובסו בידי הסובייטיות

נבחרת הנערות של ישראל בכדורסל הובסה אתמול בבולגריה ע"י נבחרת הנערות של ברה"מ בתוצאה המביכה 115:51 (51:20). המשחק נערך במסגרת פתיחות משחקי אליפות אירופה לנערות.

לישראליות לא היה מענה ליתרון הגובה של הנפילות הרוסיות. המשחק דמה לחתול ועכבר בכל שלביו ולמעשה לא היה לו ערך ספורטיבי. במחנה הישראלי לא לקחו ללב את ההפסד, כיוון שהמטרה היתה מראש לנצח את נבחרות צרפת או פולין.

הירבו לקלוע לישראל: גרינשפן 9, גורן 9, הדר 8, דינרמן 6.

היום תתמודד ישראל מול נבחרת צ'כיה וגם במשחק זה הסיכויים להפתיע קלושים.

הנוער יוצא היום לטורניר בספרד

מאת משה כהן

נבחרת הנוער של ישראל עומדת לצאת הבוקר לספרד, כדי ליטול חלק בטורניר הכנה לקראת אליפות אירופה בכדורסל, שתערך בחודש הבא ביוגוסלאוויה.

משחקי ההכנה יערכו בעיר הספרדית, סיביליה. ביום רביעי תתמודד ישראל בשחק איכון מול נבחרת ספרד. כעבור יום יפתח הטורניר וישלו בו חלק נבחרות הנוער של ישראל, איטליה וספרד.

מאמן הנבחרת הוא אריה דווידסקו וכראש המשלחת לספרד ישמש אמנון כהן.

חידת הנפלד תיפתר היום

מאת משה כהן

התסכך מתחיל להתמלא. היום תמולא משבצת נוספת בהעברות השחקנים ותהיה זאת אחת מהמשבצות המעניינות של עונת המלפפונים. מדובר בתביעתו של גדי הנפלד להמשיך לשחק בעונה הקרובה בהפועל גליל־עליון.

הנפלד נחשב בגליל לשחקן מושאל ובתום העונה הוא אמור היה לשוב לרמת השרון. הוא טען באמצעות עורך־דינו, שמואל זיסמן, כי הוא שחקן חופשי ואין לו מחויבות לרמת השרון.

נציגי רמת השרון הציגו בפני השופט שאול אלוני, את טופס החתימה של הנפלד, כשהיה בן 10. השופט שבע את הסיעונים והבוקר הוא עומד למסור את החלטתו.

הנפלד כבר הודיע, כי אם יוחלט שהוא ישחק ברמת השרון, הוא ינסה לצאת לארה"ב וללמוד שם באחד מהקולג'ים.

בינתיים, מבטיחים ראשי הגליל במאמציהם לבטל את התחזור של מולי קצורין במכבי ת"א. הם אף מתכוננים לפנות לבית המשפט.

עופר פליישר כבר הודיע על כוונתו לעזוב את הגליל, אם קצורין לא יאמן את הקבוצה.

מגרש בית

עיראק זכתה בגביע ערב והמסקנה היא:

הערבים סוגרים פער

מה לעשות שמשה הביא אותנו למזרח התיכון. אז, במקום להביב כפתור בטלוויזיה ולקלוט את הליגה הגרמנית, האיטלקית או ביזיונות הצרפתית, אנחנו פותחים ערוץ 3, 6 (ירדן), או 12 (מצרים) והופכים את הדרבי של נסיכויות המפרץ או הדרבי הגדול של קהיר בין זמאלק לאל־אהלי.

יש בזה יתרון מסויים. המשחקים האלה לא כשאדים אותי ברמתי בוויתות ולא שולחים אותי מתוסכל ואכול מבפנים למגרשים שלנו. זה כאשר נוגע לרמה. כיוון שהאיצטדיונים וריסים, הדציעים רחבים וגדושים, המשטחים סינטטיים נוסח אנגליה והשייחים יושבים בכורסאות, בעשנים נרגילה ולוגמים קהוה.

גם המצטיינות שבנבחרות המזרח התיכון רחוקות מאד מהרמה האירופית. אחרי אליפות אירופה 88' נראו משחקי קרב ברמה־עבויה כאליפות שכונה כאמסטרדם, גם בגלל החום הכבד והעיתור הלא מוצלח של אחרי עונה ולפני חג הקורבן אבל, למטבע הזה יש שני צדדים. מי שראה את סוריה, סעודיה, כווייה וקטר לפני 4–5 שנים, חייב להצביע להתקדמות השיטתית והעצומה שחלה בכדורגל הערבי. ההתייחסות שלהם רצינית ויהודית ובתוך שנים בעצמה הם סגרו את הפער עם „אימפריית" המזרח התיכון, ישראל.

לא הוכיחו, בתחבוטן, את הפנינה בכתר המזרחי. עיראק, הנבחרת שהייצגה את האזור „שלנו" במשחקים האולימפיים בסיאול, הנבחרת שזכתה ביום חמישי האחרון באליפות ערב. עיראק הופיעה גם במשחקי המונדיאל במקסיקו '86. הטליט הכלי־יכול, כאמור תוסייה, העדיף לרשות שחקני הבין־לאומיים והתנאים הטובים ביותר. ביתול צמוד של בנו, צוות אימון בראזילי, מחנות אימון, שכר כספי ופריבילגיות נוסח אירופה. יתכן שכלהבתם, שאפתנותם והרצון העוסים מפגינים בשדה המשחק באים כדי למנוע סיגורים הכידה, אם יפסידו, ל... שדה הקרב האיראני.

סוריה, שהעפילה למשחק הגמר, הזוהה את הפתעת האליפות. היא גברה בחצי הגמר על אחת הנבעזרות לנצחון, כצריה, כדורים פגדלים. לסוריה שורת הגנה מוצקה, צפופה ומכאסת הופכי. המצבים הסכנים נראו רכים מכדי לפצח את ההגנה הסורית. לא היה להם את חיל האויר שלנו. במצבים בלוט כמה שהקפים מוכנים, וביניהם הקשר המוכשר מהאר אכרג'ה, המשחק בגעלי התעמלות, ומשגר מסירות בבריקות, אם כי לעתים בלתי אחראיות. הוא היה צריך ליפול בידיים של ריינוס מיכלס והיה הפך בוודאי פרא לחיית בית יפה וממושמעת.

בחצי הגמר השני לא נתקלו העיראקים בהתנגדות עיקשת בידי מצר הנבחרות המאוחדות, ירדן, והכניסו אותה 0:3. לא הועיל לירדנים הקהל הפמגוביה הביתי גם במשחק על המדליה הפגניה, ארד, הם נוצחו ע"י המצרים המאכזבים 0:2.

בגמר הדגימה סוריה משחק לחימה, שגבל לעתים בבבצעי הנאבקות, שסיכלו את מאמצי העיראקים להשיג הכרעה ב־120 דקות המשחק (1:1). רק בדרקרב הפנדלים הינה רגלם של העיראקים על העליונה והם ניצחו בסיום דרמטי 3:4.

כשדיין המיוזעים המאושרים של סאדאם חוסיין קיבלו את הגביע מידי המלך המאושמי המסורתי, חוסיין, הגביע נשאר בהשפחה הערבית.

ניסן פרידמן

הלוח הנפוץ ביותר — דבר ראשון בבוקר

(המשך מעמוד 8)

03-242824 (5166)
05-249686 (5168)
03-289448 (5156)
03-345862 03-5440087 (5154)
03-298563 (5152)
03-9331027 (5147)
03-204316 (5142)
03-285205 (5141)
03-5101255 (5133)

דיפות גגות

03-378237 (6124)
03-776545 (5998)

פוליש וניקיון

03-858447 (6074) 03-341837
03-5440725 (6068)
03-749728 (6067)

03-313399 (6056)

נדרשו לנישואין

(6044) (6035) (6084) (6033) (6031) (6030) (6029) (6026) (6025) (6024) (6023) (6021)

(6020) (6015) (6014)

שדוכים

03-5742384 (6118)

הכרזות

03-9528517 (6128)
"CLASS-X" 03-238318 (6093)
03-515830 (6039)
03-5324168 (6088)
03-289121 (6036)
03-226583 (5998)

03-7524921 (5985)
03-754755 (5989)
"MEMBERS CLUB" 03-285284 (5982)
03-239654 (5988)
03-5440566 (5971)
"CLASS-X" 03-258318 (5966)
"ROSE DE PARIS" 03-417565 (5962)
03-248533 03-249826 (5164)
"MENOIRS-CLUB" 03-907433 (5162)
052-81427 (5138)

שוק המציאות

03-490961 (8294)
03-915938 (8251)

03-340775 (2968)
03-5562988 (2924)
03-5524020 (288)
03-858572 (19106)
03-346321 (17078)
F.P 1100 03-470763 (9532)
03-747634 (9459)
03-344015 (6965)
03-5411349 (5978)
03-426842 (5976)
052-77887 (5937)
03-985943 (5956)
03-340944 (5170)
03-748970 (5152)

חניה

אבידות

04-512648 (5172)

ירושלים

מכוניות

50,000 02-722948 (5177)

ריפוי והרזיה

03-231275 03-222422 (6112)
02-380772 02-383395 (6084)
02-245134 (6079)
02-384107 (6003)
02-242610 (5986)
02-241820 (5974)
02-244824 (5237)
02-383676 (5224)

כוכבים ולילות

קונצרט

סיום העונה בתזמורת ירושלים

בקונצרט חגיגי מיוחד לסיום עונת היובל של התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, הושמעה בבנייני האומה הסימפוניה השלישית של מאהלר בניצוח גארי ברתיני. הביצוע התעלה לנקודת־שיא מרגשת בזימרתה הסמכותית והאנושית של האלט מודין פולדסמר במזמור של ניטשה הפותח במילים: „אנוש, אנוש. הקשב, הקשב. מה קול עולה מעומק ליל". הזמרת הגדולה העבירה בקולה הנפלא את חזונו של מאהלר, בעקבות שלושת הפרקים הקודמים גדושי התפרצויות געשות והזיות חולמניות. לברתיני יש תפיסה מגובשת של היצירה הכבירה, שבה מתעוללים בצלילים מאבקים בין איתני הטבע וכוחות הטוב והרע. בפרק הראשון הארוך השיג ברתיני נגינה מאוחדת, בפיקוח קפדני, עם אפשרויות של „התבטאות אישית" לסולנים ולקבוצות כלים (טרומבונים וקרנות מלוטשים לתפארת). מהגישה העניינית של המנצח נעדרו התרוממות־רוח ומיצוי משכנע של המשמעות הפנימית.

בחמשת הפרקים הבאים חל מיפנה לטובה. כוחו של ברתיני היה רב באיזון יפה ובהשראה שגרמו לחוויה ממשית. עם זכרונות הילדות בתרועות החצוצרה (בנגינה מעולה של החצוצרן רם אורן), בצלצולי הפעמונים שהתמזגו בקולות הרעננים והנעימים של מקהלת הילדים „נוה שיר" מפתח־תקווה ומקהלת הנשים מפרנקפורט.

בפרק האיטי המסיים, מעין המנון לאהבה, ניגנו הקשתנים „מכל הלב" בזמירתיות ובמעורבות. השלישית של מאהלר מסוגלת במימדיה למלא קונצרט בלי תוספות. היה זה מישגה להקדים בדברי ברכה ובהשמעת „שיר המעלות" מתוך „נעים זמירות ישראל" של פאול בן־חיים. יצירה מצויינת זו (מ־1956) שזכתה לביצוע יפה, עם קטעי סולו לנבל ולצ'מבלו, ראויה להשמעה במלואה בהזדמנות אחרת. ההארכה המיותרת והמייגעת גרמה למבוכה. האווירה באולם, בחלק הראשון, היתה בשפל המדרגה. רחוקה מהמקובל באולמות קונצרטים בעולם הנאור. אנשים נכנסו באמצע הנגינה והסתובבו בחופשיות, בין השורות, כמו בטיילת.

★

חלפה עונה שהמאפיינים שלה היו, בין השאר, עליות וירידות לסרוגין, ברמה האמנותית. לתזמורת חסרים, לעתים קרובות, דייקנות, איזון, ליטוש וברק המציינים תזמורת סימפונית מעולה עם אופי ייחודי. שיאים בעונה שהסתיימה היו, בין השאר, הקונצרטים למנויים בניצוחם של האורח מפולין אנטוני וית, האמריקאי ג'ון נלסון והרנר קמיסיונה וכן המפגשים המוצלחים עם המלחינים סר מיכל טיפט מאנגליה והמלחינה תיאה מאסגרייב שניצחו על יצירותיהם. אחוז היצירות הישראליות היה סביר אבל לא מספיק. בעונה הבאה יכהן המנצח לורנס פוסטר כ„יועץ מוסיקלי" של התזמורת.

ישראל דליות

פרס מבטיח להגדיל את התקציבים לתרבות אם וכאשר

שמעון פרס היה רוצה להיות לאון בלום, או מיטראן או שניהם יחד. לו יהי. בינתיים הוא מאזכר ומצטט אותם. את לאון בלום שרצה להנחיל תרבות לכל, ואת פרנסואה מיטראן שהצהיר לא מכבר, ביום חגה הלאומי של צרפת, כי שאיפתו הגדולה ביותר היא להקים בארצו את הספריה הגדולה בעולם, אף גדולה מספריית לנינגרד המכילה כ־20 מיליון ספרים.

הפתיח הזה מתקבל באהדה בפורום מנהלי מוסדות תרבות, מועדון חדש יחסית בנוסח המועדון המסחרי, שהתכנס בסוף השבוע בבית אסיה בהנחייתו של ד"ר דוד אלכסנדר נעים ההליכות. גם שאיפתו של פרס לסבסד את הספר, התקליט והקלטת, מעוררת הזדהות ואהדה. גם הנחות מכך שישראל היא „אימפריה ספרותית ואמנותית". שמעון פרס מגלה בקיאות סטאטיסטית כשהוא אומר שבישראל קונים יותר ספרי שירה במספרים אבסולוטיים, לא יחסיים, מאשר בארה"ב. הוא קורא את מוספי הספרות הלאומיים והבין־לאומיים ומוכיח את שומעיו קצת באירוניה על שאת הביקורות הטובות ביותר על ספרה של שולמית הראבן קרא במוסף ספרות אמריקאי, לא ישראלי. הרבה שאר רוח מגלה שמעון פרס בהצהרה הנאה ש„תפקיד המדינה או המפלגה הוא לסייע באי התערבות במעשה היצירה". הוא יודע שיצירה זקוקה לחופש.

אלא שהדברים היפים האלה מתנפצים לנוכח מציאות שאינה בהכרח תרגומם החופשי. מארחיו, מנהלי תיאטרונים, מוזיאונים ומרכזי תרבות מכבדים מאוד את זיקתו לתרבות. הם רק תוהים מדוע אין למפלגתו עמדות קצת יותר נחרצות בנושאי תרבות. האם ייתכן שאימפריה ספרותית ואמנותית מתקיימת מתקציב תרבות דל עד כדי גיחוך – 40 מיליון דולר? והיכן היתה מפלגת העבודה כשבריוני הימין הטילו חיתתם במהלך הצגת „סינדרום ירושלים"? והיכן העורף המוצק של מפלגה שוחרת תרבות ופתיחות תרבותית כשמדובר במוסד האנאכרוניסטי הקרוי המועצה לביקורת סרטים ומחזות? אין ברירה היא, פחות או יותר, תשובתו של שמעון פרס לעניין תקציב התרבות הדל. הליכוד אשם כיוון שדילדל את המשאבים בהרפתקאות מסוכנות (מלחמת לבנון, התנחלויות). והתרבות, אגב, אינה נפגעת עיקרית. קודמת לו מערכת החינוך ובמיוחד האוניברסיטאות. גם לשר החוץ טענות כנגד תקציב משרדו הקטן בהרבה, למשל, מתקציב משרד הדתות מה גם שלרשות המיניסטריון הזה עומד הקב"ה. אילו היה למשרד החוץ תקציב קצת יותר גדול, שמעון פרס יכול היה לממש את שאיפתו להקמת מרכזי תרבות ישראליים ברחבי העולם. בכל זאת אפשר היה להציל הבטחה אחת משמעון פרס. אם תזכה מפלגת העבודה בבחירות – יוגדלו תקציבי התרבות בכ־20 מיליון דולר. לזכור את ההבטחה ולתבוע את פרעונה.

בעניין הצנזורה – הרי הוא, שמעון פרס, הצביע נגד קיומה אלא שלמרבה הצער לא נמנה עם הרוב. ובעניין החיזיים באולם התיאטרון – מה כבר אפשר לעשות כשמדובר בבריונים. פרס מציע לא להבהל ממעשי בריונות. אך הוא, כשאר חברי מפלגתו, לא מצא לנכון לגנות אותם, ולו גם בהודעה צנועה לעתונות.

שמעון פרס היה אורחו השני של המועדון, והוא אחוד כאן הרבה יותר מן האורח הראשון יצחק נבון. אך כמו במפגש הקודם, הביעו המארחים את אי־הנחת רק לאחר שהאורח עזב. ראש העיר **שלמה להט** שהשתתף בשני המפגשים, יצא להגנתו של שמעון פרס („מה אתם רוצים ממנו? הוא הביע את מה שחשב") וגגם העלה הצעה קונסטרוקטיבית שמשום מה לא זכתה להענות נלהבת. צ'יץ' הציע לגייס כספים למפעלי תרבות באמצעות הבונדס והיו.ג'י.אי. הצעה מעשית, מה גם שהיא עשויה שלא להכזיב את התורמים כמפעלים רבים אחרים. כי לתרבות בישראל יש צרכנים רבים ונלהבים, כמעט כמספר העושים בה.

מירי פז

עדנה לב – תקליט חדש

הזמרת **עדנה לב** תיכנס במחצית אוגוסט לאולפן הקלטות לקראת תקליט חדש שלה. המנהל המוסיקאלי של התקליט הוא **מיקי גבריאלוב** והוא יכלול שירים של יוצרים ישראלים שונים ביניהם **אהוד מנור**.

שלמה צח הוא אמרגנה של הזמרת. שיחות על יציגה של לב בידי צח נעשו כבר בעת ביקורה הקודם של הזמרת בישראל ובשיחה טלפונית לניו־יורק, לפני בואה, הוסכם על כך.

עופרים בחירה ברכטר

יוני רכטר יהיה המנהל והמעבד המוסיקאלי במופע של **אסתר עופרים**. השניים יבחרו עתה בצוותא את הנגנים שילוו את ההופעה.

אסתר עופרים תופיע בישראל חמש פעמים החל מן ה־24 בספטמבר – בהיכל התרבות בתל אביב ובבנייני האומה בירושלים. במופע מבחר משיריה הידועים והישנים וכן שירים חדשים, ישראלים ואחרים, אותם היא אוספת בימים אלה.

מופע הבטלנים – באוגוסט

הבטלנים – **אבי קושניר ותמן דשר** – יצאו במופעם המשותף בתחילת חודש אוגוסט. הופעה ראשונה בכרמיאל ב־12.8. את הטקסטים כתב **דניאל לפין**, השירים בתוכנית הם משל **עלי מוהר, יהודה פוליקר, יוני רכטר, יונתן גפן, אלון אולארצ'יק**.

קובי אשרת וקובי לוריא. והבמאי הוא מיקי גורביץ.

פרסים לתיאטרונים קהילתיים

ביוזמת מטה חגיגות הארבעים הוענקו לתיאטרונים הקהילתיים של אילת, האות, מורשת, ירושלים וקרית גת פרסים בסך 60 אלף ש"ח. לפני כחודשיים הודיעה העמותה לתיאטרונים קהילתיים (יו"ר יוסי אלפי) לכל התיאטרונים על מתן הפרסים. ועדה בחרה את חמשת התיאטרונים הזוכים ואלה יעלו את הצגותיהם בערב חגיגי בשיתוף עם "אמנות לעם" שייערך באחד הישובים. המועד והמקום טרם נקבעו.

המזרח הקרוב במאה ה־19

מחר תיפתח במוזיאון ישראל תערוכה המציגה צילומים מן המזרח הקרוב שנעשו בין השנים 1885–1839 לאחר עבודת איסוף ומחקר שעשה האוצר, **ניסן פרץ** במשך שש שנים. היא תכלול 250 צילומים – מאוסף המוזיאון ואוספים אחרים, ציבוריים ופרטיים בחו"ל – המתעדים את החיים, הנוף והאתרים המקודשים לדתות השונות.

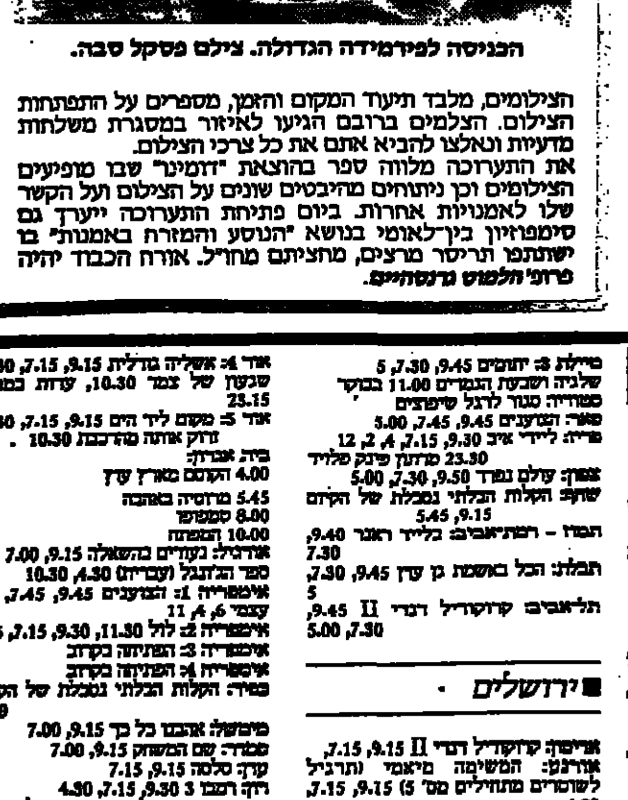

הכניסה לפירמידה הגדולה. צילם פסקל סבה.

הצילומים, מלבד תיעוד המקום והזמן, מספרים על התפתחות הצילום. הצלמים ברובם הגיעו לאיזור במסגרת משלחות מדעיות ונאלצו להביא אתם את כל צרכי הצילום.

את התערוכה מלווה ספר בהוצאת "זמורה" שבו מופיעים הצילומים וכן ניתוחים מהיבטים שונים על הצילום ועל הקשר שלו לאמנויות אחרות. ביום פתיחת התערוכה ייערך גם סימפוזיון בין־לאומי בנושא "הנוסע והמזרח באמנות" בו ישתתפו חוקרים מהארץ ומחו"ל. אורח הכבוד יהיה פרופ' הלמוט גרנסהיים.

איחוד בין הקאמרי לחיפה?

מאז פורסם דבר פרישתו של **נעם סמל** מתפקיד מנכ"ל תיאטרון חיפה (עם מינויו לקונסול התרבות בניו יורק) מונה רשימת המועמדים לנהל את התיאטרון כבר יותר מעשרה שמות. המינוי עצמו מתמהמה וגם מי שראו עצמם כמועמדים טובי־סיכויים (ציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר־שבע היא אחת מהם), נואשו, פחות או יותר, מקבלת המינוי. נואשו לא רק המועמדים, אלא גם כמה מחזאים, שחקנים ובמאים האמורים להיות מועסקים בתיאטרון בעונות הקרובות.

מקורות בתיאטרון חיפה ומחוצה לו מדברים על שינוי מבני. אחת ההצעות הנבחנות היא למזג את תיאטרון חיפה עם התיאטרון הקאמרי בתל־אביב. חיפה תהיה, במסגרת המשותפת, בעיקר במה ליוצרים צעירים ולמחזות נסיוניים. השותפות תתבסס על חילופי הצגות בין שני התיאטרונים, מה שיזהיר, אולי, לתיאטרון חיפה חלק מתוך קהל המנויים שנטש אותו בשנת המשבר האחרונה. זהו, כנראה, אחד השיקולים המסתריים מאחורי ההצעה הזאת. הקהל החיפאי ירצה לראות את „עלובי החיים" בביתו במסגרת סדרת המנויים הרגילה. ה„קאמרי" יפנק את אביני ופתוחי הטעם התל־אביביים בהצגות נסיוניות מתוצרת חיפה. בשני התיאטרונים תפעל הנהלה אמנותית משותפת.

עדד פלדמן, מנכ"ל הקאמרי אומר כי בעבר היו, אכן, דיונים בנושא המיזוג. אלה הגיעו לשלבים די מתקדמים והופסקו. כרגע לא מתקיימות שיחות בנושא זה, הוא אומר, אם כי הוא בעד מיזוג שכזה.

מהלי מהטה לישראל

מהלי מהטה (אביו של אבין), שהוא כנר ומנצח מנוסה בזכות עצמו, עומד להדריך את תזמורת־הנוער הלאומית של ישראל, בכנס הקיץ השנתי שלה שיתקיים בחודש הבא בגבעת רם בירושלים. התזמורת הסימפונית מורכבת מנגנים צעירים, נערות ונערים, מנופים מוסיקליים שונים מרחבי המדינה. בתום החזרות והאימונים המוסיקליים תופיע התזמורת בקונצרט חגיגי, בניצוח מהטה (האב), באולם הנרי קראון בירושלים. ביצירות מאת בטהובן (ליאונורה מס.3), ברהמס (הקונצ'רטו לכינור עם הסולן **חגי שחם**) וסיבליוס (הסימפוניה השנית). למהלי מהטה יש נסיון בהדרכת מוסיקאים צעירים מעבודתו עם תזמורות נוער בארה"ב.

ישראל דליות

מצלמים...מצלמים

בולדווין בדרך לכוכבות

אלק בולדווין, כוכב קומדיית רוחות הרפאים „ביטל ג'וס" (שניתן היה לראותו בארץ גם בסדרת הטלוויזיה „מדים אפורים") מטפס אט אט אל הכוכבות. עתה הוא מגלם דמות של מאפיונר בקומדיה שבוים **ג'ונתן דאם** („משהו פראי") בסרט בשם „מחותן עם הפשע". את רעייתו בסרט מגלמת **מישל פייפר** („המכשפות מאיסטוויק"). לאחר צילומי סרט זה, יופיע בולדווין בסרטיהם החדשים של **מייק ניקולס** ו**אוליבר סטון**.

קשיים למרצ'נט

הסופר, התסריטאי והבמאי **ניקולס מייר**, מי שביים את „זה קרה מחר", ואת סרט הטלוויזיה „היום שאחרי", נתקל בקשיים להפיק בהוליווד את סרטו של המפיק ההודי **איסמאיל מרצ'נט**, המוכר כשותפו הקבוע של הבמאי ג'יימס איבורי („זכרונות אהבה מפירנצה", „מוריס"). הסרט, המבוסס על רומן של **ג'ון מאסטרס** שיצא לאור ב־1952, הוא הרפתקאה בהודו הקולוניאליסטית. משתתפים בו השחקנים **פירס ברוסנן** ו**שאשי קאפור**. יחסית להפקות הוליוודיות התקציב די צנוע – 6 מיליון דולאר בלבד.

חבורה כשרונית

„**המבשמות**", סרט מנטאיה של הבמאי הבריטי **ניקולאס רואג** („המבט", „שאלה של זמן") על־פי רומן מאת רואלד דאל, מאחד חבורת כשרונות כבדה. השחקנית השוודית הוותיקה (וגם הבמאית) **מיי צ'טרלינג**, וכן **אנג'ליקה יוסטון**, הקומיקאי הבריטי **רואן אטקינסון**, שני שחקנים צעירים **ג'אסן פישר** ו**צ'ארלס פישר** וגם יצורים פרי המצאתו של **ג'ים הנסון**, יוצר "החבובות".

דני ורס

בית ליסין

מי מפחד מוירג'יניה וולף? הערב 25.7 מחר ג' 26.7 ב־20.30

צבעונים, את, אלו, צבעונים – שירים רוסיים בעברית עם רפי מסתחון, הערב 25.7 ב־21.00

מרגוף הרוק – להקת אינטש, מחר ג' 26.7 ב־21.30

נידוני אלטונה ד' 27.7 ב־20.30, ה' 28.7 ב־17.00 – הצגות אחרונות

יפה ירקוני ד' 27.7 ב־21.00

סטנד אפ קומדי – אותה מצחיק אותה על הבימה עם: שמוליק וילוז'ני, רמי שטרן, דבי ומלון, דני ואפיצה ועוד, ה' 28.7 ב־22.00

אחד משלנו ו' 29.7 ב־21.00, מוצ"ש 30.7, א' 31.7 ב־20.30

דני ליטני בהופעה ו' 29.7 ב־21.45 וב־23.30

עיגול ועוד משולש בריבוע – לילדים שבת 30.7 ב־11.30

רבקה רז – רומנסות ספרדיות ושירי לדינו, מוצ"ש 30.7 ב־21.00

מרגוף הג'אז – מרתון ג'אז – ביל"ס ריטון בקטעים מקוריים ובשיתוף אמנים אורחים, א' 31.7 החל ב־19.00

סודי ביותר – קומדיה מטורפת כל ערב ב־23.15, ו' ב־14.30 וב־23.30

חניון מרווח צמוד לתיאטרון
וייצמן 34 כיכר המדינה ת"א
טל' הקופה: 216653, 03־257966

ישראכרט

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04־640775

פ־301

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה להיתר:

מיוזם גילת – לאשר תוכנית לבנין דו־משפחתי ברח' אסתר רבין 8

מגרש 302 בגוש 12254, הר־כרמל.

הבקשה כרוכה בהקלות למרווחים צדדיים.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח הנדסי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ב', ה', בין השעות: 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

אינג' מר יגאל
מהנדס העיר

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 עד כאן: חדשות קול ישראל רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 רכבת ההופתעות סרטי הנפשה מדובבים.
09.40 נילס הולגרסן (פרק 16) „מנהיג חדש לעורבים". כשראה השועל הערום שהעורבים לא הסגירו לידיו את נילס, הוא מלא את אירית, אשת העורב, בכדי. נילס עוזר לאירית למרות שקודם לכן, היא שיתפה פעולה עם השועל.
10.05 מה פתאום – יש ילדים שהם כמו כולם ורק דבר אחד שונה – הם לא שומעים הם חרשים. כיצד מדברים עם ילד חרש
10.30 חופשי חופשי: – עד־כאן קיץ, רצף דפי טלטקסט לחופשת הקיץ.
10.35 הץ וקשת (פרק 16) „בר־ערבי" חלק א': סוחר אפריקאי, אשתו גמילה ועוזרו, לאגנה, עוברים מעיר לעיר ומציגים את עצמם כבעלי כוח פלאי לריפוי וייעוץ. וויליאם טל פוגש בהם באחת הערים.
11.00 זה רק וויליאם (פרק 16) וויליאם וחבורתו מתליטים לשחק הצגה היסטורית הם זקוקים לתלבושות מיוחדות. כיצד ישיגו אותן?
11.25 אנחנו ושכנינו – דפי טלטקסט על מושגים בסכסוך הערבי־ישראלי.
11.30 איבי האלון לעץ האלון אויבים רבים: אחלים האוכלים את העלים, חרקים שונים מטילים ביצים בתוך גזע, ציפורים וסנאים אוכלים את הבלוטים והאדם כורת את האלון לבניה. אך האלון, שהוא החזק בעצי היער מתגבר על כל אויביו ומצליח לשרוד.
12.15 טלפופ: „האבנים המתגלגלות" קונצרט פומבי של הלהקה בפארק בלונדון. בסרט שיחות עם מיק ג'אגר על המוסיקה של הלהקה ועל הקהל שלה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל רצף – דפי הטלטקסט.
14.05 אבירי תאל (פרק 10) תוצאות המשפט, שנעשה לגירבס ע"י אנשי המחתרת, אינן משביעות את רצון קולי, אחד מאנשי המחתרת, שחברו הטוב נהרג בידי גירבס. הוא רודף אחרי גירבס ומנסה להורגו.
14.30 בארץ הקסקסים „הדביבון" המצעים הילדים מצאו דביבון פצוע, טיפטיפ רוצה לטפל בו. איבר וקבוצתו טוענים שהדביבון שלהם. לאחר ויכוח הוחלט שהקבוצה המנצחת במשחק ההוקי קרח תקבל את הדביבון.
15.00 קשר משפחתי: – אשה מבוגרת שנתאלמנה, וילדיה הלכו איש איש לדרכו נקראת לעזור בטיפול בנכדים, השידור אינו מצליח והאשה רואה בכך את כשלונה. ד"ר קלר רבין וד"ר יוחנן וזאב מנחים משחק תפקידים עם השחקנים דבורה קידר, גילת אנקורי וגבי עמרני על הנושא שיטי, והאפשרויות הטמונות בו.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאותיים שנות לרשות הדואר: דפי מידע טלטקסט.
16.00 אזרח – שידור חי.
17.00 עקב חדש.

כללית

17.30 ירבוביה – מובלת ג... בורבוביה ירבוביה יש אפלה גמורה. הארבובים יוצאים לחקור את פשר הדבר. 2. „התרפתקה הגדולה" של ארבובילבול – ארבובילבול רוצה להצטרף לחבורת הארבובים שיוצאים למחנה אוהלים (דיבוב עברי).
17.55 נסיכה קטנה – (פרק חמישי): החיפושים אחר שרה האובדת נמשכים. כריספורד חולה ומתייסר על העוול שגרם לחברו, סרק קרוו (עברי־ערבי).
18.20 סרט הנפשה.
18.25 פסוקו של מקום – מבט אל לבנות.
18.30 קיסור החדשות (ערבית).
18.32 ספורט – סקירת אירועי ספורט מן הארץ והעולם.
19.30 חדשות (עברית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 מלך הבוננה (סוף הפרק): „הרנטל הדו קרי" תכניתו המלהיבה של המורה צ'ארלי לחג ההודיה מתבטלת ברגע האחרון. לחילופין, הוא מוצא עצמו סועד את סעודת החג עם שותף, שדוחקו לו ציפה פחות מכול (עברי־ערבי).
20.30 משהו מהסרטים עיניי קולנוע.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 הנהלה בכתון (פרק שלישי): דונאלד פיירציילד הוא המועמד שנבחר למלא את מקומו של אדגר, בתפקיד הממונה על הסניף הבריטי של הוצאת הספרים. זאת עד שאדגר מגלה כי דונאלד וקורליין נשואים. כל השלושה גם יחד נתונים עתה בצרה (עברי־ערבי).
22.00 זה הזמן – בשידור ישיר.
22.50 בלשים בלילה (פרק שביעי): „הנברת וסכנת הנר־ול" אישה אשר השותתו פניה שוכרת את שירותיהם של דייויד ומאדי לגלות, אם אמנם האדם שהיא חושדת בו – הוא אשר עשה את המעשה. תגליתם של השניים בדבר מניעיו של האיש מביכה אותם עצמם.
23.40 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „מה נשרו הערב".
18.33 „צ'ארלס דיקנס – יצירות מופת". דייויד קופרפילד (חלק ב').
9.00 „תופעים אמריקאי הגעגנו: „עולם החי" – סקירת בעלי חיים בקניון הגדול ביוטה, המהווה מקום מחיה ליצורים שונים: ניצים, נחשים מסוגים שונים, ארי ההרים והשועל האפור. על אורח החיים השונה. על התזונה והתנהגות בעלי החיים בנקיקי הקניון הגדול. „שוברי קופות" – סקירה ודירוג של הסרטים המצליחים ביותר בארצות הברית כיום.
20.00 „מה נשרו מחר".
20.03 „רצח בבורסה" (פרק שני): הבנקאים גון פילד הן מייסלנד נקלעים לפרכה של הפנגה אלימה במבצע כימיקלים. הם חושדים במסורף דוני בשם מאסטרד שהוא הוסקד לצרות. מכירתו של צ'ארלס מייקפיס אשר נרצח, מספרת לחוקרי המשטרה שמצאה קלטת. הקלטה היא של אשה המאיימת על מייקפיס אבל רק החברה הראשונה של שמה נשמעת. מספר החשודים גדל אבל ג'ון פילד הוא עדיין החשוד העיקרי. הוא מודה שלא אהב את הבוס אבל מכחיש כל קשר לרצח. מסכת האירועים הולכת ומסתבכת עד שלבסוף, נמצאת גופתו של מאסטרד צפה באתר הפסולת – המוצא הוא פילד. אחר התרחשויות ותצאות עקובים שניים שם עדים למציאות הגופה.
20.52 „פופ" – אוסף להיטים של להקת הפריטנדרס – מעמודי הפנים. שירים חדשים של פרנק, דבי גיבסון, להקת סכרי.
21.40 „דאן רגואר מביים" סרטה של ג'יזל בראונברגר המשותתת עם הבמאי הצרפתי ז'אן רנואר („האשליה הגדולה") על האופן בו מתודרכים שחקנים לפני הצילומים ולפני עלייתם לבמה. כדאי לשים לב במיוחד לשלבים בהם מדגים הבימאי את עבודתו עם שחקנים. למשועים לקולנוע – חובה!

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 האזור הלוליני (סידרה); 15.30 סופר־ברק (מצוייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „ג'ונו דרקי" עם טוני קרטיס; 18.00 ימים מאושרים (סידרה קומית); 18.30 לורך ערבית; 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 ממטה (בלש); 21.00 בייסבול; 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

16.30 סרטים מצוירים (ער' 1); 17.00 עולם החיות (באנגלית ער' 1); 17.30 מחוץ לעולם הזה (לילדים, ער' 1); 18.00 חסידה (בצרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 סגזין ספורט (צרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 זר לתלוטין (קומדיה אמריקאית); 21.10 הצבא השדוי (סידרה אנגלית על מחנות בלגית בתקופת מלחמת העולם השניה); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניטוחה – מתרב: סרנדה מס' 11 במי במול מזור ק. 375 מג. סון: קונצרטו בסול מינור לכלי הקה. כלי קשת, בטהובן: סונטה מס' 3 בדו מגור לפסנתר אופוס 2 מס' 3; פ. ברוח: קונצ'רטו במי מינור לחליל ותזמ; שוברט: סימפוניה מס' 3 ברה מגור.
09.00 קונצרט בוקר – טיפס: פנטסיה קונצרטנטית על נושא של קורלי, פרלקס: „גלוריה"; שוסטקוביץ': קונצ'רטו מס' 3 בפה מגור לפסנתר וזמ' (ע"ג תיק); וברי: המושיעיה בסי במול מגור לקלרנית ורביעיית כלי קשת אופוס 34; דבוז'אק: קונצ'רטו בלה מינור לכנור ותזמ' אופוס 53 (ע"ג תיק); סטרווינסקי: המוסיקה לבלט „פטרושקה" (גירסת 1947).
11.57 פינת השיר – משירי אלויזבת באורת בראונינג.
12.00 מן הסרטית.
13.05 בהאזנה ניטוחה – מתרב: דיברטימנטו ק. 136; בטהובן: קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר ותזמ', שוברט: שישה שירים מתוך „שירת הברבור" (חלק ראשון), מנדלסון: „סימפוניה" על שיר הרים, ברהמס: לפסנתר ותזמ' אופוס 25.
15.00 הסברה מוסיקלית, צליל מקום ואורח לשעה – שוברט באוסלוה (ש.ת).
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו – חמי הפיל. הישראלית – מנצח: זובין מהטה/סולן: לאונרד דרומרג, פסנתר, סידרת מוסיקה קלאסית קלה (ש.ת.) רימסקי קורסקוב: הפתיחה „חג הפסחא הרוסי". אופוס 36; ליסט: קונצרטו מס' 1 לפסנתר ולתזמ; רימסקי קורסקוב „שחרזדה" אופוס 35.
18.00 דעו על הבמעון.
19.00 בין חברים – מיצירות: גריג, גלבוע, פססטה, הודיר, לנעמורה, בינה, דליוס.
20.05 אינטרלוד.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – התזי הסימפ. של רדיו ברלין – מ. טרלורה/ש. אפיגרמים, היידן: סימפוניה קונצרטנטית בסי במול מגור לאבוב, בסון, כנור, צ'לו; א. זמלינסקי: תהילים: כ"ג ה' רועי למקהלה ותזמ'; זמלינסקי: סימפוניה מס' 2.
22.30 בן קלאסי.
23.00 מחורי יצירות – ברטוק: הקונצ'רטי; סיבליוס: הפואמות הסימפוניות.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה המשודרת – „שידורים: לימי השופטה „חיו, בוא הדבר אנגלית" – סידרה למתחילים, שעור מס' 13.
16.05 גל הביקיים.
17.05 צבעי הקשת.
22.05 לבל אוזן סוכב.

רשת ב'

09.05 בראש צעיר – לילדים ולבני נוער בהנחאה.
18.06 שירים יס־תיכוניים.
20.05 סלים וזמירות – פזמונים מסורתיים.
22.05 בין ועוד.
23.05 קמר ראשו – חידונים מבוססים בהשתתפות המאזינים.

רשת ג'

19.05 היתה היה – מבחר מלהיטי העבר.
21.05 קצת אחרת.
23.05 סיכות לילה.

גלי צה"ל

15.05 ברחוק הרוטה – משדר מיוחד בן שעתיים לציון כנס הס' „גבעתי" להורתות.
18.05 בכוונות מתמונות – על מרכז ההתוצאות של צה"ל.
18.45 משדר שלמי – עיניין חוץ.

צה"ל 1

19.05 שירים מבוא.
19.57 הודעות לחיילים.
20.05 כוכב בערב – נעמי שמר.
21.30 אוניברסיטה משודרת – האסלות המצריות בימי הבנאים – אוצרות הכנסיות.

צה"ל 2

19.05 הדרוד הישן.
20.05 לחיטים.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 המשקה עשר.
23.05 קול הגרו וזות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרסים על התכניות.

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 והאר עינינו.
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף בגרא יומי.
07.30 שן בעיניין.
08.05 הפונה מתוגה.
09.00 פלרדיו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 משרב ים תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי חיים בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 שירים עבריים.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 כוכב הבוקר.
09.05 בראש צעיר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעות הקטנות.
12.10 אנא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי חיים.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צהרים.
16.05 יומן כלכלה.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעון.
17.55 קראוני ספר.

18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.04 שיר בבוקר בבוקר.
08.05 המרוזים המזרחיים.
09.05 שנים סובבות.
11.05 30 בצל.
13.05 עם כל הכבוד.
14.05 בסן נב.
16.05 כאן ועכשיו.
17.05 קיף חם.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינה של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקוחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 מכת שמש.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 שליטה מהחותן.
14.05 אני מבין.
15.05 סייסטה.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש העלא כינוס.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

סרטים

■ תל־אביב

אסתר: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00, 2.30
אורלי: וחיה 9.15, 6.00
בית ליסין: סודי ביותר 23.15
בן־יהודה: סירנות 9.45, 7.15, 5.00
גורדון: מקום ליד הים 9.45, 7.30, 5.00
גת: פרחים בעליית הגג 9.40, 7.30, 5
דיזנגוף 1: קפה בגדד 9.50, 7.30, 5.00, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 2: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5.00, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 3: תשוקות באפריקה 9.50, 7.30
דאן דה פלורט 3.00, 11 בבוקר
מאבן 5.00, 1.00 אחה"צ
ויקל: משודדים ודיעות 9.45, 7.10
הייה־ביארד: סלמה 10, 8 12 סקס
הצרה: סלמה 9.45, 7.30, 5
הסינימטק: 6.00 הגנבים
8.00 זה קרה ללילה אחד
22.00 לא שם דין
קולנוע (בית ציוני אמריקה)
לול 11.30, 9.30, 7.30, 5.00
חן 1: המשימה מיאמי 9.55, 7.45
ספר הג'ונגל (בעברית) 5, 3, 12.30, 10.30
חן 2: שלושה גברים ותינוקת 9.55, 7.40
המשימה מיאמי 5.15 במבי 3.00, 12.30, 10.30
חן 3: נעורים בהשאלה 9.55, 7.40, 5
מרי פופינס 3, 12.40, 10.30
חן 4: ספר הג'ונגל (אנגלית) 9.45, 7.35
דמבו הפיל המעופף 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
חן 5: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
הרפתקאות הצ'יפמנק מסביב לעולם 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
לב 1: אהבנו כל כך 5, 7.15, 12.40, 2.35
אל עצמי 9.45, 8, 5, 3, 11
לב 2: החבר של החברה שלי 9.55, 7.45, 11.30, 2.00, 4.10, 6.00
לב 3: הנסיכה הקסומה 10, 5.30, 3.30, 11.30, 1.30
לב 4: חופשה בכפר 9.50, 7.30, 12
ליטהר: מתליפים עוזבים 9.45, 7.45, 5.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מדיאה: ציפים שחורות 9.30, 7
מקסים: מלך הסלים 9.30, 7.30, חיזור גורלי 9.30
פאר (לשעבר אלנבי):
4.30 הולם האותיון – סרט בהרמנית
בישל ג'וס 7.30, 9.40
סיילת 1: שם המשחק 9.45, 7.30, 5
בילבי 11.00 בבוקר
סיילת 2: מוכת ירח 9.45, 7.30, 5.00
אלדין – באר סמבטר 11.00 בבוקר
סיילת 3: יתומים 9.45, 7.30, 5
שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
סמוליה: סגור לרגל שיפוצים
פאר: המצעים 9.45, 7.45, 5.00
פריה: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 מרתון פינק פלויד
צפון: עולם נפרד 9.50, 7.30, 5.00
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
תמוז – רמת־אביב: בלייד ראנר 9.40, 7.30
תבלת: הכל באשמת גן עדן 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: קרוקודיל דנדי II 9.45, 7.30, 5.00

■ ירושלים

אדיסון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15
אורגיל: המשימה מיאמי (תרגיל לשוטרים מתחילים מס' 5) 9.15, 7.15, 4.30
אורדון 1: מתליפים עוזבים 9.30, 7.30, 4.30
המוטבל במיטה 10.30
אור 2: החבר של החברה שלי 9.30, 7.30, 4.30
גילים, הרודדים, החבורה מאיה כל יומיים סרט 10.30
אור 3: מלך הסלים 6.00, 4.30, 10.30, 7.30, 9.30 לילה מסוחרר
אור 4: אשליה גדולית 9.15, 7.15, 4.30
שבעון של צמר 10.30, עדות במבחן 23.15
אור 5: מקום ליד הים 9.15, 7.15, 4.30
דוק אותה מהרכבת 10.30
בית אגרון:
4.00 הקוסם מארץ עוץ
5.45 מרוסיה באהבה
8.00 סמפוטו
10.00 המפתח
אורליל: נעורים בהשאלה 9.15, 7.00
ספר הג'ונגל (עבריה) 4.30 10.30
אימפריה 1: הנועזים 9.45, 7.45, אל עצמי 6, 4, 11
אימפריה 2: לול 11.30, 9.30, 7.15, 5
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
בסדר: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30
מיטשל: אהבנו כל כך 9.15, 7.00
סמדר: שם המשחק 9.15, 7.00
עדן: סלמה 9.15, 7.15
רון: רמבו 3 9.30, 7.15, 4.30
תיאטרון ירושלים: הקיץ של אביה 10.30, 8.30, כלוו להופש הגדול 10.30, 8.30

■ חיפה

אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7, 4.30
אורלי: עיניים שחורות 9, 6.30
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור

■ קריות חיפה

כפיר: רמבו III 9.30, 7.15
סביון: המשימה מיאמי 9.15, 7
ספר הג'ונגל 5
אורות: לול 9.30, 7.00
בית העם: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.00
היכל: מלך הסלים 7.00, 5.00
הקיסר האחרון 9.00
ציון: סלמה 9.15, 7.00

■ אשדוד

אורות: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.30
אסתר: רמבו III 9.30, 7.30

■ אשקלון

אורלי: סלמה 9.30, 7.30
כרמה: תיעשת בירושה 9.30, 7.30
רחל: משודרים ודיעות 9.30, 7.30

■ באר־שבע

רון: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
היכל התרבות: שם המשחק 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 5.00

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
כוכב: הדיאל חופשה בכפר 9.30, 7.15
כוכב: חיזור גורלי 9.55, 7.15
5.00 כוכבים באהבה

■ עפולה

מגדיאל: רמבו III 9.00
שלגיה ושבעת הגמדים 5.30

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: לול 9.30, 7.30
מגדל: רמבו III 9.40, 7.30, ספר הג'ונגל 5.30, 4.00
עצמאות: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
סביון: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
מבנים קרית שרת: 4.30 ספר הג'ונגל
7.00 ריקוד מושחת
9.15 הבישפיה
ריבוה: סלמה 9.30, 7.30

■ חדרה

חדרה: סלמה 9.30, 7.30

■ כפר־סבא ■ רעננה

עתל: קרוקודיל דנדי מס' II 9.30, 7.15, 5.00
שירת הרוזים 11
תף: סלמה 9.15, 7.15
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורלית: סגור
אורה: סלמה 9.30, 7.30
גה: דוחו המשימה מיאמי 9.30, 7.30

■ נהריה ■ עכו

חורה: הקיץ של אביה 9.15, 7.15
רוקן: סגור
אודיאוריום: סגור

■ נתניה

אורות: סלמה 9.30, 7.30, 5.30
חורה: לול 9.15, 7.00
מולדת: משודרים ודיעות 9.30, 7.00
ספר הג'ונגל 5.00, 11.00
שרון: הקיץ של אביה 10, 8, 6
4.30 אל עצמי
ברזה שוהה פלויד 11.00 בבוקר

■ קרית אונו

מתנים: סגור

■ פתח־תקוה

היכל 1: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.30
מלך הסלים 5.00, 11.00
היכל 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
בילבי 11.00 בבוקר
היכל 3: הקיץ של אביה 9.30, 7.30, 5.00
שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
שלום: לול 9.30, 7.30

■ ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: מקום ליד הים 9.30, 6.30

■ רמת גן ■ גבעתיים

אופוליס: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00
ארמון: סגור
לילה: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00, 6.00
חורה: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
רב גן 1: הבלשים מיאמי 9.50, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.00, 2.30, 12.30
10.30
רב גן 2: ביטל ג'וס 9.50, 7.25
הרפתקאות הצ'יפמנק מסביב לעולם 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 3: שלושה גברים ותינוקת 9.50, 7.25
הרפתקאות הצ'יפמנק מסביב לעולם 10.30, 12.30, 2.30, 4.00
רב גן 4: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5
דמבו: כשם לי בארץ השלווה 10.30, 12.30, 3.30

■ קרית שמונה

שבית: סלמה 7.00, 9.15

■ הרצליה

מלה: קרוקודיל דנדי II 7.15, 9.15, אל עצמי 11.00, 5.00
ג.ג. רון 1: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
בילבי 11.00, 5.00
ג.ג. רון 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
מלך הסלים 11.00 בבוקר
בנפוח: הקיץ של אביה 9.30, 7.15
רמשות: רמבו III 9.30, 7.15